

**T. C.
ÜSKÜDAR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
KLİNİK PSİKOLOJİ ANABİLİM DALI**

**ALGILANAN ANNE BABA TUTUMU İLE BAĞLANMA BİÇİMİ
ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ**

Gözde OKTAY

DANIŞMAN: Yrd. Doç. Dr. ALPER EVRENSEL

İstanbul – 2016

**T. C.
ÜSKÜDAR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
KLİNİK PSİKOLOJİ ANABİLİM DALI**

**ALGILANAN ANNE BABA TUTUMU İLE BAĞLANMA BİÇİMİ
ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ**

**Gözde OKTAY
134102053**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DANIŞMAN: Yrd. Doç. Dr. ALPER EVRENSEL

İstanbul – 2016

T.C.
ÜSKÜDAR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

YÜKSEK LİSANS TEZ SINAV TUTANAĞI

GENEL BİLGİLER

Öğrenci No	:	
Öğrenci Adı Soyadı	:	Gözde Oktay
Anabilim Dalı	:	Klinik Psikoloji
Tez Danışmanı	:	Yrd.Doç.Dr. Alper EVRENSEL
Tezin Başlığı	:	ALGILANAN ANNE BABA TUTUMU İLE BAĞLANMA BİÇİMİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

TEZ SAVUNMA SINAVI TUTANAĞI

Toplantı Tarihi	:	20.12.2016	Saati	:	14:00
Öğrenci Savunmaya	:	☒ GELDI			
<p>Üniversitemiz Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinin ilgili hükümleri uyarınca tez bilimsel olarak incelenmiş, adayın tez çalışmasını sunmasının ardından, adaya tez çalışması ile ilgili sorular yöneltilmiştir. Yapılan değerlendirmeler sonunda adayın tez çalışmasıyla ilgili aşağıdaki kararı,</p> <p style="text-align: center;">☒ OY BİRLİĞİ ☐ OY ÇOKLUGU</p> <p>☒ Yapılan savunma sınavında adayın başarılı bulunması sonucunda tez KABUL edilmiştir.</p> <p>☐ Yapılan savunma sınavı sonucunda tezin DÜZELTİLMESİ için ay EK SÜRE verilmesinin Enstitü Müdürlüğüne önerilmesi kararı alınmıştır. (en fazla 3 ay)</p> <p>☐ Yapılan savunma sınavının sonucunda tezin REDEDEDİLMESİ kararı alınmıştır.</p>					
Savunmada Tezin Başlığı	:	☒ Değişmedi.	☐ Değişti.		
Tezin Yeni Başlığı	:				
Öğrenci Savunmaya	:	☐ GELMEDİ			
<p>Üniversitemiz Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinin ilgili hükümleri uyarınca yukarıda belirtilen tarih ve saatte Tez Savunma Jürisi toplanmış ancak ilgili öğrenci savunma sınavına gelmemiştir. Adayın tez çalışmasını Jüri önünde sunmadığı için yapılan değerlendirmeler sonunda adayın tez çalışmasıyla ilgili aşağıdaki kararı,</p> <p style="text-align: center;">☐ OY BİRLİĞİ ile REDEDEDİLMİŞTİR.</p>					

ile almıştır.

Tez Sınavı Jürisi	Unvanı, Adı Soyadı	İmza
Danışman Üye	Yrd.Doç.Dr. Alper EVRENSEL	
Üye	Yrd. Doç. Dr. Ahmet Emre SARGIN	
Üye	Doç. Dr. Korkut ULUCAN	

YEMİN METNİ

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “Algılanan Anne Baba Tutumu İle Bağlanma Biçimi Arasındaki İlişkinin İncelenmesi” adlı çalışmamın, tarafımdan, bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

Tarih

20 / 12 / 2016

Gözde OKTAY

İmza

TEŞEKKÜR

Bu alıŐma s¼recinde değerli zamanını özenle bana ayıran tez danışmanım Yrd. Doç. Dr. Alper EVRENSEL başta olmak üzere tüm hocalarım ve meslektaŐlarım; tüm hayatım boyunca sevgiyle yanımda olan maddi mânevi hiçbir desteğini esirgemeyen sevgili annem Refika OKTAY, sevgili babam Gürsel OKTAY ve canım teyzem H¼sniye CENGİZ başta olmak üzere canım aileme , tüm üniversite yaŐamım boyunca yanımda olan arkadaşlarıma, sadece arkadaş olmakla kalmayan canım yol arkadaşlarıma, sevgilerini desteklerini güvenlerini her an hissettiren sevgili çalışma arkadaşlarım ve araştırmanın bel kemiğini oluşturan ölçek formlarını özenle dolduran katılımcılara ve zorluklara direncimi arttıran herkese sonsuz minnet ve Őükranlarımı sunuyorum.

Gözde OKTAY

İÇİNDEKİLER

Sayfa No

TEZ SAVUNMA SINAV TUTANAĞI	Hata! Yer işareti tanımlanmamış.
TEZ TESLİM FORMU	Hata! Yer işareti tanımlanmamış.
YEMİN METNİ	i
TEŞEKKÜR	ii
İÇİNDEKİLER	iii
KISALTMALAR DİZİNİ	v
TABLolar DİZİNİ	vi
ÖZET.....	vii
ABSTRACT	viii
GİRİŞ	1
1. İLGİLİ LİTERATÜR.....	4
1.1. ANNE VE BABA TUTUMLARI	4
1.1.1. Demokratik Anne Baba Tutumu.....	4
1.1.2. Otoriter Anne Baba Tutumu	8
1.1.3. Koruyucu/İstekçi Anne Baba Tutumu	10
1.1.4. Sağlıklı ve Sağlıksız Anne-Baba Tutumları	12
1.2. BAĞLANMA STİLLERİ.....	15
1.2.1. Farklı Bağlanma Modelleri.....	23
1.2.1.1. Ainsworth'ün Üçlü Bağlanma Modeli	23
1.2.1.2. Hazan ve Shaver'ın Üçlü Bağlanma Modeli	24
1.2.1.3. Bartholomew'in Dörtlü Bağlanma Modeli.....	24
1.2.2. İnsan Hayatının Farklı Devrelerinde Bağlanma	26
1.2.2.1. Bebeklik ve Çocukluk Döneminde Bağlanma.....	26
1.2.2.2. Ergenlik Döneminde Bağlanma.....	28
1.2.2.3. Yetişkinlik Döneminde Bağlanma.....	31
2. UYGULAMA.....	35
2.1. YÖNTEM	35
2.1.1. Araştırmanın Modeli.....	35
2.1.2. Evren ve Örneklem	35
2.1.3. Veri Toplama Araçları	36
2.1.4. Verilerin İstatistiksel Analizi	37

2.2. BULGULAR	38
3. TARTIŞMA	75
KAYNAKÇA	79
EKLER.....	87
ÖZGEÇMİŞ.....	99

KISALTMALAR DİZİNİ

Ort : Ortalama

Ss : Standart Sapma

TABLolar DİZİNİ

Sayfa No

Tablo 1. Güvenilirlik Analizi	37
Tablo 2. Sosyo-Demografik Özelliklerin Dağılımı.....	38
Tablo 3. Etkinlik Gerçekleştirme Sıklığı	40
Tablo 4. Medya Kullanımı	43
Tablo 5. Dijital Platformlara üyelik ve Bilgisayar Varlığı.....	43
Tablo 6. İnterneti Kullanma Amacı	44
Tablo 7. Sosyal Medya Kullanımı	45
Tablo 8. Sosyal Medya Kullanma Süresi.....	47
Tablo 9. Sosyal Medyada Yapılan Eylemlerin Sıklığı.....	47
Tablo 10. Sosyal Medya Kullanım Nedenleri.....	51
Tablo 11. Sosyal Medyaya İlişkin İfadelere Katılım Düzeyi.....	55
Tablo 12. Anne – Baba Tutumu Algısı Ölçeği Tanımsal Bulguları	56
Tablo 13. Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri Tanımsal Bulguları	57
Tablo 14. Anne – Baba Tutumu Algısı Ölçeği ile Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri İlişkinine İlişkin Pearson Korelasyon Analizi.....	57
Tablo 15. Anne – Baba Tutumu Algısının Yakın İlişkilerde Yaşantılara Etkisine İlişkin Lineer Regresyon Analizi	58
Tablo 16. Anne – Baba Tutumu Algısı Ölçeği ve Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri Alt Boyutlarının Cinsiyet Değişkenine Göre Dağılımı.....	59
Tablo 17. Anne – Baba Tutumu Algısı Ölçeği ve Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri Alt Boyutlarının Medeni Durum Değişkenine Göre Dağılımı.....	60
Tablo 18. Anne – Baba Tutumu Algısı Ölçeği ve Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri Alt Boyutlarının Yabancı Dil Bilgisi Değişkenine Göre Dağılımı	62
Tablo 19. Anne – Baba Tutumu Algısı Ölçeği ve Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri Alt Boyutlarının Çalışma Durumu Değişkenine Göre Dağılımı.....	63
Tablo 20. Anne – Baba Tutumu Algısı Ölçeği ve Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri Alt Boyutlarının Eğitim Durumu Değişkenine Göre Dağılımı.....	65
Tablo 21. Anne – Baba Tutumu Algısı Ölçeği ve Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri Alt Boyutlarının Kiminle Yaşadığı Değişkenine Göre Dağılımı.....	67
Tablo 22. Anne – Baba Tutumu Algısı Ölçeği ve Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri Alt Boyutlarının Yaş Grubu Değişkenine Göre Dağılımı.....	69
Tablo 23. Anne – Baba Tutumu Algısı Ölçeği ve Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri Alt Boyutlarının Dijital Platformlara Üyelik Değişkenine Göre Dağılımı	71
Tablo 24. Anne – Baba Tutumu Algısı Ölçeği ve Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri Alt Boyutlarının Bilgisayar Varlığı Değişkenine Göre Dağılımı	73

OKTAY, Gözde, Klinik Psikoloji Yüksek Lisans, İstanbul, 2016

*ALGILANAN ANNE BABA TUTUMU İLE BAĞLANMA BİÇİMİ ARASINDAKİ
İLİŞKİNİN İNCELENMESİ*

ÖZET

Bu çalışmada, niversite ğrencilerinde anne baba tutumları ile bağlanma biçimleri arasındaki ilişkilerin belirlenmesi amaçlanmıŐtır. Öğrenciler üzerinde nicel araştırma yöntemlerinden anket ile veri toplanmıŐtır. Öğrencilere kişisel bilgi formu, anne-baba tutum leği, yakın ilişkilerde yaşantılar envanterinden oluşan anket formu kullanılmıştır. Araştırmada kullanılan ölçeklerin güvenirlik katsayıları 0,74 ve üzerinde bulunmuştur. Araştırma sonucunda öğrencilerin anne baba tutumları ile bağlanma biçimleri arasında ilişki olmadığı saptanmıştır.

Anahtar Sözcükler: Anne baba tutumu, bağlanma biçimi.

OKTAY, Gözde, Clinical Psychology Master Degree, İstanbul, 2016

*EXAMINING THE RELATIONSHIP BETWEEN PERCEIVED PARENTAL
ATTITUDES AND AFFECTION TYPE OF A HUMAN*

ABSTRACT

In this study, it was aimed to determine the relationships between parental attitudes and attachment styles of university students. Data were collected through questionnaires on quantitative research methods on students. A questionnaire consisting of personal information form, parent attitude scale and close relatives inventory was used for the students. Reliability coefficients of the scales used in the research were found to be 0.74 and above. As a result of the research, it was determined that there is no relation between the attitudes of the students and their attachment styles.

Key Words: Parental attitude, attachment style.

GİRİŞ

İlk zamanlarında bebeklerin başkasının yardımına ve bakımına ihtiyaç duyan farkındalık seviyesinde olmayan dürtüleri bulunmaktadır. Ona dünyayı tarif edecek, gösterecek ve anlamlandırarak yol göstericilere gereksinimleri olmaktadır. Bu yol gösterici annedir (Özakkaş, 2004). İlk yıllarında bebeğin yaşamında birtakım kompleks ve hızlı gelişimsel farklılıklar olmaktadır. Ayrıca bu dönemde hem fizyolojik olarak bir denge oturtma hem de varlığını ve dış çevreyi tanıma gayreti göstermektedir. Bu noktada anne çok mühim bir göreve sahiptir (Şener ve Karacan, 1999).

Anne ve bebek arasındaki ilk zamanlarda oluşan bağ oldukça önemlidir. Bu zamanda bebeğin anneden beklentisi güven, ihtiyaçlarının giderilmesi ve sevgidir. Bu ihtiyaçları anne tarafından karşılanan bebeğin yaşama bakışı da güven temelinde başlar. Gün geçtikçe yaşamına başkaları da dahil olur ancak anne bakım için ilk sırada gelmektedir. Bu durum okul dönemine kadar devam etmektedir. Anne bebeğin davranışlarının şekillenmesi hususunda mühim bir göreve sahiptir (Seven, 2008).

Annenin davranışlarının dengeli olması temel güven duygusunun oluşumunda oldukça önemlidir. Bu durum, sadece fiziksel gereksinimlerin giderilmesi değil aynı zamanda tertiplenmesini kapsamaktadır. Bebeğin doyurulması, uyutulması gibi gereksinimlerin bir rutine bağlanması gerekmektedir. Hayatının ilk evrelerinde bu bakımı göremeyen kişi, ileriki evrelerde karşılaşacağı zorluklarda çok hassaslaşır ve panikler (Geçtan, 2000).

Anne ile doğumdan sonra hemen başlayan bağlanma süreci, kişinin tüm hayatı boyunca özel hayatını, iş hayatını ya da akademik hayatını etkilemekte ve şekillendirmektedir (Solmuş, 2008).

Bebeğin bakımında ve gereksinimlerinin giderilmesinde ilk sırada yer alan kişi annedir. Bununla beraber babanın da çocuğun hayatında yeri vardır. Ancak bu konuda pek fazla bilgi verilmemiştir (Güngörmüş, 2004). Babayla çocuk arasında ilişkinin anneyle olana nazaran daha zayıf olduğu belirtilmiştir (Ainsworth, 1989). Psikolojik ve

fizyolojik olarak çocuğun sıhhatli olmasında anne kadar babanın da önemli etkisi bulunmaktadır (Erdoğan, 2004).

Bebeklerin hayatlarının ilk yılının ortalarına doğru anne ve babalarıyla bağ kurdukları belirlenmiştir (Ekşi, 1999). İlk zamanlarda bebeğin yükümlüğü sadece annededir. Baba da sonra bu etkileşim içinde yer alır ve bebeğin hayatındaki yeri giderek önemli olmaya başlar (Geçtan, 2000). Freud'a göre, anne ile bebek arasındaki ilişki, bebeğin ilerideki kişilik hususlarını ve sosyal yönünü önemli ölçüde biçimlendirmektedir. Bununla birlikte babanın da çocuğun yaşamının sonraki evrelerinde etkisi olduğunu savunmuştur. Bowlby ise, annenin eksikliğinin gelişime dair sorunların temeli olduğunu bununla birlikte babanın ise, anneye takviye bir güç olduğunu belirtmiştir (Parke, 1981). Bowlby annenin önemi üzerinde durmuştur. Bebeklik aşmasında babanın da önemli bir rolü olduğunu fakat annelere nazaran arka planda kaldıklarını belirtmiştir.

Baba, bebeğin duygusal ve sosyal ilerlemesine de katkı sağlar. Bebeği anneye olan bağımlılık duygusundan ayırarak ona dünyayı gösteren, özgüvenini oluşturan ve sosyal ilerlemesinin oluşmasını sağlayarak oldukça önemli bir yeri bulunmaktadır. Baba bebekle anneye nazaran daha az vakit geçirmektedir. Ancak burada mühim olan zamanın süresinin niceliği değil niteliğidir. Yani kaliteli zaman geçirmek oldukça önemlidir (Yavuzer, 2005).

Anne ve baba arasındaki ilişki de bebek üzerinde etkilidir. Bu etki dolaylı bir etkidir. Anne babanın arası iyiyse anne bebek arasındaki ilişkiyi olumlu yönde etkiler (Ekşi, 1999).

Bağlanma stilleri ise, bebeklik evresinde güvenli olan ya da olmayan biçiminde bir defa oluştuktan sonra hayat boyunca devamlılık gösterir (Sabuncuoğlu ve Berkem, 2006). Bu noktadan bağlanma stili, bireyin çevresiyle kuracağı ilişkilerde geçmişindeki temel ilişkileri olan kişilerle kurduğu ilişkilerini genellemesidir (Özer, 2006). Bununla birlikte bağlanma stilleri, kişilerin sosyal hayattaki hareketlerini de tayin ederek psikolojilerine de doğrudan etki etmektedir (Terzi ve Cihangir Çankaya, 2009). Bu

doğrultuda, araştırmanın amacı; algılanan anne baba tutumu ile bağlanma biçimi arasındaki ilişkinin incelenmesidir.

1. İLGİLİ LİTERATÜR

1.1. ANNE VE BABA TUTUMLARI

Adler, çocuğun cesur ve sosyal bir şekilde yetişebilmesi ve yaşamını yapıcı mücadeleler üzerinde şekillendirebilmesi açısından ebeveynlerin çocuğa sevgilerini hissettirebilmeleri; girişim becerisinin ve özgüvenin çocuklarda oluşabilmesi içinse çocuğun desteklenmesi gerektiği hususu üzerinde özellikle durur. Çocuğun kişilik gelişiminin sağlıklı olabilmesi için etrafındaki en mühim bireyler olan ebeveynlerinin yardımına ihtiyaçları vardır (Öztürk, 1990; Geçtan, 1995). Çocuğun ebeveynleriyle arasındaki iletişim; çocuğun diğer insanlara, nesnelere ve tüm hayata karşı almış olduğu hal ve tavırların, sahip olduğu tutum ve hareketlerin kilit noktasını oluşturur.

Çocuğun topluma yönelik olarak gelişmesi ve yaşamını olumlu uğraşlar üzerinde kurmayı öğrenebilmesi için, çocuğa anne-babanın sevgi vermesi, girişim kabiliyetini ve özgüvenini kazanabilmesi için onu desteklenmesi gerektiğini anne-baba tutumları ile ilgili olarak Adler açıklamaktadır. Çocuğun yakınında bulunan en önemli kişiler olan anne babasının desteğine sağlıklı kişilik gelişimi için ihtiyacı bulunmaktadır. (Öztürk 1990, Geçtan 1995).

Diğer bireylere, nesnelere ve tüm hayata karşı çocuğun gösterdiği tavırların, tutum ve davranışların temelini aile üyeleriyle olan ilişkileri oluşturur. Anne-baba tutumlarının literatürde üç ana başlık altında toplandığını görmekteyiz.

Ebeveyn tutumlarının literatürde 3 başlıkta incelendiği görülmektedir;

1.1.1. Demokratik Anne Baba Tutumu

Çocuğa karşı şartsız sevgi ve saygı gösterilen, çocuğun alaka ve isteklerine dikkat edilen, yaşına göre çocuğun kendisi ile alakalı kimi kararlar almasında çocuğun desteklenmesini sağlayan, çocuğun görüşlerine saygı duyan, güven veren tutarlı ve kararlı ebeveyn tutumuna sahip ebeveyn tutumudur (Sezer&Oğuz, 2010). Çocukların kişilik gelişimi için en ideal tutum demokratik anne baba tutumudur. Bu tutum

sayesinde ebeveynler hem çocuklarını kontrol etmekte hem de çocukların gereksinimlerini gerçekleştirme imkanına sahip olmaktadırlar. Ebeveynlerin hal ve tavırları tutarlı, kararlı ve güven verici olup kimi hudutlar doğrultusunda çocuklarının kimi hareketlerini yapmalarına müsaade göstermek yoluyla çocukların sorumluluk hissini gelişmesine zemin hazırlamış olurlar (Özdemir, Özdemir, Kadak ve Nasıroğlu, 2012).

Demokratik tutum vasıtasıyla çocuk kimi mesuliyetler almayı ve bunları gerçekleştirmeye yöneltilmektedir. Çocuğa kendisine güven duyulmadığı hissiyatına neden olmadan çocuğun hareketlerinin kontrolü sağlanmaktadır. Ceza istenilmeyen bir hareket mevzubahis olduğunda verilmekte; bunun verilış nedeni çocuğa açıklanmaktadır. Çocuğa uygulanan kısıtlamalar tutarlı olmakta; çevresel faktörlere göre değişkenlik göstermemektedir. Bu tutum sayesinde ebeveynler çocuklarını ayrı bir birey olarak kabullenmekte, onlara değer verdiklerini hissettirmekte ve özgür bir kişilik geliştirmelerine imkan vererek çocukların hareketlerinin daha mantıksal bir biçimde şekillendirilmesi sağlanmaktadır (Karadeniz 1994, Tuzgöl 1998, Çıkrıkçı 1999).

Demokratik anne baba tutumu, çocuğa karşı koşulsuz sevgi ve saygının gösterildiği, çocuğun yaşına göre bazı kararları alması için desteklenen, ihtiyaçlarına karşı ilgi ve duyarlı davranan, çocukların fikirlerine önem verilen, tutarlı kararlı ve güven sağlayıcı bir tutumdur. (Sezer&Oğuz, 2010).

Çocukların kişilik gelişimi için en uygun olan tutum, demokratik anne baba tutumudur. Anne babalar bu tutumu uygulayarak çocukların ihtiyaçlarının karşılanmasına hem ortam hem de deneteme imkanı oluştururlar.

Anne babalar birbirleri ile tutarlı, kararlı ve güven verici davranışlar gösterirler. Çocuklarının sorumluluk duygusunun kazanılacağı uygun alanların oluşturulması için belli kurallar içinde bazı davranışları yapmalarına izin verilir. (Özdemir, Özdemir, Kadak ve Nasıroğlu,2012). Denetim ve duyarlılık demokratik tutumda birbiri ile aynı doğru da ilerlemektedir. Çocuklarla birlikte uyulması gereken kurallar belirlenmekte, çocukların gelişim düzeylerine ve yaş durumlarına uygun olmasına önem verilmektedir.

Çocuklar kurallara uyulmadığı sürece duygusal ve fiziksel şiddeti kapsamayan yaptırımlar uygulanmakta, çocuğa seçme şansı tanıyan kesin sınırları olan seçenekler önüne koyulmalıdır.

İlişkilerin temeli karşılıklı sevgi, saygı ve hoşgörülü olmaktır. Çocukları anne-babalar uygun sınırlar içinde özgür bırakmakta, onlara engelleyici davranmamaktadırlar. (Weiss 1998, Dönmezer 1999). Çocuğun bazı sorumlulukları kazanması ve bunları gerçekleştirmesi demokratik tutumla sağlanmaktadır. Çocuğa güvenilmediği izlenimi oluşturmaktan dolayı yollarla davranışları kontrol edilmektedir.

Çocuğa yapmaması gereken bir davranış yaptığında önemli davranışlar için ceza verilmekte ve nedeni çocuğa anlatılmaktadır. Bu kısıtlamalar dengeli olmakta, yer,zaman ve anne babanın ruh hallerine göre farklılaşmamaktadır. Çocuklarını ayrı bir birey olarak kabullenerek, bağımsız bir kişilik geliştirmelerine imkan sağlamak ve onlara değer vererek davranışlarını daha akıldan yana göstermelerini anne babalar bu tutum ile sağlamaktadırlar. (Karadeniz 1994, Tuzgöl 1998, Çıkrıkçı 1999).

Anne babanın çoğun her şeyine izin veren, duyarsız bir tutum değildir. Aile sağlıklı bir şekilde kendini ifade edebilme özgürlüğünü sağlıyorsa, kabul görme ve onaylanma arzusunu gerçekleştiriyorsa çocuğun olumlu bir şekilde gelişimini ve olgunlaşmasını sağlayacaktır.

Normal bir düzeyde anne baba tarafından çocuğa hoşgörü gösterilmesi onun toplumsal bir birey, kendine güvenen ve yaratıcı biri olmasına imkan sağlayacaktır. Aile içinde çocuğun kendine ait bir yeri vardır. Diğer bireylerin aile içinde istek ve ihtiyaçları denge içinde karşılanıyorsa, böyle bir ailede toplum ve ev içinde kabul gören ve görmeyen davranışların sınırları bellidir. Aile üyeleri arasında net ve anlaşılır bir iletişim oluşmaktadır. Sorunlar birlikte ve inanarak çözülmekte olup, duygu ve düşünceler açık bir halde ifade edilmektedir. (Örgün 2000, Yavuzer 2000, Özgüven2001, Tola 2003).

Kendi kendine karar verip sorumluluk sahibi ve özgüveni olan, girişim yeteneği kazanmış olan çocuklar demokratik anne baba tutumu ile yetiştirilmektedirler. Bu

çocuklar ayrıca benlik algısı yüksek, üretken, başarılı, kendini kontrol edebilen, vicdan mekanizması gelişmiş bir ergenlik dönemi geçirmekte, kendini rahat anlatan bir birey olarak arkadaş ilişkilerinde girişken, fikirler üreten ve yaratıcı bir birey olmaktadır.

Kendilerini değerli gören, kendilerini diğer bireylere kabul ettirebilen ve kendini ifade etmede zorluk yaşamayan demokratik bir aile ortamında yetişen ergenler, sosyal ilişkiler oluşturmada ve devamını sağlamada sorun yaşamamakta. Diğer kişilere saygı ve saygı duymayı öğrenmektedirler. (Öztürk 1990, Gkizoglu 1993, Dönmezer 1999, Yavuzer 2000).

Demokratik ebeveyn tutumu duyarlı olmayan, her şeye müsamaha gösteren bir tutum olarak algılanmamalıdır. Çocuğun onaylanma ve kabulleniş dileğini aile olumlu bir biçimde gerçekleştiriyorsa, çocuğa kendi varlığını özgürce ifade edebilme imkanı sağlıyorsa; çocuğun gelişim ve büyümesi pozitif biçimde tesir bulmaktadır. Ebeveynlerin toleransı olağan bir şekilde gerçekleştiği takdirde; çocuk kendine güvenen, sosyal ve yaratıcı bir birey olabilmektedir. Ailenin içerisinde kendine has bir yeri olan çocuğun istekleri diğer aile üyelerinin arzu ve gereksinimleriyle eşit oranda gerçekleştirilmektedir. Bu ailelerde gerek ev ortamında gerekse toplumda onaylanan ve onaylanmayan hareketlerin hudutları belirlenmiştir. Aile üyeleri içinde iletişim belirgin ve nettir; his ve fikirler açıkça dile getirilmekte olup sorunlar hep birlikte ve ikna yoluyla çözüme kavuşturulmaktadır (Örgün 2000, Yavuzer 2000, Özgüven 2001, Tola 2003).

Demokratik tutumla yetiştirilen çocukların girişken, özgüven sahibi, kendi başına karar alabilen mesuliyet sahibi oldukları görülmektedir. Bunun yanı sıra bu çocukların başarılı, yaratıcı, kontrol mekanizması yüksek, benlik algısı ve vicdanen yüksek biçimde bir ergenlik evresi geçirdikleri görülmekte; akranları arasında daha faal, girişken, öne sürdükleri düşünceleri yaratıcı olan, kendileri anlatırken sorun yaşamayan kişilik sahibi oldukları ifade edilmektedir (Öztürk 1990, İkizoglu 1993, Dönmezer 1999, Yavuzer 2000).

1.1.2. Otoriter Anne Baba Tutumu

Ebeveynlerin çocuklarının gelişim evrelerini, kişisel niteliklerini ve arzularını kaale almadıkları, kendi isteklerini ön planda tuttıkları ve çocuklarının da buna göre hareket etmesini bekledikleri aksi takdirde sürekli cezayla çocukların muhatap bırakıldığı bir tutumdur (Sezer&Oğuz, 2010). Bu tutumun çocuklarda özgür kişilik oluşumuna engel olduğu özellikle erkek çocuklardaki saldırganlığı kızgınlığı çoğalttığı ve bununla birlikte benlik saygısını azalttığı da görülmektedir (Sezer, 2010).

Anne babanın çocuktan kendi istediği gibi davranılmasının beklenildiği, anne babanın isteği dışında davranılması halinde defalarca cezalandıran çocukların gelişim süreçlerinin, ihtiyaçlarının ve kişilik özelliklerinin dikkate alınmadığı anne baba tutumu, otoriter anne baba tutumudur. (Sezer&Oğuz, 2010). Çocuklarda bağımsız kişilik gelişimini önleyen otoriter anne baba tutumu, erkek çocuklarda özellikle benlik saygı düzeyinin düştüğü ve saldırganlık halinin arttığı izlenmektedir. (Sezer, 2010).

Kural ve emirlerin çok fazla uygulandığı tutum baskıcı ve otoriter tutumdur. Çocuklarına anne baba bu tutumla çocuklarını her zaman denetlemekte ve çocuklarına çok katı bir disiplin uygulanmaktadır. Çocuğun yaşantısına birçok engeller getirmekte ve eğitimde ceza öne çıkmaktadır. Her kurala çocuklar uymak zorunda kalmaktadırlar. Çocuğun anne babanın her ikisi ya da birisinin baskısı altında olması halinde çocuk nazik, uslu, dürüst, sessiz ve dikkatli olmasına karşılık başkalarının etkisinde kolay kanabilen, silik, küskün, aşırı hassas ve çekingen bir kişiliğe sahip olmaktadır.

Kaidelerin ve emirlerin çok sık biçimde uygulandığı otoriter tutumda ebeveynler çok katı bir disiplin uygulamakta ve çocuklarını devamlı kontrol etmektedirler. Bu anne ve babalar çocuklarının arzularını asla onaylamayan ve bundan ötürü sürekli çocuklarıyla tartışan, çocuklarıyla anlaşamayan katı, sert ebeveynlerdir.

Kişilik gelişimini olumsuz etkileyen bu özellikler ergenlik dönemindeki değişikliklerle birlikte, değersizlik duygusu yaşayarak ergenin kendine saygı duymamasına neden olmakta, ergeni uygun olmayan davranış ve iletişim gruplarına yönlendirebilmektedir. (Öğretir 1999, Dönmezer 1999, Yavuzer 2000). Aşırı otoriter ve

baskıcı anne baba tutumu ergenlik döneminde ergenin kimlik arayışında kararsızlığına neden olmakta ve kendine değer vermemesini ayrıca kendine güvenmemesini sağlamaktadır. Bu sebeple kendisine ve dolaylı olarak çevresine ergenin saygısı düşük halde bulunmaktadır. Baskıcı ve otoriter olan anne baba sevgiyi sadece pekiştirici olarak kullandığından, ayrıca kendi isteklerine uygun davranışlar gösterdiklerinde çocuklarına sevgilerini hissettirirler.

Ergenlerin iletişim ve etkileşimlerini bu tutumlar yüksek oranda etkilemektedir. (İkizoglu 1993, Tuzgöl 1998). Anne baba otoriter ve baskıcı tutumda kesin olarak itaat beklemekte ve toplumsal otoritenin temsilcisi olarak kendini görmektedir.

Cezanın ilk sırada yer aldığı eğitimde çocuğun hayatında epey kısıtlamaya gidilmekte; çocuk her kaideye uymak durumunda bırakılmıştır. Ebeveynlerinin otoritesi altında bulunan çocuk; sakin, uslu, dürüst, nazik olmasının yanında küskün, pasif, kolayca etki altına girebilen, epey hassas bir yapıdadır. Ergenlik evresindeki farklılıklarla beraber birey negatif hareket ve iletişim topluluklarına yaklaşabilmekte, kendisini değersiz hissedebilmekte ve özsaygısını yitirmekte bundan kaynaklı da olumsuz bir kişilik gelişimi mevzubahis olmaktadır (Öğretir 1999, Dönmezer 1999, Yavuzer 2000).

Temel nitelikleri katılık, dogmatik düşünce biçimine yatkın olan otoriter kişiliğe sahip olduklarından kendileri, çocuklarıyla özellikle ergenlik döneminde istek ve emirleri yerine getirmediğinde cezaya başvururlar ve çocuklarıyla sözel alışverişte bulunmazlar. Her türlü kararı çocuklarını karar alabilecek güçte görmeyip kendileri çocukları adına almaktadırlar. (Aksaray1992). Hangi davranışın hangi tepkiyi alacağı konusunda, ‘ Zor yoluyla denetleme’ ve “sevgi esirgeyerek denetleme” boyutlarının egemen olduğu aşırı baskıcı ve otoriter tutumla denetlenen çocuklar olduklarından herhangi bir fikirleri yoktur.

Çocukların kaygılı bir belirsizlik içinde aşırı boyun eğici ve aşırı isyankar olmaları dolayısıyla kaçınılmaz bir durumdur. İsyankarlıkla beraber aşağılık duygusu baskı altında olan çocuklarda oluşmakta, suçlayan, cezalandıran ve sürekli karışan anne babalara sahip ergenlerde ise kolayca kırılma, küsme ve ağlama davranışları

görülmektedir. Dıştan denetimli bir kişilik geliştiren ergenler, dolayısıyla bu tutumla karşılaşan ve denetlenen ergenlerdir.

Sosyal ilişkilerinde baskıcı ve otoriter tutum ile yetişen çocuklar sorun yaşamaktadırlar. Bu çocuklar ayrıca gördükleri aşırı baskı, disiplin ve suçlama sonucu kendini yetersiz, engellenmiş ve şaşkın hissetmekte olup, sevgi ve merak duygularından yoksun olmaktadır.

Bu tutumla karşılaşan ve yetişen çocukların en çok ergenlik dönemlerinde etkisini gösteren özellikler, reddedilme ve kısıtlamalardan dolayı, kendini suçlama ve suç işleme eğiliminde oldukları görülmektedir. (Humpyres 1998, Gazelolu 2000, Kehale 2002).

Kendilerini sosyal otorite olarak gören ebeveyn; mutlak kabullenme beklemektedir. Kendi nitelikleri katılık, dogmatik fikirlere yatkınlık olduğundan çocuklarıyla ergenlik evrelerinde iletişime genellikle başvurmazlar; istekleri gerçekleştirilmediğinde anında ceza uygulamaktadırlar. Çocuklarının karar almada yetersiz olacaklarını düşünüp tüm kararları kendileri almayı tercih etmektedirler (Aksaray, 1992).

1.1.3. Koruyucu/İstekçi Anne Baba Tutumu

Çocukların ebeveynleri tarafından aşırı korunması ve kontrol altında tutulmasını ifade eden tutumdur. Çocuklarına tüm mevzularda lüzumundan fazla karışmak suretiyle çocuklarının öz yeterliliklerine ve özgüvenlerine zedeleyici tesirde bulunmaktadır. Çocukların kendilerinin yapabileceği şeylerin bizzat ebeveynler tarafından yapılması sonucu çocukların yaşayarak öğrenmelerine mani olunmaktadır (Sezer& Oğuz, 2010).

Genellikle tek çocuk sahibi veya da başka çocuk sahibi olamayan ailelerde rastlanılan bu tutumla; anne babalar çocuklarının kendi sahip oldukları gücünü geliştirme şansına engel olmakta, bundan ötürü çocukta kendisini savunma yeteneği gelişim gösterememektedir. Bu tutumla yetişen çocuklar diğer bireylere karşı aşırı bağımlı, güvensiz, asi tavırlar sergileyebilmektedir (Tuzgöl 1998, Yıldız Bıçakçı 2004).

Ebeveynlerin aşırı koruyucu tutumu; çocukların ergenlik evresinde psikolojik ve toplumsal gelişimlerine mani olmakta; çocukların bağımsız, aktif ve toplumsal hareketler sergilemesine engel olmaktadır. Çocuğun kendisinin farkına varmasına engel olmak, çocuğun ailenin arzuladığı bir biçimde bağımlı bir birey olmasına ve çocuğun psiko-sosyal gelişimine zarar verici olmaktadır. Bu tutumla büyüyen çocuklar kararsız, dayanıksız, tatmin olamayan vb. kişilik niteliklerine sahip olabilmekte; hislerini kontrol edememekte, mesuliyet hisleri gelişim gösterememektedir (Gazeloglu 2000, Yavuzer 2000). Çocuklar anne babaları tarafından aşırı korunan ve denetlenen tutum son olarak koruyucu /istekçi anne baba tutumudur. Çocuklara gereğinden fazla her konuda müdahale edildiğinde kendilerine güvenmeyi ve yeterli olmayı öğrenmelerine imkan tanınmamış olur. Çocukların yaşayarak öğrenmelerini; çocuklarının yapabileceği bir çok şeyi kendileri yaparak engellemiş olurlar. (Sezer& Oğuz, 2010).

Çocuklarına gereğinden fazla özen gösterip kontrol eden anne babalar, aşırı koruyucu tutumu benimsemektedirler. Çocuklar bunun sonucunda güvensiz, duygusal problemleri olan ve aşırı bağımlı kişilikler hale gelmekte, tüm yaşamları boyunca bu bağımlılıkları onları etikler halde sürmektedir. (Tola, 2003).

Tek çocuğu olan veya başka çocuk sahibi olmayan ailelerde genellikle bu tutum görülmektedir. Aşırı koruyucu tutumlarıyla anne baba çocuğa kendi gücünü oluşturma imkanı vermemekte, çocukta kendini bu sebeple savunma kabiliyetini oluşturmamaktadır. Diğer kişilere aşırı bağımlılık, hayal kırıklıkları, güvensizlik ve isyankar davranışlar gösteren çocuklar aşırı koruyucu tutumla yetiştirilmektedirler. (Tuzgöl 1998, Yıldız Bıçakçı 2004).

Ergenlik döneminde psiko-sosyal olgunluğun gelişimini önleyen çocuğun özerk bir kişi olmasını, girişimcilik ve sosyalleşme halini olumsuz etkileyen, anne babanın aşırı koruyucu tutumudur. Kendini tanıma olanağı çocuğa sunmamak, psiko-sosyal olgunlaşmanın önüne geçilmesine ve ailenin istediği şekilde bağımlı bir kişi olmasına sebep olmaktadır. Aşırı korunmuş olan çocuklarda sinirlilik, dikkatsizlik ve huzursuzluk gibi özellikler görülmektedir.

Kararsızlık, doyumsuzluk, dayanıksızlık gibi kişilik özellikleri bu tutumla yetiştirilmiş olan çocuklarda görülmekte, sorumluluk duyguları gelişmemekte ve duygu kontrolleri olmamaktadır. (Gazeloglu 2000, Yavuzer 2000).

Anne baba tutumlarının etkileriyle ilgili araştırmaları gerekli kılan, çocuğun kişilik yapısı, ruh sağlığı ve çevresine uyum biçimi ile anne- baba tutumu arasında sıkı bir ilişkinin olmasıdır. Bu araştırmaya başlamanın amacı bu etkilerin arasında fonksiyonel olmayan davranışlar ve ilişkilerle ilgili bilişsel çarpıtmaların olup olmadığıdır.

1.1.4. Sağlıklı ve Sağlıksız Anne-Baba Tutumları

Çocuklar karşılıklı büyüme ve ergenlik dönemlerinde çıkan problemleri çözdükçe daha faal adaptasyon gücüne sahip olmaktadır (Craig ve Kermis, 1995). Bu adaptasyon sürecinde ve problemleri çözmede çevresel faktörlerin pozitif olması, ebeveynlerin sağlıklı bir tutum sergilemesi çocuğa yardımcı olan etmenlerdir. (Usta, 2004). Ebeveynlerin çocuğa yönelik göstermiş olduğu sevgi, saygı; ılımlı, esnek ve demokratik yaklaşım ve bunun sonucunda çocukla olumlu ve rahat bir iletişim kurulabilmesini sağlıklı ebeveyn tutumu olarak ifade edebiliriz. Ailenin çocuğa koşullu sevgi gösterdiği, çocuklarla rahat bir iletişim kurulmasına müsaade etmeyen tutum da sağlıksız ebeveyn tutumu olarak ifade edilir (Bakırcıoğlu, 2002).

Çocuğun koşulsuz sevgiyle anlayışla ve desteklenerek yaşına uygun yükümlülüklerle birlikte büyümesi aile ortamının uyumlu ve güvenli olmasıyla mümkündür (Candemir, 2000). Bundan ötürü çocuğun kendine güvenerek ve kendisine saygı duyarak sağlıklı bir özdeşleşme sağlayarak özgür bir karakter geliştirmesinde aileye büyük bir rol düşmektedir. Uyumlu ve güvenli bir aile ortamı bu hususta mühim bir noktadır (Kaplan, 2003). Aile ortamının önemi dikkate alındığında; uyumlu ve güvenli bir ortam sağlandığı takdirde çocuk ailesinden yeterli miktarda alaka görerek sevmeyi ve paylaşmayı bilecek; çocuğun sosyal hayat kaideleri ile sosyal değerleri özümsemiş bir kişilik gerçekleştirmesi sağlanmış olacaktır (Adana, 2000).

Ebeveynlerin sağlıklı ve dengeli bir tutumla çocuklarına yaklaşması, çocuğun duygusal olarak desteklenmesi ve çocukla diyalog içinde yer almaları çocukların sosyal,

bireysel gereksinimleri ile yükümlülüklerini dengeleyen araçsal yeterliliğin ilerletilmesinde önemlidir. Çocuğun yükümlülük sahibi olabilmesi, akranları ve diğer bireylerle diyalog kurabilmesi, toplumsal olgunluğa erişmesi ve okul başarısı araçsal yeterliliğin belirleyicileridir (Yavuzer, 2005). Bu belirleyiciler hakkındaki tüm enformasyon ve yeteneklerin öğrenildiği ilk yer ailedir (Hortaçsu, 2003). Bundan ötürü çocuğa karşı ebeveynler tarafından çocuğa sağlıksız bir tutum sergilenmesi çocuğun kişisel gelişimi bakımından negatif bir etkiye sahip olmakta ve çocuğun hayatında negatif emareler bırakmaktadır (Craig ve Kermis, 1995).

Ebeveynler ve çocuklar arasındaki diyalogun fonksiyonu, çocuğun kazandığı toplumsal çevreyle oluşturacağı bağların biçimlenmesinde de belirleyicidir. Bundan ötürü çocuğun psiko-sosyal bakımdan sağlıklı bir gelişim geçirmesi için çocuğun sağlıklı bir ailede yetişmesi önemlidir (Aydın, 2004). Sağlıklı bir aile ortamında ebeveynler arasında karşılıklı sevgi, saygı bulunmaktadır (Bayraktar, 1998). Böylesi bir aile ortamında ortaya çıkan problemler, aile bireyleri arasında danışma ve konuşma ile çözüme kavuşturulmaktadır. Aileyi kapsayan hususlar söz konusu olduğunda da ebeveynler çocuğa onun idrak edebileceği bir şekilde bilgi vermektedirler (Aslan, 1992). Aile üyelerinin birbirlerine sevgi, saygı ve anlayışla yaklaşmaları; anne, baba ve çocukların arasında da sağlıklı, rahat bir diyalog kurulmasını sağlamaktadır (Bayraktar, 1998).

Sağlıksız anne baba tutumlarında çocuk kişisel gelişim bakımından mühim bir husus olan ebeveyn sevgisini yeterince alamadığını düşünmektedir (Ryder, 1995). Aile ortamında huzursuz bir hissiyata sahip olan çocuk, sağlıksız ebeveyn tutumları sonucunda bu huzursuzluğu benimseyerek ileriye yönelik ümit dolu fikirlerini de negatif fikirlere dönüştürmektedir. Sağlıksız tutum sonucu çocuk kimse tarafından sevilmediğini düşünür; başarısız, güçsüz, sosyal olarak kendisini yalnız hisseden, saldırgan ve mutsuz bir çocuk olarak görülmektedir; sağlıklı ebeveyn tutumlarında ise çocuğun sosyal olarak kabullenişinin yüksek olduğunu, özgüveni yüksek bir birey olarak yetiştiği görülmektedir (Sevim, 1995).

Anne babaların çocuklarına karşı sergiledikleri tutum aile arasındaki ilişkiler dikkate alındığında farklılık gösterebilmektedir (Candemir, 2000). Tutumlardaki bu

değişiklikler çocuklara ailelerin farklı duygusal yaklaşımlarda bulunmasından ötürüdür. Kimi aileler çocuklarına sevgilerini oldukça belirgin bir şekilde gösterirken; kimileri çocuklarına otoriter davranmakta, çocuklarını istememekte, kimileri ise çocuklarına karşı hoşgörülü davranmaktadır (Kaplan, 2003). Bu ve bunlar gibi tutumlar ailelere göre değişiklik gösterebilmekte; bu tutumlar çocuğun hem kişisel hem de toplumsal bakımdan değişik şekilde gelişmesinde etkili olmaktadır (Yavuzer, 2005). Çocuğa rol modeli olan anne baba tutumu, çocuğun her türlü gelişiminde etkin olmaktadır (Aydın, 2004).

Maccoby ve Martin (1983) çalışmaları sonucunda ilköğretim dönemindeki çocukların hissettikleri anne baba tutumu ve desteği çocuğun özsaygısını olumlu yönde etkilemektedir. Bir başka çalışmada da demokratik tutuma sahip ailelerde yetişen çocukların otoriter tutuma sahip ailelerde yetişen çocuklara göre özsaygılarının daha yüksek olduğu; kaygı ve depresyon düzeylerinin ise daha az olduğunu ortaya koymuştur (Aydın, 1985).

Yapılan araştırmalar incelendiğinde ebeveyn tutumları ile çocukların hareket ve psiko-sosyal gelişimi arasında dikkate değer bir ilişki vardır. Literatürde kaynaklara bakıldığında anne-baba-çocuk ilişkisi ile çocuğun psikolojik, sosyal gelişiminin ve tase boyutunun manalı bir ilişkisinin olduğu sonucuna varılan pek çok araştırma eldesi mevcuttur (Özgüven, 2001; Özmen, 2004; Steinberg, Lamborn, Darling, Mounts ve Dornbusch, 1994). Ebeveynler ve çocuk ilişkisi hususunda yapılan bilimsel araştırmaların neticelerine bakıldığında da ebeveynlerin doğru tutumlar göstermeleri ile oluşturulan sağlıklı aile ortamı içinde yetiştirdikleri sağlık sorunu olmayan bir çocuğun sorunsuz bir psiko-sosyal gelişim gerçekleştirdiği sonucu elde edilen bulgularla desteklenmektedir (Özalp, 2006).

1.2. BAĞLANMA STİLLERİ

İlk defa Ainsworth tarafından belirtilen bağlanma stilleri ile Ainsworth laboratuvar ortamında annesinden ayrılan ve sonra annesiyle buluşturulan çocukların davranışlarını araştırmıştır. Neticeyi de güvenli, kaygılı-kararsız ve kaçınan-dirençli olarak üçe ayırmıştır. Ainsworth güvenli bebeği annenin ihtiyaçlarını giderdiği bebek olarak belirtir. Bu tecrübe de devamlı tekrar eder.

Kaygılı-kararsız bebek, anneyle yaşadığı ayrılık anlarında ağlamaya başlar. Bu durumdaki bebekler gereksinimlerinin anne-baba tarafından karşılanacağından emin değillerdir. Yaşadıkları bu his onlarda ayrılık kaygısı eğilimine neden olmaktadır. Kaçınan bebek, annenin kabullenmeyişi taklit etmekte ve kendi güvenliği için annesinden ayrılmaktadır. Annesiz bir hayat idame ettirmeye çabalar.

Hazan ve Shaver, Ainsworth'un belirttiği üçlü bağlanma modelini derleyerek bu bağlanma stillerinin erişkinlik döneminde de olduğunu ve erişkinlerin samimi ilişkilerinde de daha önceden sahip oldukları bağlanma stillerine göre hareket ettiklerini belirtmişlerdir.

Bartholomew ve Harowitz Bowlby'nin içsel çalışan modeller kavramından hareketle dördü bir bağlanma modeli oluşturmuşlardır. Buradan yola çıkarak kişilik ve başkaları stilleri negatif ve pozitif olma haline göre dört grupta incelenmektedir.

Güvenli Bağlanma Stili: Güvenli bağlanan kişiler, kendilerine ve başkalarına karşı pozitif zihinsel modele sahiptirler. İlişkilerinde güven vardır ve kendilerini sevmeye layık bulurlar. İnsan ilişkilerinde oldukça başarılıdır bununla beraber ilişkilerinde bağımsızlık da yaşarlar (Bartholomew ve Horowitz, 1991).

Saplantılı Bağlanma Stili: Bireyin sahip olduğu değersizlik hissine karşın başkalarını olumlu görmesi modelidir. Bu modeldekiler kendilerine karşı olumsuz hisler beslerler ve sevmeye değer bulmazlar. Ayrıca yaşadıkları ilişkilerde takıntılıdır (Sümer ve Güngör, 1999).

Kayıtsız Bağlanma Stili: Bu model de kişinin kendisine karşı olan duyguları olumlu iken başkalarına karşı olan duyguları olumsuzdur. Kendilerini değerli görürler. Bu modeldeki kişiler bağımsızlıklarına düşkünlüdürler. Başkalarına olan gereksinimi ve samimi ilişkilerin önemini kabullenmezler. Başkalarından uzak durarak bağlanma gereksinimini kabullenmeyerek ileride bir reddedilme durumuna karşı olumlu benlik stili oluştururlar 62,63

Korkulu Bağlanma Stili: Bu model güvenli bağlanma modelinin aksidir. Kişinin yaşadığı değersizlik hissi, kendisini başkaları tarafından sevmeye ve değer görmeye layık bulmaz. Ayrıca başkalarını da güvenilmez sayar. Bu modeldeki kişiler samimi ilişkiler kurmaktan çekinirler. Reddedilme korkusuna sahiptirler. Özgüvenleri azdır. Sosyal ortamlarda çekingendirler ((Bartholomew ve Horowitz, 1991; Mikulincer ve Nachshon, 1991).

Bağlanma, bakım veren ve çocuk arasındaki ilişkide, çocuğun bakım verenle yakınlık arayışı şeklinde ortaya çıkan, stresli durumlarda belirginleşen, tutarlı ve sürekli bir duygusal bağ şeklinde tanımlanmaktadır (Thompson, 2002). Bağlanma, sadece çocukluk dönemi ile sınırlı olmayan, hayat boyu süren bir durumdur. Anne-çocuk ilişkisi, ilk temel ilişki sayılmaktadır. İlk temel ilişkide yaşanan yetersizlikler veya aksaklıklar, bağlanmayı negatif yönde etkilemektedir. Değişmez olmamakla birlikte, bağlanma süt çocukluğu evresinde, güvenli veya güvensiz şekilde bir kez belirlendikten sonra çok az değişkenlik göstermektedir. Bu noktada, bozulmuş veya eksik bir bağlanma sürecinin veya bu sürece sebep olan faktörlerin devam etmesinin, sonraki gelişim evrelerine de negatif bir etkisi olacaktır. Bowlby'nin çalışmalarından itibaren, güvensiz bağlanma stili, daha sonraki hayat evrelerinde psikopatolojinin belirleyicisi olarak düşünülmüşken, güvenli bağlanma sağlıklı süreçlerle bağdaştırılmıştır(Westen ve diğ. , 2002).

İnsan hayatında bağlanma, doğumdan itibaren başlayan, zamana ve şartlara bağlı olarak şekillenen bir durumdur. Bağlanma, yaşamımızdaki özel kişilerle aramızda gelişen güçlü bir bağıdır ve bu bağ sayesinde o kişiler ile beraberken mutlu, neşeli olmamızı sağlamaktadır. Dönmez'e (2000) göre, bu bağ sayesinde stresli dönemlerde hayatımızdaki özel kişilerin varlığı ile rahatlarız. Bağlanma, çocuk ve birincil bakım

veren arasında oluşan kuvvetli bir duygusal bağıdır ve çocuğun güven duygusunun temelleri bu duruma bağlı olarak atılmaktadır. Bağlanma kuramcılarının çoğu, farklı ebeveyn-çocuk ilişkilerinin uzun vadede çocuğun gelecekteki ilişkilerini etkilediğini dile getirmişlerdir. Kuramcılar, hayatın ilk günlerinde ortaya çıkan ve duygusal yönü ağır basan bağlanma halinin çevre ile etkileşim neticesinde geliştiğini belirtmişlerdir. Yine insan hayatında sağlıklı bir bağlanmanın varlığının pozitif bir etkisi olduğu dile getirilmiştir. Bilgin'e (2001) göre bağlanma, bebek ve anne arasında gelişen, bebeğin yakınlık arama eylemleri ile kendini gösteren, stres halinde belirginleşen, dayanıklı ve süreklilik gösteren bir bağıdır. Bağlanma, hayatın ilk günlerinde ortaya çıkmakla beraber tüm hayatı negatif veya pozitif yönde etkilemektedir.

Bağlanma kavramı, çocuk ve ebeveynler arasındaki duygusal bağı açıklamak için 1950-60 yılları arasında Bowlby tarafından geliştirilmiştir. 1970'lerden itibaren Bowlby'nin kuramından yola çıkan birçok araştırmacı, yetişkin bağlanması konusunda araştırmalar yapmıştır (Hamarta, 2004). Bowlby (1969), bağlanmayı daha güçlü ve olgun olarak görülen kişilerle geliştirilen bağ şeklinde tanımlarken, bağlanma eylemini de bağlanılan figür ile yakınlığı sağlayan ve sürdüren davranış biçiminde tanımlamaktadır (akt. , Paterson ve Moran, 1988). Bowlby, bağlanma figürü olarak çoğunlukla anneyi ele almış, babayı ikinci planda tutmuştur. Bunun sebebi, Bowlby'nin babanın temel vazifesinin annenin annelik vazifesini yerine getirebilmesi yönünde eşine duygusal destek verme olduğunu düşünmesidir (Bretherton, 1992).

İnsan hayatında bağlanmanın çok önemli bir yeri vardır. Bu sebeple bağlanma konusunda birçok araştırma yapılmıştır. Çoğunlukla bebeklik ve çocukluk dönemlerine odaklanılmış olan bağlanma araştırmaları, son yıllarda yetişkinleri de konu almaya başlamıştır (Webster, 1998). Bağlanma kavramının son derece geniş olması, kimi araştırmacıların çocuk-bakıcı bağlanmasına, kimilerinin yetişkinlerde bağlanmaya, kimilerinin de bağlanmanın akran ve romantik ilişkileri ne şekilde etkilediğini araştırmaya yönelmesini neden olmuştur (Amado, 2005).

Bağlanma kavramı, kişilerin kendileri için önem taşıyan insanlar ile güçlü duygusal bağlar kurma eğiliminin sebeplerini açıklamaktadır. Bu eğilim, yeni doğanlar da hayatlarına devam edebilmek için şart olan bir bağlanma sistemidir. Bu sistem,

yenidoğanların bakım veren kişi ile fiziksel yakınlık kurmasını sağlayarak çocuğu tehlikelerden korumakta ve aynı zamanda çevreyi keşfetmesini sağlamaktadır. Birincil bakım veren, çocuk için güvenli bir sığınak rolü üstlenmektedir.

Bağlanma, tüm insanlar için geçerli olan evrensel bir kavramdır ve anne ve bebekler, bu bağın gelişmesini sağlayıcı eğilimler taşımaktadır. İçinde bulunulan fiziksel ve sosyal çevre, bağlanma ilişkisine etki eden unsurlardır. Bağlanma, bireylere değil, ilişkilere yönelik bir kavramdır. Bireyin kurduğu ilk bağlanma, kişinin içsel ilişki modelininin temellerini atmaktadır ve kişinin gelecekte kuracağı ilişkilerin şekillenmesi, bu modele bağlı olmaktadır (Bretherton, 1992).

Bowlby'ye (1977) göre bağlanma davranışının ana özellikleri, aşağıda listelenmiştir (akt. , İmamoğlu, 2003: 46):

- Bağlanma, bir veya daha fazla kişiye karşı gerçekleştirilen ve kişilerin neden tercih edildiği bilinen bir davranıştır.
- Bağlanma, yaşam boyu sürmektedir. Bireyin hayatında erken yaşlarda şekillenmekte ve gelecek dönemlerde de varlığını sürdürmektedir.
- Bağlanma davranışı, birçok duygu ile beraber yaşanmaktadır ve bu duygular, her bağlanma ilişkisinde tekrarlanmaktadır. Çocuğun bebeklikte annesi ile yaşadığı bağlanma ilişkisindeki duygular, yetişkinlikte aşık olduğunda da tekrar etmektedir.
- Bağlanma bebekliğin ilk 9 ayında gelişmektedir. Bebek, istediği bağlanma modeli aracılığıyla ilişkiler kurarsa, o kişiye son derece bağlanabilmektedir. Bu nedenle bakım veren kişi, bebeğin bağlanma modeli haline gelmektedir. Bağlanma hali, üç yaşın sonlarına dek çocuğun yaşamında aktif rol almaktayken, sağlıklı gelişim gösteren kişilerde dört yaştan itibaren aktifliğini yitirmektedir.

- Çocuk bağlanma aracılığı ile tanıdığı ve tanımadığı insanları birbirinden ayırt edebilmeyi öğrenmektedir. Ödül-ceza sistemi, çocuğun bağlanma stilinde etkin bir role sahip değildir zira çocuk, bağlandığı kişi tarafından sürekli cezalandırılrsa dahi o kişiye bağlanma geliştirecektir.
- Bağlanma, bireyin hayatında yer alan, karşılıklı bir davranıştır. Bağlanma sayesinde çocuk kendisini ve diğerlerini temsilen modeller yaratmakta, bu modeller sürekli bir iletişim göstermektedir. Bağlanma sistemi, çocuğun tanımadığı biriyle aynı ortamda kalması gibi durumlarda aktif hale gelmekte, anneye ya da birincil bakım verene ulaşma durumunda son bulmaktadır.
- Bağlanma davranışı, tüm memelilerde görülmektedir. Bu davranışlar türden türe farklı yaşanırlar gösterse de, amaç aynıdır: Bağlanılan figüre yakın durarak korunmak ve hayatta kalmak.

Bowlby, çocuk ve ergenlik dönemindeki hırsızların hayatlarını incelerken, bebeklik ve erken çocukluk evrelerinde annelerinden uzun süre ayrı kaldıklarını tespit etmiştir (Thompson, 2002). Sonrasında yaptığı çalışmalar neticesinde, çocukların annelerini sadece açlık güdüsünü tatmin ettikleri için sevdikleri açıklamalarına karşı çıkmış ve bağlanma kuramını geliştirmiştir (Hinde, 2007, Bowlby, 1979). Bowlby'ye göre bağlanma eylemi, içgüdüsel bir eğilimdir ve temel hedefi içgüdüsel ihtiyaçların giderilmesidir. En etkili davranışsal sistemdir ve sosyal ilişkilerin inşasında temel belirleyicidir (Bowlby,1998; Bowlby, 1979).

Bowlby (1982), çalışmaları esnasında güvenilir ve sevgi dolu sosyal etkileşiminin çocuğun duygusal dünyası adına son derece önemli bir etken olduğunu tespit etmiştir. Bebek ve çocukların anneleri ile sıcak, samimi ve sürekli bir ilişki yaşamalarının ruh sağlıkları üzerinde pozitif bir etkisi olduğunu belirtmiştir. Bowlby, çocukların aileden ilk ayrılıklarında ağladıklarını, korku ve sıkıntı yaşadıklarını, ayrılmayı önlemek adına alışılmadık uzunlukta ağlama, yapışma ve arayış gösterdiklerini gözlemiştir. Yetim çocukların sevgi dolu, güvenilir birincil bakım

verenden uzun süre ayrı kaldıkları takdirde insanlarla iletişime yabancılaştıklarını dile getirmiştir.

Bowlby'nin çalışmalarına tepki gösteren bazı psikoanalitik yazarlar olmuştur. Dönemin zıt görüşte olan psikoanalitik yazarlarına göre, bu tip tepkiler duygusal acıyı bastırma fonksiyonu taşıyan, olgun olmayan savunma mekanizmalarıdır. Ancak Bowlby (1982), bu tip tepkilerin çok çeşitli olduğunu ve evrimsel bir fonksiyona sahip olabileceğini dile getirmiştir. Buna ek olarak etolojik teoriden yola çıkarak ağlama ve arama gibi eylemlerin temel bağlanma figüründen ayrılmaya karşı sergilenen uyumsal tepkiler olduğunu belirtmiştir.

Bowlby, bebeğin anneye duyduğu, büyük oranda doğuştan olan, biyolojik belirteçlerle yönlendirilen, sosyal ilişkilerin temelini oluşturan, emme, gülme, ağlama, izleme, çağırma, arama, bekleme gibi eylemlere kendini gösteren ve gelecekteki ilişkiler için şablon niteliği taşıyan bir ilişki tanımlamıştır (Bowlby, 1958). Evrimsel olarak ana fonksiyonu korunma olan birincil bağlanma ilişkisi, yedinci ay civarı gelişmekte, yakınlık arayışı ile belirginleşmekte ve güvenli yer olgusu ile sonlanmaktadır (Lamb ve diğerleri, 2002). Güvenli yer olgusunda bağlanma eylemi ile keşif eylemi arasında çift yönlü bir ilişki vardır ve ayrışma ve duygusal otonomiye doğru ilerleyen bir süreç gözlenmektedir (Thompson, 2002). Oluşturulan bilişsel şemalar üzerinden, bakım verenin ulaşılabilirliği ve tepkileri tahmin edilmektedir. Bağlanmanın son şeklini alması ikinci ve üçüncü yıllara yayılmaktadır. Bu süreçte bağlanmaya etki eden diğer unsurlar, annenin sosyal desteği, baba ve anne arasındaki ilişki, babanın geleneksel rolü ve kültürel farklılıklardır (Bowlby, 1969).

Bağlanma kuramını geliştiren bilim insanlarından Ainsworth, yabancı durum testi ile laboratuvar ortamında annesinden ayrılan ve ardından anne ile buluşturulan çocukların tepkileri üzerinden güvenli ve güvensiz bağlantı stillerini değerlendirmiştir. Bu bağlanma örtülerini, güvenli, kaygılı ve kaçınan olmak üzere üç ana başlıkta incelemiştir. Ardından bu üçlüye dağınık bağlanma adı verilen bir yeni stil daha eklenmiştir ki belirsiz yöndeki bu stilde kaygı denetiminde tutarsızlık gözlenmektedir.

Harlow ve Zimmermann'ın 1958 senesinde yaptıkları deneyde, farklı gereksinimler doğrultusunda tasarlanmış iki adet maket anne maymun yapılmıştır. Maketlerden biri yumuşak bir havluyla kaplanmış sıcak bir anne maketi iken, diğeri sert ve soğuk, ancak üzerinde biberon ve yiyecek bulunan metal bir anne maketidir. Bebek maymunların biberon taşıyan makete sadece mama emme amacıyla yanaştıkları fakat geri kalan tüm zamanlarını sıcak anne maketiyle geçirdikleri gözlenmiştir. Yavru maymunlar korktukları anlarda hızla sıcak anne maketine sığınmışlardır. Kafese yeni bir oyuncak eklendiğinde yavrular, sıcak anne maketini güvenli bir alan şeklinde kullanarak yeni oyuncakları keşfetmişlerdir. Bu aşırma, anne bebek ilişkisindeki ana öğenin bakımdan öte, duygusal kaynaklı olduğunu kanıtlayan önemli bir araştırma olmuştur. Bowlby'e (1973) göre bağlanma kuramı, kişilerin kendileri için değerli olan kişilerle kuvvetli duygusal bağlar kurma eğiliminin sebeplerini açıklayan bir yaklaşım olmakla birlikte, çocuk ve ebeveynleri arasındaki bağın, çocuğun güvenlik hissi ve psikolojik gelişimi üzerindeki önemini de ortaya koymaktadır. Bağlanma eyleminde bebek ve bakım veren arasında gelişen ilişkinin önemini altını çizen Bowlby (1980), bağlanmayı bebeğin bakım vericiyi ve yakınlığını arama davranışı ile kendini gösteren, stresli durumlarda belirginleşen, sağlam ve devamlı bir duygusal bağ şeklinde tanımlamaktadır.

Bağlanma kuramındaki temel kavram, içsel çalışan modellerdir. İçsel çalışan model, diğerleriyle iletişim kurarken başvurduğumuz bir sistemdir. Bu sistem dahilinde yaşadığımız olaylar, çevremiz ve anılarımız yer almaktadır (Bowlby, 1982). Brethon ve Munholland (2008), insanın karşılaştığı olaylar karşısında tepkilerini bu model üzerinden ortaya koyduğunu belirtmişlerdir. Hazan ve Shaver'a (1987) göre içsel çalışan modeller, bebeğin ayrılık karşısındaki tepkilerini ve gelecekteki bağlanma stillerinin nasıl olacağını belirlemektedir. Berk (2013), içsel çalışan modelin, bireyin kendisi ve diğerleriyle olan bilişsel temsillerini kapsadığını dile getirmiştir. Bebek birincil bakım verenden gereken desteği gördüğünde olumlu bilişsel temsiller, göremediğinde olumsuz bilişsel temsiller oluşmaktadır. Özetle, bakım verenin bebeğe karşı tepkileri ile bilişsel temsil kodlanmaktadır. Bu temsiller, bebeğin gelecekteki yaş dönemine dek pekişmektedir. Bu sebeple bilişsel temsiller kalıcı ve neredeyse değişmez olmakla beraber, kişinin gelecekteki yakın ilişkilerinde de kullanılacaktır.

Bağlanma kuramına göre, bakım veren davranışları ve iletişim şekilleri, gelecek yıllarda yaşanacak ilişkilerdeki beklenti, inanç ve tutumları yönlendiren içsel çalışma modellerinin içeriğini oluşturmaktadır. Kurama göre anne-çocuk ilişkisi sürecinde zihin modelinin iki ana şeması, birbirini destekleyici biçimde gelişir: Değerli ben ve güvenilir o. Bu şemalar, yakın ilişkilerde yaşanan bağlanma kaygısı ve kaçınma eylemi ile yakından ilişkilidir (Kesebir ve diğerleri, 2011). Güvenli bağlanma geliştirmiş olan çocuklar, bakım verenin daima yanında olup, stres anında yardıma koşacağını düşünen çocuklardır (Bowlby, 1979). Güvenli bağlanmanın oluşması için, çocuğun düzenli, tutarlı tepki veren ve daima ulaşılabilir bir bakım verene sahip olması gereklidir. Güvenli bağlanma, özsaygı, hayat kalitesi, afektif durum, psikolojik iyi olma hali ve kimlik ile ilişkili bulunmuştur (Allen ve diğ. , 1998).

Kaygılı bağlanan çocuklar, çağırdıklarında annenin geleceğinden emin olmayan çocuklardır (Bowlby, 1979). Bu sebeple ayrılığa direnir ve anne geldiğinde dahi kolayca yatışmazlar. Bu anneler, tutarsız tepkiler sergileyen ve kontrol için terk etme tehdidinden yararlanan annelerdir.

Kaçınan bağlanan çocuklar ise annelerinin destek olacağına dair hiç güven duymayan çocuklardır (Bowlby, 1958). Devamlı çocuklarını geri çeviren annelere sahip bu çocuklar, ayrılığa tepki göstermez ve anne döndüğünde de uzak dururlar. Farklı sebeplerle doğum sonrası anında enneden ayrılarak özel bakıma alınan bebeklerde, gelişmenin yavaşladığı veya durduğu, yemek yememe, sosyal geri çekilme gibi davranışlara rastlandığı belirtilmiştir (Goodfriend, 1993). Yetişkinlikteki bağlanma davranışı, çocuklukta ve ergenlikte gösterilen bağlanma davranışının devamı niteliğindedir (Bowlby, 1969).

Güvenli bağlanma stili, kendini önemli hissetme ve sevebilir olma hissini çoğunlukla diğerlerinin kabullenici ve cevap vericiliğine dair beklentileri ile birleştirmektedir (Bartholomew ve Horowitz, 1991). Güvenli bağlanan kişiler, sıkıntılarını kabullenerek diğerlerinden yardım talep etme konusunda ve zor duygularını ifade etme konusunda rahattırlar. Güvenli bağlanan kişiler, diğerlerine kıyasla stres kaynaklarını daha az tehdit edici olarak görmektedirler. Sinirlerini kontrollü ve

düşmanca olmayan bir şekilde yansıtırlar. Olumlu duygu yaşantıları, yaratıcı sorun çözme yetisini geliştirmektedir (Belsky, 2002).

1.2.1. Farklı Bağlanma Modelleri

1.2.1.1. Ainsworth'ün Üçlü Bağlanma Modeli

Ainsworth'e (1989) Yabancı Durum deneyinin sonuçları üzerinden, bağlanmayı üç ana stilde ele almıştır (akt. , Hazan ve Shaver, 1990; Cassidy ve Berlin, 1994):

Güvenli (Secure) Bağlanma Stili: Bu stilde bağlanan çocuklar, bakım veren yanlarında olduğu durumlarda ortamı gönüllü olarak araştırmışlardır. Bakım verenin yokluğunda çok kaygılanmamış, dönüşünde de yakın temas kurmak istemişlerdir. Temasta herhangi bir öfke belirtisi göstermeyerek sakinleşerek çevreyi keşfetmeye devam etmişlerdir.

Kaygılı-Kararsız Bağlanma Stili: Bu stilde bağlanan çocuklar, ortamı keşfetmek için fazla heves göstermemişlerdir. Bakım veren ortamdaki ayrıldığında kaygı duymuşlar ve geri dönüşünde kolayca sakinleşememişlerdir. Bakıcıları ile yakın temas kurmak istedikleri halde öfkelerini ortaya koyan sert tepkiler vermişlerdir.

Kaçınan Bağlanma Stili: Bu stilde bağlanan çocuklar, bakım verenin yokluğunda çok stres yaşamadıkları halde, döndüğünde yakın teması reddetmişlerdir. Bakım veren döndüğünde, ondan uzak durarak ortamla ilgilenmeye devam etmişlerdir.

Ainsworth ve diğerleri (1978), bu bağlanma tiplerindeki çocukların annelerini incelediklerinde aşağıdaki sonuçlara ulaşmışlardır (akt. , Sümer ve Güngör, 1999):

- Güvenli bağlanan çocukların anneleri, duyarlı ve çocuklarının taleplerini karşılayan annelerdir.
- Kaygılı/kararsız bağlanan çocukların anneleri, tutarsız, çocuklarının aktif faaliyetlerini kesen ve lüzumsuz müdahalelerde bulunan annelerdir.

- Kaçınan bağlanan çocukların anneleri soğuk, yakınlık kurmayı reddeden ve yakın temastan uzak duran annelerdir.

1.2.1.2. Hazan ve Shaver'ın Üçlü Bağlanma Modeli

Hazan ve Shaver (1987), erişkinlerin aşk ilişkilerinde gösterdikleri duygu ve davranış farklılıklarını inceleyerek, Ainsworth'un çalışmalarından hareketle üçlü bağlanma modelini yaratmışlardır:

Güvenli Bağlanma Stili: Bu stilde bağlanma geliştiren erişkinler, diğerlerine yakın olmayı ve onlara bağlanmayı son derece kolay bulmaktadırlar. Terk edilmekten ve insanlarla yakın temas kurmaktan korkmazlar (Shaver ve Brennan, 1992). Güvenli bağlanan bireyler, diğerlerine kıyasla hem aşk ilişkilerinde hem çocukken ebeveynleri ile olan ilişkilerinde en çok pozitif tecrübe yaşayan ve pozitif inançlara sahip olan kişilerdir (Sümer ve Güngör, 1999a).

Kaygılı/Kararsız Bağlanma Stili: Bu stilde bağlanan erişkinler, diğerlerinin kendileri ile ilişki kurmak istemediklerini, partnerlerinin aslında onları sevmediklerini düşünmektedirler. Sıkça kıskançlık yaşamakta ve duygusal gelgitler tecrübe etmektedirler (Sümer ve Güngör, 1999a).

Kaçınan Bağlanma Stili: Bu stilde bağlanan erişkinler, diğerleri ile rahatça ilişki kuramadıklarını, güvenemediklerini, bağlanma sorunu yaşadıklarını dile getirmişlerdir (Shaver ve Brennan, 1992). Kaçınan bağlanma stiline yetişkinler, partnerlerine en az güvenen, negatif inanç ve beklentileri olan ve yakınlıktan kaçan bireylerdir (Sümer ve Güngör, 1999a).

1.2.1.3. Bartholomew'in Dörtlü Bağlanma Modeli

Kendilik ve diğerleri modelleri, bağlanma stillerinin ana boyutlarıdır (Bartholomew, 1990). Kendilik modeli olumlu olan bireyler bağımsız, içselleştirilmiş özsaygı ve sevebilirlik duygusu taşıyan insanlardır. Kendilik modeli olumsuz olan bireyler ise özsaygısı düşük olan ve bağımsız hareket edemeyen, daima diğerlerinden onay bekleyen insanlardır. Diğerleri modeli olumlu olan kişiler, diğerlerinin ulaşılabilir

ve güvenilebilir olduğunu düşünen ve gerektiğinde diğerlerinden yakınlık ve destek görmeye yönelik bireylerdir. Diğerleri modeli olumsuz olan insanlar ise diğerleri ile yakınlık kurmayan, destek görme konusunda kayıtsız olan ve ilişkilerinde negatif beklentilere sahip olan bireylerdir (Sümer ve Güngör, 1999).

Bağlanma modellerinin pozitif veya negatif uçlarda değerlendirildiği bu kuramda dört ana bağlanma stilinden söz edilmektedir (Bartholomew ve Horowitz, 1991):

Güvenli Bağlanma Stili: Bu stilde bağlanan bireylerin kendilik modeli de, diğerleri modeli de olumludur. Kişi kendisinin sevilebilir, diğerlerinin de destekleyici olduğunu düşünür. Bu insanlar, ilişki içerisinde güvenli ve rahat hissederler (Sümer ve Güngör, 1999). Özgüven ve saygıları yüksektir (Soygüt, 2004). İkili ilişkilerde yakın aynı zamanda da bağımsız bir roledirler. Bu bireyler, dengeli ilişkiler yaşarlar. Kontrole sahip olduklarını düşünürler. Strese dayanıklıdır ve stres anında aile ve arkadaşlarından destek alırlar (Bartholomew ve Horowitz, 1991; Howard ve Medway, 2004).

Saplantılı Bağlanma Stili: Bu stilde bağlanan bireylerin kendilik modeli olumsuz, diğerleri modeli olumludur. Takıntılı ilişkiler yaşarlar (Sümer ve Güngör, 1999). Sürekli diğerlerinin onayını beklerler (Bartholomew, 1990). Eneveynlerinden tutarsız ve duyarsız davranışlar görmüşlerdir. Yüksek derecede kaçınma ve değersizlik duygusu taşırlar. Yakın ilişkiler kurmayı arzuladıkları halde aşırı yakın olma çabalarından dolayı yalnız kalırlar (Soygüt, 2004). Diğerleriyle olan ilişkilerinde tutarsız ve aşırı duygular sergilerler. Duygularını gösterme düzeyleri, ağlama sıklıkları, güven seviyeleri yüksektir. Arkadaşlık ilişkilerinde dengesiz bir rol üstlenirler. Stres ve problemle baş etme açısından zayıftırlar (Bartholomew ve Horowitz, 1991; Howard ve Medway, 2004).

Kayıtsız Bağlanma Stili: Bu stilde bağlanan bireylerin olumlu kendilik modeli ve olumsuz diğerleri modeline sahip oldukları bilinmektedir (Sümer ve Güngör, 1999). Sevgi ve değerlilik duyguları, diğerlerine yönelik negatif tutumlar ile birleşmiştir (Bartholomew ve Horowitz, 1991; Howard ve Medway, 2004). Bağlandıkları kişi ile

aralarına mesafe koymayı tercih ederler. Yüksek özgüvenleri ile dikkat çekerler. Bağımsızlığa çok önem verirler. Diğerlerine ihtiyaç duymazlar ve yakın ilişkiler kurmayı reddederler. Bu tutumu yalnızca sosyal ilişkilerinde değil, iş hayatında ve hobilerinde de sergilerler (Bartholomew, 1990).

Korkulu Bağlanma Stili: Bu stilde bağlanan bireylerin hem kendilik hem de diğerleri modelleri olumsuzdur. Bu stil, güvenli bağlanma stilinin tümüyle zıttıdır. Bu bireyler kendilerini değersiz, sevilemez ve desteği hak etmeyen insanlar olarak tanımlarlar. Diğerlerini reddedici ve güvenilmez olarak görürler (Sümer ve Güngör, 1999). Sürekli olarak diğerleri tarafından onaylanma ihtiyacı duyarlar (Bartholomew, 1990). Özgüven eksikliği ve yüksek kaygı seviyesi taşırlar.

1.2.2. İnsan Hayatının Farklı Devrelerinde Bağlanma

1.2.2.1. Bebeklik ve Çocukluk Döneminde Bağlanma

Birçok kuramcı, ebeveyn ve çocuk arasındaki ilişkinin çocuğun gelişimi açısından son derece önemli olduğunu belirtmektedir. Çocuk ve birincil bakım veren arasındaki bu ilişkinin niteliği, çocuktan çocuğa farklılık göstermektedir. Kimi çocuk bakım verenin yanında güvenli ve rahat iken, kimisi kaygılı olabilmektedir. Alanyazına baktığımızda, çocukluk periyodunda bağlanma stilleri şu şekilde listelenmektedir:

Güvenli Bağlanma: Bu stilde bağlanan bebekler, bakım vereni güvenli bir dayanak şeklinde görmektedir. Bakım verenden ayrıldıklarında ağlayabilir ya da ağlamayabilirler (Ainsworth, Blehar, Waters, 1978). Gereksinim anında bakım verenin yanlarında olacağına emindirler. Stres anında güvenli dayanakları olan bakım verene yönelirler. Bowlby (1982), annenin varlığı veya ilgisinin, stresli anlarda çocuğu yarıştırmak için yeterlidir. Bu stilde bağlanan çocuklar rahatça keşif yapabilmektedirler. Zira çocuk, annesinin ihtiyaç anında yardıma koşacağını bildiğinden dolayı rahat ve korkusuz davranabilmektedir.

Kaçıngan Bağlanma: Bu stilde bağlanan çocuklar, bakım verenin yanında tepkisiz görünmektedirler. Bakım verenin ortamı terk etmesi halinde stresli görünmez ve yabancılara da ebeveyne tepki verdikleri gibi tepki verirler. Ebeveyn ortama

döndüğünde, ilgi beklemez ve varlığını önemsemez (Berk, 2013). Bu çocuklar, kişilerden ziyade nesnelere bağlanmaktadır.

Dirençli Bağlanma: Bu stilde, çocuğa karşı tutarsız davranışlar sergileyen ebeveynler söz konusudur. Endişeli ya da aşırı koruyucu ebeveynler, çocukta dirençli bağlanmaya neden olabilmektedir. Main ve Solomon'a (1986) göre, bu stilde çocuk, bakım verenin yokluğunda aşırı tepkiler vermekte ve geri döndüğü zaman dahi tepkiler yatışmamaktadır. Bakım veren döndüğünde hem ona yapışır hem de direnç ve öfke sergiler. Kolayca sakinleşmezler.

Yönelim Sorunlu Bağlanma: Bu stil en güvensiz bağlanma stilidir. Ebeveyn ile aynı ortama geldiklerinde, donuk veya depresif tutum sergileyen çocuklar, sakinleşme sürecinde dahi aniden ağlayabilmektedirler.

Bağlanma, bebek ve çocuklar açısından son derece önemlidir. Zira bebek bir bakım verene sahip olduğunda, hayatta kalma ihtimali artmaktadır (Webster, 1998). Bebek, ilk 6 hafta boyunca rahat bir ortam ve gıda sağlayan bakım veren ile kalmayı tercih eder. Fakat yabancıların yanında kaldığında da rahatsızlık işaretleri sergilemez. Bu durum, bebeğin bağlanma öncesi dönemde olduğunu göstermektedir. Bu dönemin ardından bebek tanıdığı ve tanımadığı insanları ayırt etmeye başlar. Bu dönem, bağlanmanın oluşması aşamasıdır. Altıncı yedinci aylarda bebek, tanımadıklarına karşı temkinli bir tutum sergiler ve bu dönem kesin bağlanma dönemi olarak adlandırılır. Bu dönemde bebek, bakım veren ortamı terk ettiğinde üzülür ve ayrılık kaygısı hisseder. Bu duygu, bakıcı için de aynı şekildedir. Bebek, birincil bakım vereni bir güvenli üs olarak görmektedir. Çevreyi ve dünyayı keşfedebilmek adına uzaklaşsa dahi ardından daima bakım verenin yanına döner. Bebeğin sıradaki aşaması, çift taraflı ilişkiler dönemidir. Bu dönemde çocuk kendi başına hareket edebilmekte, bakım verenden uzakta zaman geçirebilmektedir. 18-24 ay aralığında başlayan bu dönem, yaşam boyu sürmektedir (Amado, 2005: 12-13).

Bebeklik dönemindeki aile-çocuk ilişkisi, kişinin gelişimini, diğerleri ile olan iletişimini ve psikolojik uyumunu ciddi oranda etkilemektedir. Çocuğun birincil bakım

veren ile kurduğu sosyal bağ, çocuğun sağlıklı bir gelişme gösterebilmesi açısından son derece önem taşımaktadır (Kapçı ve Küçüker, 2006).

Son zamanlarda dağınık/yönü belirsiz bağlanma stili olarak adlandırılan yeni bir stilden söz edilmektedir. Bu stilde kaygı kontrol edilemez ve kararsız davranışlar dikkat çeker. Bu stil, bebeğin bakım vereni depresyona girdiğinde, herhangi bir rahatsızlık yaşıadığında ya da bebeği istismar ettiğinde ortaya çıktığı belirtilmiştir (Dönmez, 2000).

Çocukluk dönemindeki bağlanma tecrübeleri, zamanla benlik ve diğerlerine dair içsel modeller haline gelirler. Bu modeller kişinin gelecekteki tecrübelerin temelini hazırlar ve algılarını, tutumlarını, beklentilerini şekillendirir (Saymaz, 2003: 50-51).

1.2.2.2. Ergenlik Döneminde Bağlanma

Kızlar 11-13 yaşlarında, erkekler ise 13-15 yaşlarında ergenlik dönemine girerler ve bu periyod kızlarda 18, erkeklerde 20 yaşına kadar sürebilir (Aydın, 2002). Bu periyod cinsel alanda bir takım değişim ve gelişimlerin meydana geldiği, büyüme anlamında çok yol kat edilen bir periyottur. (Kulaksızoğlu, 2002). Bu süreçte ergenler bağlanma davranışlarını ve meraklarını anne-babalarından yaşıtlarına yönelttiklerinden bağlanma davranışları da, değişime uğrar. Eğer ergen, erken çocukluk periyodunda güvenli bağlanma tecrübeleri deneyimlemiş ise ergenlik periyodunda bunun yararını görmektedir. Bu süreçte anne-babalar da, çocuklarındaki gelişimin farkına vararak bu değişimlere verdikleri esnek reaksiyonlarla onların sosyal davranışlarını teşvik edici tavırlar sergilerler. Bu sayede ergenler, olumlu yaşıtlı grupları oluşturur ve duygularını düzenlemede stratejiler geliştirirler.

Ergenlik periyodu, çocukluk ve yetişkinlik dönemi arasındaki net ve bilinçli bir periyottur. İlkokul yaşamı bittiğinde başlayan bu süreçte ergen, cinsel gelişimi ve yetişkin rollerindeki belirsizliklere uğraşır. Bu süreçte günlük yaşamdaki ideal örnekler ve geçmişteki kendi rolleri ile nasıl bir bağlantı kuracağını düşünür. Yine bu periyodda yaşanan kimlik krizi, oldukça sağlıklı ve normal bir dönemdir. Bu kriz ergenin önceden kabul ettiği düşünceleri, değer yargılarını, inanç sistemlerini sorgulayıp yeni ve farklı düşünceleri ve de yaşam şekillerini keşfetmesini içerir. Ergen hayatını nasıl sürdüreceğini seçtiğinde ve inanç ve değer sistemlerini de belirlediğinde kriz, sona erer.

Ergen uyumlu bir benlik bulduğunda kimlik gelişiminin gerçekleştiği anlamına gelir. (Arslan ve Arı, 2010).

Bağlanma kuramı çerçevesinde temel bakım sağlayanla gelişen deneyimlerin içsel çalışma modelleri ile temsil edildiği ve bu modellerin ergenlik döneminde de giderek sağlamlaştığı belirtilir. Bu dönemde bu modeller, son şeklini alır ve neredeyse hiç değişmeyecek kadar köklü bir şekle gelir. Yine bu dönemde kişinin yeterlilikleri çoğaldığından bebeklik periyodundaki kadar sık bağlanma davranışı gözlenmez. Bu süreçte görülen bağlanma eylemleri incelendiğinde bağlanmanın fiziksel yakınlık aramaktan çok gereksinim anında duygu, kaygı ve korkuları paylaşmak adına yaşandığı görülür (Zimmermann ve Becker-Stoll, 2002).

Bebeklik periyoduyla çocukluk periyodunu kapsayan boylamsal çalışmalarda bu iki periyod arasında bağlanma davranışlarının ciddi bir kalıcılık gösterdiği tespit edilmiştir Her ne kadar çıkan bu yüksek kalıcılığın ergenlikteki bağlanma örüntülerini etkilemesi beklenirse de bu konuda yapılan çalışmaların neticeleri tutarsız olmuştur (Zimmermann ve Becker-Stoll, 2002). Hamilton (2000), bebeklik periyodunda gelişen bağlanma şeklinin ergenlik periyodunda değişip değişmediğini ve bunun nedenlerini araştırmıştır. Araştırmaya göre bebeklik periyodunda gelişen bağlanma şekli, ergenlik periyoduna aktarılmaktadır. Bağlanma şeklinde oluşan farklılıkların olumsuz yaşam olaylarından kaynaklandığı açıklanmıştır.

Zimmermann ve Becker-Stoll (2002) tarafından yapılan araştırmada 16-18 yaş arası adolesanlarda bağlanma zihinsel temsillerinin kalıcılığı incelenmiştir. Neticede bağlanma temsillerinin yüksek oranda kalıcı olduğu sonucuna varılmıştır. Ancak güvensiz bağlanma geliştirmiş orta ergenlikteki (16 yaş) ergenlerin ergenliğin sonlarına yaklaştığında güvenli bağlanma geliştirme yönünde bir gelişme göstermeleri, genel olarak öne çıkan bir ayrıntı olmuştur. Ergenlik periyodu bağlanma yönünden önemlidir çünkü içsel çalışma modelleri, bu periyotta gelişimlerini bitirir ve bireyler arası ilişkilerde adeta bir kaynak görevi görür. Bu periyotta artık anne-babalar değil, ergenin yaşlıları ve romantik ilişki içinde bulunduğu kişiler bağlanma güvenliği yönünden mühim konuma gelirler. Fakat yine de ebeveynler ile kurulan bağlanma ilişkisi, kimlik gelişiminde bu dönemde de hala önemini korumayı sürdürür. (Günaydın ve diğ. , 2005).

Trinke ve Bartholomew'in (1997) yaptıkları çalışmada bir aşk ilişkisi içinde bulunan ergenlerin bağlanma hiyerarşisinde öncelikle romantik ilişkide buldukları partnerlerinin; sonrasındaysa ebeveyn, kardeşler ve yakın arkadaşların yer aldığı görülmüştür. Romantik ilişki içinde olmayan ergenlerin bağlanma hiyerarşisinde ise aynı önem sırası bir sıra değişmiş ve de ebeveyn, kardeşler ve yakın arkadaşları kapsamıştır. Bu sıralamada yaş ile bir bağ kurulamamıştır. Bulunan bu sonuç, ebeveynlerin bu süreçte de güvenli bir konumda kalmayı sürdürdüklerini ancak bu rolü ergenlerin daha fazla özellikle romantik ilişkide oldukları partnerleri başta olmak üzere diğerlerine yüklediklerini göstermiştir. Bu sonuç, Hazan ve Shaver'ın (1994) çocukluktaki bağlanmanın yetişkinliğe de taşındığı düşüncesiyle aynıdır. Ergenlik ve erişkinlik süreçlerinde kişinin nasıl bir bağlama şekli oluşturduğu, romantik ilişkileri ve yakın ilişkilerinde yaşanan genel yönelim incelenerek tespit edilmektedir (Weimer, Kerns ve Oldenburg, 2004).

Colin (1996), erişkinlik periyodunda ve ergenlik periyodunda olan bağlanmanın karşılığını partner veya arkadaş seçmedeki içgüdüsel yönelime bağlamaktadır. Güvenli bağlanan ergenler, yaşlıları ile ve anne-babaları ile uyumlu ve sağlam ilişkiler kurarken güvensiz bağlanma özelliği sergileyen ergenler, ilişkilerinde bağımlı bir tutum gösterirler ve anne-babaları ile ilişkileri problemlidir.

Allen ve Land'a göre (1999) ergenliğinin birincil vazifesi, bağımsızlık ve ayrılmadır ve ergenlikte bağlanma birçok bağlanma figüründen oluşmaktadır. Bağımsızlık yönünden kıyaslandığında güvenli bağlanan ergenlerin diğer bağlanma şekillerine sahip ergenlere göre daha az sorun yaşayarak bağımsız olmayı başarabildikleri gözlemlenmiştir. Sroufe'e (1999) göre ise erken dönemdeki bağlanma, ilk ve orta öğretim dönemindeki sosyal yetenekler ile ilgilidir. Hem güvenli bağlanan çocuklar hem de güvenli bağlanan ergenler sağlam arkadaşlık ilişkileri kurmak açısından daha avantajlıdır ve diğer bağlanma şekillerine sahip olanlara kıyasla arkadaşlık ilişkileri, daha yakın ve destekleyicidir (akt. , Hamarta, 2004). Her farklı bağlanma şekline sahip ergen, farklı kişilik özellikleri taşır ve farklı bireysel problemler yaşar. Güvenli bağlanan ergenler aile ve arkadaş çevrelerinde daha uyumlu, kendilerine ve çevrelerine karşı güvenli ve oldukça daha az sosyal sorunlar yaşayan ergenlerdir. Kayıtsız bağlanma özelliği sergileyen ergenler olumlu benlik algısı olmayan,

çevrelerine karşı güvensiz ve onları destekleyici bulmayan, yakınlık kurmaktan ve kendilerini ifade etmekten çekinen ve yaşatılınca düşmanca algılanan ergenlerdir. Saplantılı bağlanan ergenler düşük özgüvenli, çevrelerini destekleyici bulan fakat bu destekten kendilerine fayda sağlayacak biçimde yararlanamayan ve kendilerini ifade etmekten çekinen ergenlerdir. Korkulu bağlanan ergenler ise kendilerini ifade etmekten çekinen, yakın ilişkiden uzak duran, çevrelerinden yardımisteyemeyen, özgüveni düşük ve geri planda duran ergenlerdir (Erözkan, 2004:).

1.2.2.3. Yetişkinlik Döneminde Bağlanma

Hazan ve Shaver'a (1987) göre, yetişkinlikteki bağlanma stili, çocuklukta bağlanma stiline benzemekte ve devam niteliği taşımaktadır. Hazan ve Shaver, bebeklik döneminde temellenen bağlanma stilinin, kişinin yetişkinlikte bağlanma stilini içsel çalışan modeller üzerinden etkilediğini belirtmişlerdir. Hazan ve Shaver'a (1994) göre kişi, bağlanma figürü ile güven ve rahatlık arzusuyla bir bağ kurmakta ve böylelikle çevreyi keşfetmektedir.

Yetişkinlik döneminde bağlanma, bebeklik dönemindeki bağlanma tipi ile benzerlik taşısa da, Shaver, Hazan ve Bradshaw'a (1988) göre, arada önemli farklar bulunmaktadır. Bir çocuğun ana bağlanma figürü, çoğunlukla anne ya da birincil bakım verici iken bir yetişkin için bu figür, çoğunlukla akran veya cinsel eş olmaktadır.

Yetişkinler için Hazan ve Shaver'in (1987) üçlü bağlanma modelini yetersiz bulan Bartholomew ve Horowitz (1991) dördü bağlanma modelini (DBM) ortaya koymuşlardır. Bu modeldeki dört bağlanma stili, güvenli, saplantılı, kayıtsız ve korkuludur.

Bowlby (1982) bağlanmanın çocuklukla sınırlı olmadığını, çocukluk dönemindeki bağlanmanın gelecekteki duygusal ilişkileri, evlilikteki mutluluğu, nevrotik semptomları ve kişiliği etkilediğini dile getirmiştir (akt. , Bartholomew, 1990). Yetişkin bir insan hastalandığında veya bir sorunla karşılaştığında, çevresindeki tanıdığı ve güvendiği kişilerin desteğini bekler ve onlara yakın olma gereksinimi duyar. Bu tip anlarda, yetişkinlerde doğal olarak bağlanma davranışı artış göstermektedir (Bowlby, 1969).

Bowlby (1973, 1979) kişinin çocukluk döneminde edindiği zihinsel modelin, yetişkinlikte de görev aldığını belirtmiştir. Yetişkinlik bağlanmasının incelendiği ilk araştırmalar, 1980'li yıllarda yapılmıştır ve bu araştırmalarda iki ölçüm çeşidi kullanılmıştır: Klinik psikolojide kullanılan görüşme temelli ölçümler ve sosyal psikolojide kullanılan özbildirim temelli ölçümler (akt. , Selçuk ve diğ. , 2005).

Görüşme temelli ölçümlerden biri olan Yetişkin Bağlanma Görüşmesi'nde, Ainsworth'un üç bağlanma stiline yetişkinler için de geçerli olduğu tespit edilmiştir. Hazan ve Shaver (1987) romantik ilişkileri de bir bağlanma ilişkisi olarak ele almışlar ve bu ilişkide de tutumların Ainsworth'un bağlanma stillerine paralel bir grupta yapılabileceğini dile getirmişlerdir. Güvenli bağlanma özelliği taşıyan kişilerin romantik ilişkilerde ve çocukken ebeveynler ile kurduğu ilişkilerde pozitif tecrübe ve görüşlere sahip oldukları görülmüştür. Bu kişiler gelecekte kurdukları ilişkilerde güven duymakta, yakın davranmakta, çok fazla kıskançlık duygusu taşımamaktadırlar. Kaygılı/kararsız bağlanma özelliği taşıyan kişilerin çokça kıskançlık duygusu ve duygusal iniş çıkışlar yaşadıkları belirtilmiştir. Kaçınan bağlanma özelliği taşıyan kişilerin ise diğerlerine kıyasla daha az güven duyan, ilişkilere yönelik pozitif beklenti ve inançları olmayan ve yakınlıktan kaçınan yetişkinler olduğu tespit edilmiştir (akt. , Sümer ve Güngör, 1999).

Yetişkinlikte sahip olunan bağlanma modeli, çocukluk dönemlerinde ebeveynlerin sergiledikleri tutumlar ile kıyaslandığında, güvenli bağlanma stiline sahip yetişkinlerin anne-babalarını sıcak, karşılık veren, yanında bulunan ve duyarlı olarak tanımladıkları görülmektedir. Kayıtsız bağlanma stiline sahip yetişkinlerin, ebeveynlerini daha az duyarlı, sıcak ve yanında bulunan olarak tanımladıkları , saplantılı bağlanan yetişkinlerin de ebeveynlerini sıcak ve sevecen olarak tanımlamalarına rağmen her zaman onlara ulaşamadıkların, karşılık alamadıklarını, tutarsız olduklarını dile getirdikleri belirtilmiştir. Korkulu bağlanan yetişkinler ise ailelerini soğuk, daha az destek veren ve reddedici olarak tarif etmişlerdir. Tüm bu ifadeler, çocuklukta bağlanma figürü ile kurulan ilişkinin, yetişkinlikteki bağlanma örüntülerini ne şekilde etkilediğini anlatmaktadır (Rothbard ve Shaver, 1994).

Yetişkin ve çocuklardaki bağlanma örüntüleri, ciddi anlamda benzerlik göstermektedir. Bunun sebebi, bu örüntünün kuşaktan kuşağa aktarılmasıdır. Bu

nedenle yetişkinler, diğerleriyle ilişki kurduklarında ilişkide bir deyişle ebeveynleri de yer almaktadır. Ebeveynlerin sosyal ortamlardaki tutum ve davranışları ile çocukların yabancılara gösterdikleri tutum ve davranışlar birbirleri ile oldukça ilişkilidir. Ebeveyn ve çocukların bağlanma örüntüleri gözlemlendiğinde, güvenli ebeveynlerin güvenli çocuklar, saplantılı ebeveynlerin tutarsız, kaçınan ebeveynlerin ise kaçınan çocukları yetiştirmeye eğilimli olduğu tespit edilmiştir. Kuşaktan kuşağa çeşitli biçimlerde sürmekte olan çocuk-ebeveyn ilişkileri kapsamında bu bilginin bilincinde olmak son derece önemlidir (Bozkurt, 2006).

Hazan ve Shaver (1987), yetişkinlikte bağlanma ilişkilerini romantik ilişkiler olarak ele almışlar ve bunun çocuklukta bağlanmaya benzediğini belirtmişlerdir. Tennov (1979) ise, romantik sevgi ve çocuk-aile ilişkisi arasında önemli farklar olduğunu dile getirmiştir. Bu farklılıklar şu şekildedir: Romantik sevgi karşılıklıdır ve eşler, bazen kaygılı ve güvenlik arayışında iken, bazen de güven ve bakım sağlayan rolde olmaktadır. Ayrıca romantik sevgi, mutlaka cinsel ilişkiyi de kapsamaktadır (akt. , Hazan ve Shaver, 1987).

Romantik ilişkiler her birey tarafından farklı tecrübe edilmektedir, zira her bireyin bağlanma geçmişi farklıdır. Hazan ve Shaver (1987), bebeklik çağındaki güvenli, kaçınan ve kaygılı-kararsız bağlanma stillerini, yetişkinlikte yaşanan romantik aşk bağlanma modellerine aktarmışlardır. Güvenli bağlanan bir yetişkin, aşk ilişkilerinde güven, arkadaşlık ve olumlu duygular barındırmaktadır. Kaçınan yetişkinler ise aşk ilişkilerinde güvensiz ve yakınlıktan kaçınan kişilerdir. Kaygılı-kararsız bağlanmış yetişkinlerin aşk ilişkilerindeki aşk algısı ise aşkın acıyı doğurduğu ve hayatta kalabilmek adına savaşılmaması gerektiği biçimindedir.

Yetişkinlikteki bağlanma stilleri, bireylerin çevrelerinden destek bekleme biçimleri üzerinde etkiye sahiptir. Örnek olarak güvenli bağlanmış bireyler, diğerlerinden kolayca yardım alabileceklerini hisserler ve çevrelerinden kolayca yardım ve destek talep edebilirler. Güvenli bağlanma, kişiler arası ilişkilerde fiziksel, duygusal ve psikolojik desteği de kapsamaktadır. Kaçınmalı bağlanan kişiler, kendilerini diğerlerinden uzak tutmakta ve yardım isteme konusunda kaçingandırlar. Kaygılı yetişkinler aslında çevre ile yakın ilişkiler kurmak istemekte, ama karşılık

göremeyecekleri kaygısı ile uzak durmaktadırlar. Korkulu, kaçınan bağlanmış kişiler, zarar görmekten korktukları için çevre ile ilişki kurmayı reddetmektedirler. Kayıtsız, kaçınan bağlanan kişilerin ise yakınlık krumayı sevdikleri, ama insanlar için sorumluluk almayı istemedikleri bilinmemektedir. Sağlıklı ilişkiler kurma açısından güvenli bağlanma, en iyi bağlanma stildir. Yetişkinlikte ilişkiler kurmayı kolaylaştırmaktadır (Warren, 2009: 11).

Yetişkinlik döneminde bağlanma konulu araştırmalarda Hazan ve Shaver'in katkıları son derece büyüktür. Bartholomew (1991), Hazan ve Shaver'ın (1987), kaçınan bağlantı stilinin iki boyutlu olduğu fikrini öne sürmüştür: Korkulu ve kayıtsız. Korkulu kaçınma stilindeki kişiler, zarar görmekten ve reddedilmekten korkularından dolayı ilişkilerinde kaçınmacı davranırlarken, kayıtsız kaçınma stilindeki kişiler bunu savunmacı kalabilmek ve bağımsızlıklarını, özgüvenlerini koruyabilmek amacıyla yapmaktadırlar (akt. , Hamarta, 2004).

2. UYGULAMA

2.1. YÖNTEM

2.1.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırma “tarama modeli” olarak tasarlanmıştır. “Tarama modelleri, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekilde betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır. Onları herhangi bir şekilde değiştirme, etkileme çabası gösterilmez” (Karasar, 2009,s. 77).

2.1.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evreni, Üsküdar Üniversitesindeki lisans öğrencileri şeklinde belirlenmiştir. Evren sayısı 3791 olarak belirlenmiştir. Bu çerçevede p = %50; p= %50 olarak dikkate alınmıştır.

$$n = \frac{Nt^2 pq}{d^2 (N - 1) + t^2 pq}$$

n: örnekleme alınacak örnek sayısı

N: Hedef kitledeki birey sayısı

p:İncelenen olayın görülüş sıklığı

q:İncelenen olayın görülmeşiş sıklığı

t: Belirlenen bir anlamlılık düzeyinde, t tablosuna göre bulunan teorik değer

d: Olayın görülüş sıklığına göre kabul edilen ± örnekleme hatası

$$n = \frac{(3791)(1,96)^2 (0,5)(0,5)}{(0,10)^2 (3791 - 1) + (1,96)^2 (0,5)(0,5)} = 93,7 \text{ olarak hesaplanmıştır.}$$

Evren sayısı 3791, %95 güven aralığında, ±%5 örnekleme hatası ile istatistik tahminlerin yapılabilmesi için en az uygun örneklem büyüklüğü 93,7 olarak

hesaplanmıştır. Ancak eksik ve hatalı anketlerden dolayı 79 kişinin kullanılabilir anketi elde edilmiştir.

2.1.3. Veri Toplama Araçları

Veri toplama aracı olarak, sosyodemografik veri formu ,anne baba tutum ölçeği ,yakın ilişkilerde yaşantılar ölçeği uygulanmıştır.

Sosyo Demografik Veri Formu: Bu form, literatür bilgileri göz önüne alınarak araştırmacı tarafından hazırlanmıştır. Araştırmacı tarafından, katılımcılarla yüz yüze görüşülerek doldurulan form, yaş, cinsiyet, eğitim gibi sosyo demografik bilgileri ve ruhsal hastalığa yönelik anket sorularını içermektedir.

Anne Baba Tutum Ölçeği :Bu ölçek, çocukların, anne-babaları ile olan ilişkilerini incelemek amacıyla hazırlanmıştır. Ölçekte, çocukların anne-babalarıyla olan ilişkilerini gösteren bazı cümleler verilmiştir. Katılımcıların istenen, bu cümlelerde belirtilen davranışların, ana-babalarına uygun olup-olmadığını düşünmeleri istenmektedir. Burada önemli olan katılımcıların görüş ve duygularıdır.

Yakın İlişkilerde Yaşantılar Ölçeği: *Yakın ilişkilerde Yaşantılar Envanteri* Brennan ve ark. (1998) tarafından geliştirilen, bağlanmada temel iki boyut olan yakın ilişkilerde yaşanan kaygı ve başkalarından kaçınmayı ölçen 36 maddelik bir ölçektir. Ölçekteki her bir madde,Likert tipi 7 dereceli (1=hiç katılmıyorum, 7=kesinlikle katılıyorum) bir ölçek üzerinde değerlendirilmektedir. Sümer (2006), ölçek üzerinde yapmış olduğu çalışmalar sonucunda, "kaygı" ve "kaçınma" olmak üzere iki boyut elde etmiştir.Ölçeğin iç tutarlılık katsayıları, sırasıyla 0.86 ve 0.90 olarak bulunmuştur. Bu ölçek daha önce de Türkiye'de bazı araştırmacılar tarafından da kullanılmış (Karakurt 2001, Sümer ve Güngör 1999),geçerli ve güvenilir olduğuna ilişkin bilgiler elde edilmiştir.

Güvenilirlik analizi için Cronbach's Alpha katsayısı hesaplanmıştır. Cronbach's Alpha Katsayısının değerlendirilmesinde kullanılan değerlendirme kriteri;

$0,00 \leq \alpha < 0,40$ ise ölçek güvenilir değildir.

$0,40 \leq \alpha < 0,60$ ise ölçek düşük güvenilirliktedir.

$0,60 \leq \alpha < 0,80$ ise ölçek oldukça güvenilirdir.

$0,80 \leq \alpha < 1,00$ ise ölçek yüksek derecede güvenilir bir ölçektir.

Tablo 1. Güvenilirlik Analizi

	Cronbach's Alpha	Madde sayısı
Otoriter anne tutumu algısı	0,755	25
Demokratik anne tutumu algısı	0,964	25
Otoriter baba tutumu algısı	0,744	25
Demokratik baba tutumu algısı	0,957	25
Kaçıngan bağlanma	0,797	18
Kaygılı bağlanma	0,801	18

Ölçeklerin alt boyutlarının güvenilirlik düzeyleri %74,4 ile %95,7 arasında bulunmuştur. Ölçek güvenilirlik düzeyleri yüksek bulunmuştur.

2.1.4. Verilerin İstatistiksel Analizi

Çalışmada elde edilen bulgular değerlendirilirken, istatistiksel analizler için SPSS 21. 0 İstatistik paket programı kullanıldı. Çalışma verileri değerlendirilirken tanımlayıcı istatistiksel metotların (Frekans, Yüzde, Ortalama, Standart sapma) yanı sıra normal dağılımın incelenmesi için Kolmogorov - Smirnov dağılım testi kullanıldı.

Niceliksel verilerin karşılaştırılmasında iki grup durumunda, parametrelerin gruplar arası karşılaştırmalarında Mann Whitney U test kullanıldı. Niceliksel verilerin karşılaştırılmasında ikiden fazla grup durumunda, parametrelerin gruplar arası karşılaştırmalarında Kruskal Wallis testi ve farklılığa neden olan grubun tespitinde Mann Whitney U test kullanıldı. İki niceliksel verinin karşılaştırılmasında Spearman Korelasyon Analizi kullanıldı. Sonuçlar % 95 güven aralığında, $p < 0,05$ anlamlılık düzeyinde değerlendirildi.

2.2. BULGULAR

Bu bölümde, araştırma probleminin çözümü için, araştırmaya katılan katılımcı öğrencilerin ölçekler yoluyla toplanan verilerin analizi sonucunda elde edilen bulgular yer almaktadır. Elde edilen bulgulara dayalı olarak açıklama ve yorumlar yapılmıştır.

Tablo 2. Sosyo-Demografik Özelliklerin Dağılımı

		n	%
Cinsiyet	Kadın	55	69,6
	Erkek	24	30,4
	Toplam	79	100,0
Yaş	15-19	23	29,1
	20-24	34	43,0
	25-29	17	21,5
	30-34	5	6,3
	Toplam	79	100,0
Eğitim Durumu	Lise Ve Dengi Okul Mezunu	29	36,7
	Yüksekokul/fakülte Mezunu	40	50,6
	Lisansüstü Eğitim Mezunu (yüksek Lisans/doktora)	10	12,7
	Toplam	78	100,0
Yabancı Dil Bilgisi	Evet	45	57,0
	Hayır	34	43,0
	Toplam	78	100,0
Bildiği Yabancı Dil	Fransızca	2	13,3
	İngilizce	12	80,0
	İngilizce, İspanyolca	1	6,7
	Toplam	15	100,0
Medeni Durum	Evli	6	7,6
	Bekar	73	92,4
	Toplam	79	100,0
Çocuk Varlığı	Evet	1	1,3
	Hayır	78	98,7
	Toplam	79	100,0
Kiminle Yaşadığı	Tek Başıma Yaşıyorum	13	16,5
	Ailemle (anne, Baba, Kardeş Vb.) Birlikte Yaşıyorum	54	68,4
	Eşimle/çocuklarımla Birlikte Yaşıyorum	6	7,6
	Ev Arkadaşımınla Birlikte Yaşıyorum	6	7,6
	Toplam	79	100,0
Çalışma Durumu	Çalışıyor	24	30,4
	Öğrenci	55	69,6
	Toplam	79	100,0
Aylık Gelir Durumu	750 TL Ve Altı	7	9,2
	751 TL - 1500 TL	14	18,4
	1501 TL - 2250 TL	20	26,3
	2251 TL - 3000 TL	18	23,7
	3001 TL Ve üzeri	17	22,4
	Toplam	76	100,0

Üniversite öğrencilerinin 55'i (%69,6) kadın, 24'ü (%30,4) erkekti. Üniversite öğrencilerinin 23'ü (%29,1) 15-19, 34'ü (%43,0) 20-24, 17'si (%21,5) 25-29, 5'i (%6,3) 30-34 yaş grubundaydı. Üniversite öğrencilerinin 29'u (%36,7) Lise ve Dengi Okul Mezunu, 40'ı (%50,6) Yüksekokul/Fakülte Mezunu, 10'u (%12,7) Lisansüstü Eğitim Mezunu (Yüksek Lisans/Doktora) mezunuydu.

Üniversite öğrencilerinin yabancı dil bilgisi ifadesine 45'i (%57) evet, 34'ü (%43) hayır yanıtını vermişlerdir. Üniversite öğrencilerinin bildiği yabancı dil ifadesine 2'si (%13,3) Fransızca, 12'si (%80,0) İngilizce, 1'i (%6,7) İngilizce ,İspanyolca yanıtını vermişlerdir. Üniversite öğrencilerinin 6'sı (%7,6) evli, 73'ü (%92,4) bekarı. Üniversite öğrencilerinin 1'i (%1,3) çocuğu var, 78'i (%98,7) çocuğu yoktu.

Üniversite öğrencilerinin kiminle yaşadığı ifadesine 13'ü (%16,5) Tek başıma yaşıyorum, 54'ü (%68,4) Ailemle (anne, baba, kardeş vb.) birlikte yaşıyorum, 6'sı (%7,6) Eşimle/çocuklarımla birlikte yaşıyorum, 6'sı (%7,6) Ev arkadaşım ile birlikte yaşıyorum yanıtını vermişlerdir.

Üniversite öğrencilerinin çalışma durumu ifadesine 24'ü (%30,4) Çalışıyor, 55'i (%69,6) Öğrenci yanıtını vermişlerdir. Üniversite öğrencilerinin aylık gelir durumu ifadesine 7'si (%9,2) 750 TL ve altı, 14'ü (%18,4) 751 TL - 1500 TL, 20'si (%26,3) 1501 TL - 2250 TL, 18'i (%23,7) 2251 TL - 3000 TL, 17'si (%22,4) 3001 TL ve üzeri yanıtını vermişlerdir.

Tablo 3. Etkinlik Gerçekleştirme Sıklığı

	Hemen hemen her gün		Haftada bir ya da birkaç kez		Ayda bir ya da birkaç kez		Yılda bir ya da birkaç kez		Hiçbir zaman yada çok nadir	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Sinemaya giderim	1	1	20	26	35	45	19	25	2	3
Tiyatroya giderim	1	1	10	13	24	31	27	35	15	19
Konsere giderim	0	0	7	9	17	22	36	47	16	21
Opera bale gösterilerine giderim	0	0	3	4	10	13	12	16	52	68
Kitap okurum	22	29	21	27	24	31	10	13	0	0
Dergi okurum	12	16	22	29	25	32	16	21	2	3
Spor yaparım	14	18	23	30	21	27	14	18	5	6
Ailemle arkadaşlarımla zaman geçiririm	42	55	21	27	9	12	4	5	1	1
Kafeye bara restorana giderim	21	27	32	42	17	22	6	8	1	1
Bilgisayar oyunları oynarım	12	16	17	22	19	25	13	17	16	21
İnternette dolaşırım	50	65	15	19	6	8	6	8	0	0
Hobilerimle uğraşırım	36	47	23	30	11	14	7	9	0	0
Tatile çıkarım	1	1	3	4	20	26	46	60	7	9
Yurtdışına çıkarım	1	1	0	0	5	6	22	29	49	64
Bir iki günlük gezilere giderim	1	1	4	5	27	36	34	45	9	12

Üniversite öğrencilerinin sinemaya giderim ifadesine 1'i (%1,3) Hemen hemen her gün, 20'si (%26,0) Haftada bir ya da birkaç kez, 35'i (%45,5) Ayda bir ya da birkaç kez, 19'u (%24,7) Yılda bir ya da birkaç kez, 2'si (%2,6) Hiçbir zaman yada çok nadir yanıtını vermişlerdir.

Üniversite öğrencilerinin tiyatroya giderim ifadesine 1'i (%1,3) Hemen hemen her gün, 10'u (%13,0) Haftada bir ya da birkaç kez, 24'ü (%31,2) Ayda bir ya da birkaç

kez , 27'si (%35,1) Yılda bir ya da birkaç kez, 15'i (%19,5) Hiçbir zaman yada çok nadir yanıtını vermişlerdir.

Üniversite öğrencilerinin konsere giderim ifadesine 7'si (%9,2) Haftada bir ya da birkaç kez, 17'si (%22,4) Ayda bir ya da birkaç kez, 36'sı (%47,4) Yılda bir ya da birkaç kez, 16'sı (%21,1) Hiçbir zaman yada çok nadir yanıtını vermişlerdir.

Üniversite öğrencilerinin opera bale gösterilerine giderim ifadesine 3'ü (%3,9) Haftada bir ya da birkaç kez, 10'u (%13,0) Ayda bir ya da birkaç kez, 12'si (%15,6) Yılda bir ya da birkaç kez, 52'si (%67,5) Hiçbir zaman yada çok nadir yanıtını vermişlerdir.

Üniversite öğrencilerinin kitap okurum ifadesine 22'si (%28,6) Hemen hemen her gün, 21'i (%27,3) Haftada bir ya da birkaç kez, 24'ü (%31,2) Ayda bir ya da birkaç kez, 10'u (%13,0) Yılda bir ya da birkaç kez yanıtını vermişlerdir.

Üniversite öğrencilerinin dergi okurum ifadesine 12'si (%15,6) Hemen hemen her gün, 22'si (%28,6) Haftada bir ya da birkaç kez, 25'i (%32,5) Ayda bir ya da birkaç kez, 16'sı (%20,8) Yılda bir ya da birkaç kez, 2'si (%2,6) Hiçbir zaman yada çok nadir yanıtını vermişlerdir.

Üniversite öğrencilerinin spor yaparım ifadesine 14'ü (%18,2) Hemen hemen her gün, 23'ü (%29,9) Haftada bir ya da birkaç kez, 21'i (%27,3) Ayda bir ya da birkaç kez, 14'ü (%18,2) Yılda bir ya da birkaç kez, 5'i (%6,5) Hiçbir zaman yada çok nadir yanıtını vermişlerdir.

Üniversite öğrencilerinin ailemle arkadaşarımla zaman geçiririm ifadesine 42'si (%54,5) Hemen hemen her gün, 21'i (%27,3) Haftada bir ya da birkaç kez, 9'u (%11,7) Ayda bir ya da birkaç kez, 4'ü (%5,2) Yılda bir ya da birkaç kez, 1'i (%1,3) Hiçbir zaman yada çok nadir yanıtını vermişlerdir.

Üniversite öğrencilerinin kafeye bara restorana giderim ifadesine 21'i (%27,3) Hemen hemen her gün, 32'si (%41,6) Haftada bir ya da birkaç kez, 17'si (%22,1) Ayda

bir ya da birkaç kez, 6'sı (%7,8) Yılda bir ya da birkaç kez, 1'i (%1,3) Hiçbir zaman yada çok nadir yanıtını vermişlerdir.

Üniversite öğrencilerinin bilgisayar oyunları oynarım ifadesine 12'si (%15,6) Hemen hemen her gün, 17'si (%22,1) Haftada bir ya da birkaç kez, 19'u (%24,7) Ayda bir ya da birkaç kez, 13'ü (%16,9) Yılda bir ya da birkaç kez, 16'sı (%20,8) Hiçbir zaman yada çok nadir yanıtını vermişlerdir.

Üniversite öğrencilerinin internette dolaşırım ifadesine 50'si (%64,9) Hemen hemen her gün, 15'i (%19,5) Haftada bir ya da birkaç kez, 6'sı (%7,8) Ayda bir ya da birkaç kez, 6'sı (%7,8) Yılda bir ya da birkaç kez yanıtını vermişlerdir.

Üniversite öğrencilerinin hobilerimle uğraşırım ifadesine 36'sı (%46,8) Hemen hemen her gün, 23'ü (%29,9) Haftada bir ya da birkaç kez, 11'i (%14,3) Ayda bir ya da birkaç kez, 7'si (%9,1) Yılda bir ya da birkaç kez yanıtını vermişlerdir.

Üniversite öğrencilerinin tatile çıkarım ifadesine 1'i (%1,3) Hemen hemen her gün, 3'ü (%3,9) Haftada bir ya da birkaç kez, 20'si (%26,0) Ayda bir ya da birkaç kez, 46'sı (%59,7) Yılda bir ya da birkaç kez, 7'si (%9,1) Hiçbir zaman yada çok nadir yanıtını vermişlerdir.

Üniversite öğrencilerinin yurtdışına çıkarım ifadesine 1'i (%1,3) Hemen hemen her gün, 5'i (%6,5) Ayda bir ya da birkaç kez, 22'si (%28,6) Yılda bir ya da birkaç kez, 49'u (%63,6) Hiçbir zaman yada çok nadir yanıtını vermişlerdir.

Üniversite öğrencilerinin bir iki günlük gezilere giderim ifadesine 1'i (%1,3) Hemen hemen her gün, 4'ü (%5,3) Haftada bir ya da birkaç kez, 27'si (%36,0) Ayda bir ya da birkaç kez, 34'ü (%45,3) Yılda bir ya da birkaç kez, 9'u (%12,0) Hiçbir zaman yada çok nadir yanıtını vermişlerdir.

Tablo 4. Medya Kullanımı

	Takip etmiyorum		1 saatten az		1-3 saat		4-6 saat		7 saatten fazla	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
TELEVİZYON	10	13	14	18	33	43	18	23	2	3
GAZETE	12	15	38	49	23	29	3	4	2	3
RADYO	29	38	21	27	19	25	6	8	2	3
İNTERNET	0	0	7	9	17	22	31	40	23	29

Üniversite öğrencilerinin televizyon için 10'u (%13,0) Takip etmiyorum, 14'ü (%18,2) 1 saatten az, 33'ü (%42,9) 1-3 saat, 18'i (%23,4) 4-6 saat, 2'si (%2,6) 7 saatten fazla kullandığını söyledi.

Üniversite öğrencilerinin gazete için 12'si (%15,4) Takip etmiyorum, 38'i (%48,7) 1 saatten az, 23'ü (%29,5) 1-3 saat, 3'ü (%3,8) 4-6 saat, 2'si (%2,6) 7 saatten fazla kullandığını söyledi.

Üniversite öğrencilerinin radyo için 29'u (%37,7) Takip etmiyorum, 21'i (%27,3) 1 saatten az, 19'u (%24,7) 1-3 saat, 6'sı (%7,8) 4-6 saat, 2'si (%2,6) 7 saatten fazla kullandığını söyledi.

Üniversite öğrencilerinin internet için 7'si (%9,0) 1 saatten az, 17'si (%21,8) 1-3 saat, 31'i (%39,7) 4-6 saat, 23'ü (%29,5) 7 saatten fazla kullandığını söyledi.

Tablo 5. Dijital Platformlara üyelik ve Bilgisayar Varlığı

		n	%
Dijital Platformlara üyelik	Evet	29	37,2
	Hayır	49	62,8
	Toplam	78	100,0
Bilgisayar Varlığı	Evet	75	96,2
	Hayır	3	3,8
	Toplam	78	100,0

Üniversite öğrencileri dijital platformlara üyelik sorusuna 29'u (%37,2) evet, 49'u (%62,8) hayır yanıtını vermişlerdir. Üniversite öğrencileri bilgisayar varlığı sorusuna 75'i (%96,2) evet, 3'ü (%3,8) hayır yanıtını vermişlerdir.

Tablo 6. İnterneti Kullanma Amacı

	n	%
E-posta işlemleri için	74	93,7
Sosyal medya platformlarına girmek için	71	89,9
Gazete okumak için	53	67,1
Tv programlarını, dizileri vb. İzlemek için	48	60,8
Müzik dinlemek için	67	84,8
Alışveriş yapmak için	61	77,2
Merak ettiğim, ilgilendiğim konularda araştırma yapmak için	62	78,5
Ürünlerle ilgili bilgi edinmek için	51	64,6
Oyun oynamak için	42	53,2
Program/müzik/film vb. İndirmek için	53	67,1
Banka işlemleri için	43	54,4
Seyahat planı yapmak için	33	41,8
İş aramak için	35	44,3
Diğer	6	7,6

Üniversite öğrencilerinin 74'ü (%93,7) posta işlemleri için, 71'i (%89,9) sosyal medya platformlarına girmek için, 53'ü (%67,1) gazete okumak için, 48'i (%60,8) tv programlarını, dizileri vb. izlemek için, 67'si (%84,8) müzik dinlemek için, 61'i (%77,2) alışveriş yapmak için, 62'si (%78,5) merak ettiğim, ilgilendiğim konularda araştırma yapmak için, 51'i (%64,6) Ürünlerle ilgili bilgi edinmek için, 42'si (%53,2) oyun oynamak için, 53'ü (%67,1) program/müzik/film vb. indirmek için, 43'ü (%54,4) banka işlemleri için, 33'ü (%41,8) seyahat planı yapmak için, 35'i (%44,3) iş aramak için, 6'sı (%7,6) diğer amaçlarla internet kullandığını söyledi.

Tablo 7. Sosyal Medya Kullanımı

	Her zaman		Sıklıkla		Ara sıra		Nadiren		Hiçbir zaman	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Sosyal ağ siteleri	34	43	18	23	17	22	5	6	5	6
Mesleki ağ siteleri	9	12	15	19	23	29	15	19	9	12
Video paylaşım siteleri	27	34	26	33	17	22	7	9	2	3
Fotoğraf paylaşım siteleri	19	25	17	22	13	17	15	19	11	14
Müzik paylaşım siteleri	15	19	20	26	16	21	13	17	10	13
Mikroblog uygulamaları	19	25	17	22	12	16	11	14	14	18
Sosyal İmlleme Siteleri	2	3	5	6	18	23	16	21	14	18
Forumlar	4	5	13	17	23	29	20	26	10	13
Bloglar	7	9	9	12	21	27	20	26	12	16
Wikiler	12	16	16	21	21	27	17	22	6	8
Podcastlar	10	13	12	16	19	25	15	20	11	14
Diğer	0	0	0	0	1	7	2	13	2	13

Üniversite öğrencilerinin sosyal ağ siteleri ifadesine 34'ü (%43,0) Her zaman, 18'i (%22,8) sıklıkla, 17'si (%21,5) Ara Sıra, 5'i (%6,3) Nadiren, 5'i (%6,3) Hiçbir Zaman yanıtını vermişlerdir.

Üniversite öğrencilerinin mesleki ağ siteleri ifadesine 9'u (%11,5) Her zaman, 15'i (%19,2) sıklıkla, 23'ü (%29,5) Ara Sıra, 15'i (%19,2) Nadiren, 9'u (%11,5) Hiçbir Zaman, 7'si (%9,0) Bilgim Yok yanıtını vermişlerdir.

Üniversite öğrencilerinin video paylaşım siteleri ifadesine 27'si (%34,2) Her zaman, 26'sı (%32,9) sıklıkla, 17'si (%21,5) Ara Sıra, 7'si (%8,9) Nadiren, 2'si (%2,5) Hiçbir Zaman yanıtını vermişlerdir.

Üniversite öğrencilerinin fotoğraf paylaşım siteleri ifadesine 19'u (%24,7) Her zaman, 17'si (%22,1) sıklıkla, 13'ü (%16,9) Ara Sıra, 15'i (%19,5) Nadiren, 11'i (%14,3) Hiçbir Zaman, 2'si (%2,6) Bilgim Yok yanıtını vermişlerdir.

Üniversite öğrencilerinin müzik paylaşım siteleri ifadesine 15'i (%19,2) Her zaman, 20'si (%25,6) sıklıkla, 16'sı (%20,5) Ara Sıra, 13'ü (%16,7) Nadiren, 10'u (%12,8) Hiçbir Zaman, 4'ü (%5,1) Bilgim Yok yanıtını vermişlerdir.

Üniversite öğrencilerinin mikroblog uygulamaları ifadesine 19'u (%25,0) Her zaman, 17'si (%22,4) sıklıkla, 12'si (%15,8) Ara Sıra, 11'i (%14,5) Nadiren, 14'ü (%18,4) Hiçbir Zaman, 3'ü (%3,9) Bilgim Yok yanıtını vermişlerdir.

Üniversite öğrencilerinin sosyal imleme siteleri ifadesine 2'si (%2,6) Her zaman, 5'i (%6,5) sıklıkla, 18'i (%23,4) Ara Sıra, 16'sı (%20,8) Nadiren, 14'ü (%18,2) Hiçbir Zaman, 22'si (%28,6) Bilgim Yok yanıtını vermişlerdir.

Üniversite öğrencilerinin forumlar ifadesine 4'ü (%5,1) Her zaman, 13'ü (%16,7) sıklıkla, 23'ü (%29,5) Ara Sıra, 20'si (%25,6) Nadiren, 10'u (%12,8) Hiçbir Zaman, 8'i (%10,3) Bilgim Yok yanıtını vermişlerdir.

Üniversite öğrencilerinin bloglar ifadesine 7'si (%9,1) Her zaman, 9'u (%11,7) sıklıkla, 21'i (%27,3) Ara Sıra, 20'si (%26,0) Nadiren, 12'si (%15,6) Hiçbir Zaman, 8'i (%10,4) Bilgim Yok yanıtını vermişlerdir.

Üniversite öğrencilerinin wikiler ifadesine 12'si (%15,6) Her zaman, 16'sı (%20,8) sıklıkla, 21'i (%27,3) Ara Sıra, 17'si (%22,1) Nadiren, 6'sı (%7,8) Hiçbir Zaman, 5'i (%6,5) Bilgim Yok yanıtını vermişlerdir.

Üniversite öğrencilerinin podcastlar ifadesine 10'u (%13,2) Her zaman, 12'si (%15,8) sıklıkla, 19'u (%25,0) Ara Sıra, 15'i (%19,7) Nadiren, 11'i (%14,5) Hiçbir Zaman, 9'u (%11,8) Bilgim Yok yanıtını vermişlerdir.

Üniversite öğrencilerinin diğer ifadesine 1'i (%6,7) Ara Sıra, 2'si (%13,3) Nadiren, 2'si (%13,3) Hiçbir Zaman, 10'u (%66,7) Bilgim Yok yanıtını vermişlerdir.

Tablo 8. Sosyal Medya Kullanma Süresi

		n	%
Ne Kadar Zamandır Sosyal Medya Platformlarını Takip	1-2 Yıldır	5	6,5
	3-4 Yıldır	27	35,1
	5 Yıl Ve üzeri	45	58,4
	Toplam	77	100,0
Sosyal Medya Başında Yaklaşık Zaman	1 Saatten Az	6	7,8
	1-3 Saat	25	32,5
	4-6 Saat	42	54,5
	7 Yıl Ve üzeri	4	5,2
	Toplam	77	100,0

Üniversite öğrencilerinin ne kadar zamandır sosyal medya platformlarını takip sorusuna 5'i (%6,5) 1-2 yıldır, 27'si (%35,1) 3-4 yıldır, 45'i (%58,4) 5 yıl ve üzeri yanıtını vermişlerdir. Üniversite öğrencilerinin sosyal medya başında yaklaşık zaman sorusuna 6'sı (%7,8) 1 saatten az, 25'i (%32,5) 1-3 saat, 42'si (%54,5) 4-6 saat, 4'ü (%5,2) 7 yıl ve üzeri yanıtını vermişlerdir.

Tablo 9. Sosyal Medyada Yapılan Eylemlerin Sıklığı

	Her zaman		Sıklıkla		Ara sıra		Nadiren		Hiçbir zaman	
	n	%	n	%	n	n	%	n	%	n
Video izlerim	24	31	30	39	19	25	3	4	1	1
Kendi çektiğim videoları paylaşıyorum	6	8	19	25	23	30	12	16	17	22
Hoşuma giden fotoğrafları paylaşıyorum	8	10	15	19	27	35	20	26	7	9
Fotoğraflara bakarım	25	32	27	35	17	22	6	8	2	3
Kendime ait fotoğrafları paylaşıyorum	23	30	19	25	22	29	10	13	3	4
Hoşuma giden fotoğrafları paylaşıyorum	22	29	15	20	25	33	13	17	1	1
Müzik dinlerim	37	49	19	25	10	13	10	13		
Hoşuma giden müzikleri paylaşıyorum	19	25	17	22	25	32	12	16	4	5
Kendi ürettiğim müziği paylaşıyorum	4	5	8	11	14	19	13	17	36	48
İlgimi çeken konularla ilgili yazıları okurum	29	38	17	22	25	32	6	8		
Yazılarımı/görüşlerimi paylaşıyorum	18	24	15	20	24	32	12	16	6	8
İçeriklere yorum yazarım	15	19	9	12	28	36	17	22	8	10
İlgimi çeken konulardaki tartışmalara katılırım	10	13	14	18	24	32	19	25	9	12
İlgilendiğim kişilerin sayfalarını takip ederim	21	27	26	34	20	26	8	10	2	3
Chat yaparım	16	21	15	19	22	29	14	18	10	13
Hoşuma giden gruplara üye olurum	8	11	20	27	24	32	13	17	10	13
Durumumu/ruh halimi/konumumu belirtirim	10	13	19	25	27	35	9	12	12	16
Etkinlik sayfalarını takip ederim	10	13	17	22	30	39	15	20	4	5
Kişisel/mesleki bilgilerimi düzenli olarak güncellerim	8	11	12	16	37	49	16	21	2	3
Sosyal medyada yer alan oyun uygulamalarına katılırım	7	9	17	22	19	25	12	16	21	28
Diğer	1	10			3	30			6	60

Üniversite öğrencilerinin video izlerim ifadesine 24'ü (%31,2) Her zaman, 30'u (%39,0) sıklıkla, 19'u (%24,7) Ara Sıra, 3'ü (%3,9) Nadiren, 1'i (%1,3) Hiçbir Zaman yanıtını vermişlerdir.

Üniversite öğrencilerinin kendi çektiğim videoları paylaşırım ifadesine 6'sı (%7,8) Her zaman, 19'u (%24,7) sıklıkla, 23'ü (%29,9) Ara Sıra, 12'si (%15,6) Nadiren, 17'si (%22,1) Hiçbir Zaman yanıtını vermişlerdir.

Üniversite öğrencilerinin hoşuma giden fotoğrafları paylaşırım ifadesine 8'i (%10,4) Her zaman, 15'i (%19,5) sıklıkla, 27'si (%35,1) Ara Sıra, 20'si (%26,0) Nadiren, 7'si (%9,1) Hiçbir Zaman yanıtını vermişlerdir.

Üniversite öğrencilerinin fotoğraflara bakarım ifadesine 25'i (%32,5) Her zaman, 27'si (%35,1) sıklıkla, 17'si (%22,1) Ara Sıra, 6'sı (%7,8) Nadiren, 2'si (%2,6) Hiçbir Zaman yanıtını vermişlerdir.

Üniversite öğrencilerinin kendime ait fotoğrafları paylaşırım ifadesine 23'ü (%29,9) Her zaman, 19'u (%24,7) sıklıkla, 22'si (%28,6) Ara Sıra, 10'u (%13,0) Nadiren, 3'ü (%3,9) Hiçbir Zaman yanıtını vermişlerdir.

Üniversite öğrencilerinin hoşuma giden fotoğrafları paylaşırım ifadesine 8'i (%10,4) Her zaman, 15'i (%19,5) sıklıkla, 27'si (%35,1) Ara Sıra, 20'si (%26,0) Nadiren, 7'si (%9,1) Hiçbir Zaman yanıtını vermişlerdir.

Üniversite öğrencilerinin müzik dinlerim ifadesine 37'si (%48,7) Her zaman, 19'u (%25,0) sıklıkla, 10'u (%13,2) Ara Sıra, 10'u (%13,2) Nadiren yanıtını vermişlerdir.

Üniversite öğrencilerinin hoşuma giden müzikleri paylaşırım ifadesine 19'u (%24,7) Her zaman, 17'si (%22,1) sıklıkla, 25'i (%32,5) Ara Sıra, 12'si (%15,6) Nadiren, 4'ü (%5,2) Hiçbir Zaman yanıtını vermişlerdir.

Üniversite öğrencilerinin kendi ürettiği müziği paylaşırım ifadesine 4'ü (%5,3) Her zaman, 8'i (%10,7) sıklıkla, 14'ü (%18,7) Ara Sıra, 13'ü (%17,3) Nadiren, 36'sı (%48,0) Hiçbir Zaman yanıtını vermişlerdir.

Üniversite öğrencilerinin ilgimi çeken konularla ilgili yazıları okurum ifadesine 29'u (%37,7) Her zaman, 17'si (%22,1) sıklıkla, 25'i (%32,5) Ara Sıra, 6'sı (%7,8) Nadiren yanıtını vermişlerdir.

Üniversite öğrencilerinin yazılarımı/görüşlerimi paylaşırım ifadesine 18'i (%24,0) Her zaman, 15'i (%20,0) sıklıkla, 24'ü (%32,0) Ara Sıra, 12'si (%16,0) Nadiren, 6'sı (%8,0) Hiçbir Zaman yanıtını vermişlerdir.

Üniversite öğrencilerinin içeriklere yorum yazarım ifadesine 15'i (%19,5) Her zaman, 9'u (%11,7) sıklıkla, 28'i (%36,4) Ara Sıra, 17'si (%22,1) Nadiren, 8'i (%10,4) Hiçbir Zaman yanıtını vermişlerdir.

Üniversite öğrencilerinin ilgimi çeken konulardaki tartışmalara katılım ifadesine 10'u (%13,2) Her zaman, 14'ü (%18,4) sıklıkla, 24'ü (%31,6) Ara Sıra, 19'u (%25,0) Nadiren, 9'u (%11,8) Hiçbir Zaman yanıtını vermişlerdir.

Üniversite öğrencilerinin ilgilendiğim kişilerin sayfalarını takip ederim ifadesine 21'i (%27,3) Her zaman, 26'sı (%33,8) sıklıkla, 20'si (%26,0) Ara Sıra, 8'i (%10,4) Nadiren, 2'si (%2,6) Hiçbir Zaman yanıtını vermişlerdir.

Üniversite öğrencilerinin chat yaparım ifadesine 16'sı (%20,8) Her zaman, 15'i (%19,5) sıklıkla, 22'si (%28,6) Ara Sıra, 14'ü (%18,2) Nadiren, 10'u (%13,0) Hiçbir Zaman yanıtını vermişlerdir.

Üniversite öğrencilerinin hoşuma giden gruplara üye olurum ifadesine 8'i (%10,7) Her zaman, 20'si (%26,7) sıklıkla, 24'ü (%32,0) Ara Sıra, 13'ü (%17,3) Nadiren, 10'u (%13,3) Hiçbir Zaman yanıtını vermişlerdir.

Üniversite öğrencilerinin durumumu/ruh halimi/konumumu belirtirim ifadesine 10'u (%13,0) Her zaman, 19'u (%24,7) sıklıkla, 27'si (%35,1) Ara Sıra, 9'u (%11,7) Nadiren, 12'si (%15,6) Hiçbir Zaman yanıtını vermişlerdir.

Üniversite öğrencilerinin etkinlik sayfalarını takip ederim ifadesine 10'u (%13,2) Her zaman, 17'si (%22,4) sıklıkla, 30'u (%39,5) Ara Sıra, 15'i (%19,7) Nadiren, 4'ü (%5,3) Hiçbir Zaman yanıtını vermişlerdir.

Üniversite öğrencilerinin kişisel/mesleki bilgilerimi düzenli olarak güncellerim ifadesine 8'i (%10,7) Her zaman, 12'si (%16,0) sıklıkla, 37'si (%49,3) Ara Sıra, 16'sı (%21,3) Nadiren, 2'si (%2,7) Hiçbir Zaman yanıtını vermişlerdir.

Üniversite öğrencilerinin sosyal medyada yer alan oyun uygulamalarına katılım ifadesine 7'si (%9,2) Her zaman, 17'si (%22,4) sıklıkla, 19'u (%25,0) Ara Sıra, 12'si (%15,8) Nadiren, 21'i (%27,6) Hiçbir Zaman yanıtını vermişlerdir.

Üniversite öğrencilerinin diğer ifadesine 1'i (%10,0) Her zaman, 3'ü (%30,0) Ara Sıra, 6'sı (%60,0) Hiçbir Zaman yanıtını vermişlerdir.

Tablo 10. Sosyal Medya Kullanım Nedenleri

	Kesinlikle katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Kesinlikle katılıyorum	
	n	%	n	%	n	n	%	n	%	n
Eğlenceli zaman geçiriyorum	6	8	11	14	16	21	38	49	6	8
Boş zamanlarımı değerlendiriyorum	5	6	13	17	16	21	40	51	5	6
Günlük yaşamın stresinden uzaklaşıyorum	3	4	11	14	31	40	28	36	3	4
Popüler şeyler ilgimi çekiyor	8	10	12	16	17	22	37	48	8	10
Kendimi özel ve önemli hissediyorum	4	5	23	30	18	23	20	26	4	5
Arkadaşlarım ve tanıdıklarım ile sürekli iletişim içinde olabiliyorum	13	17	8	10	16	21	37	47	13	17
Yeni insanlarla tanışabiliyorum	4	5	13	17	30	38	23	29	4	5
Kendimi bir gruba ait hissediyorum	6	8	21	28	23	30	14	18	6	8
Yalnızlık hissinden kurtuluyorum	5	6	16	21	25	32	22	28	5	6
Yüzyüze iletişime göre kendimi daha rahat hissediyorum	7	9	26	34	22	29	16	21	7	9
Arkadaşlarımla bir araya geldiğimde sohbet konusu sağlıyor	6	8	13	17	23	29	31	40	6	8
Sosyal medya kullanmamak çevrem tarafından bir eksiklik olarak algılanıyor	4	5	29	38	20	26	14	18	4	5
Yakın çevremde olup bitenlerden haberdar oluyorum	7	9	8	10	19	25	40	52	7	9
Güncel gelişmeleri sürekli takip edebiliyorum	13	17	10	13	16	21	36	46	13	17
Çeşitli etkinliklerden kolaylıkla haberdar oluyorum	8	10	11	14	23	29	33	42	8	10
Diğerlerinin hayatında olup bitenleri takip edebiliyorum	7	9	13	17	16	21	38	49	7	9
Merak ettiğim konularda görüş ve tavsiyelere başvurabiliyorum	5	6	10	13	20	26	39	50	5	6
Durumları ve olayları farklı bakış açılarından değerlendirebiliyorum	5	7	11	14	20	26	35	46	5	7
Kendim gibi düşünen insanlarla bir araya gelebiliyorum	10	13	18	23	15	19	31	40	10	13
Düşüncelerimi özgür bir şekilde ifade edebiliyorum	10	13	16	21	19	24	29	37	10	13
Kendime güvenim artıyor	2	3	23	31	27	36	17	23	2	3
Potansiyelimi keşfetmemi sağlıyor	4	5	21	28	28	37	17	23	4	5
Kendimi farklı bir kimlikle tanıtabiliyorum	4	5	27	37	19	26	11	15	4	5
Fikirlerimin dikkate alındığını düşünüyorum	6	8	12	16	24	32	25	34	6	8
Tepkilerimi özgürce ifade ederek bir değişim yaratabileceğime inanıyorum	4	5	13	18	28	38	23	31	4	5
Toplumsal/siyasal konularda inançlarım ve değerlerim doğrultusunda tepki verebiliyorum	5	7	15	20	21	28	27	36	5	7

Üniversite öğrencilerinin eğlenceli zaman geçiriyorum ifadesine 6'sı (%7,8) Kesinlikle katılmıyorum, 11'i (%14,3) Katılmıyorum, 16'sı (%20,8) Karasızım, 38'i (%49,4) Katılıyorum, 6'sı (%7,8) Kesinlikle Katılmıyorum yanıtını vermişlerdir.

Üniversite öğrencilerinin boş zamanlarımı değerlendiriyorum ifadesine 4'ü (%5,1) Kesinlikle katılmıyorum, 13'ü (%16,7) Katılmıyorum, 16'sı (%20,5) Karasızım, 40'ı (%51,3) Katılıyorum, 5'i (%6,4) Kesinlikle Katılmıyorum yanıtını vermişlerdir.

Üniversite öğrencilerinin günlük yaşamın stresinden uzaklaşıyorum ifadesine 5'i (%6,4) Kesinlikle katılmıyorum, 11'i (%14,1) Katılmıyorum, 31'i (%39,7) Karasızım, 28'i (%35,9) Katılıyorum, 3'ü (%3,8) Kesinlikle Katılmıyorum yanıtını vermişlerdir.

Üniversite öğrencilerinin popüler şeyler ilgimi çekiyor ifadesine 3'ü (%3,9) Kesinlikle katılmıyorum, 12'si (%15,6) Katılmıyorum, 17'si (%22,1) Karasızım, 37'si (%48,1) Katılıyorum, 8'i (%10,4) Kesinlikle Katılmıyorum yanıtını vermişlerdir.

Üniversite öğrencilerinin kendimi özel ve önemli hissediyorum ifadesine 12'si (%15,6) Kesinlikle katılmıyorum, 23'ü (%29,9) Katılmıyorum, 18'i (%23,4) Karasızım, 20'si (%26,0) Katılıyorum, 4'ü (%5,2) Kesinlikle Katılmıyorum yanıtını vermişlerdir.

Üniversite öğrencilerinin arkadaşlarım ve tanıdıklarımla sürekli iletişim içinde olabiliyorum ifadesine 4'ü (%5,1) Kesinlikle katılmıyorum, 8'i (%10,3) Katılmıyorum, 16'sı (%20,5) Karasızım, 37'si (%47,4) Katılıyorum, 13'ü (%16,7) Kesinlikle Katılmıyorum yanıtını vermişlerdir.

Üniversite öğrencilerinin yeni insanlarla tanışabiliyorum ifadesine 8'i (%10,3) Kesinlikle katılmıyorum, 13'ü (%16,7) Katılmıyorum, 30'u (%38,5) Karasızım, 23'ü (%29,5) Katılıyorum, 4'ü (%5,1) Kesinlikle Katılmıyorum yanıtını vermişlerdir.

Üniversite öğrencilerinin kendimi bir gruba ait hissediyorum ifadesine 12'si (%15,8) Kesinlikle katılmıyorum, 21'i (%27,6) Katılmıyorum, 23'ü (%30,3) Karasızım, 14'ü (%18,4) Katılıyorum, 6'sı (%7,9) Kesinlikle Katılmıyorum yanıtını vermişlerdir.

Üniversite öğrencilerinin yalnızlık hissinden kurtuluyorum ifadesine 10'u (%12,8) Kesinlikle katılmıyorum, 16'sı (%20,5) Katılmıyorum, 25'i (%32,1) Karasızım, 22'si (%28,2) Katılıyorum, 5'i (%6,4) Kesinlikle Katılmıyorum yanıtını vermişlerdir.

Üniversite öğrencilerinin yüz yüze iletişime göre kendimi daha rahat hissediyorum ifadesine 6'sı (%7,8) Kesinlikle katılmıyorum, 26'sı (%33,8) Katılmıyorum, 22'si (%28,6) Karasızım, 16'sı (%20,8) Katılıyorum, 7'si (%9,1) Kesinlikle Katılmıyorum yanıtını vermişlerdir.

Üniversite öğrencilerinin arkadaşlarımla bir araya geldiğimde sohbet konusu sağlıyor ifadesine 5'i (%6,4) Kesinlikle katılmıyorum, 13'ü (%16,7) Katılmıyorum, 23'ü (%29,5) Karasızım, 31'i (%39,7) Katılıyorum, 6'sı (%7,7) Kesinlikle Katılmıyorum yanıtını vermişlerdir.

Üniversite öğrencilerinin sosyal medya kullanmamak çevrem tarafından bir eksiklik olarak algılanıyor ifadesine 10'u (%13,0) Kesinlikle katılmıyorum, 29'u (%37,7) Katılmıyorum, 20'si (%26,0) Karasızım, 14'ü (%18,2) Katılıyorum, 4'ü (%5,2) Kesinlikle Katılmıyorum yanıtını vermişlerdir.

Üniversite öğrencilerinin yakın çevremde olup bitenlerden haberdar oluyorum ifadesine 3'ü (%3,9) Kesinlikle katılmıyorum, 8'i (%10,4) Katılmıyorum, 19'u (%24,7) Karasızım, 40'ı (%51,9) Katılıyorum, 7'si (%9,1) Kesinlikle Katılmıyorum yanıtını vermişlerdir.

Üniversite öğrencilerinin güncel gelişmeleri sürekli takip edebiliyorum ifadesine 3'ü (%3,8) Kesinlikle katılmıyorum, 10'u (%12,8) Katılmıyorum, 16'sı (%20,5) Karasızım, 36'sı (%46,2) Katılıyorum, 13'ü (%16,7) Kesinlikle Katılmıyorum yanıtını vermişlerdir.

Üniversite öğrencilerinin çeşitli etkinliklerden kolaylıkla haberdar oluyorum ifadesine 3'ü (%3,8) Kesinlikle katılmıyorum, 11'i (%14,1) Katılmıyorum, 23'ü (%29,5) Karasızım, 33'ü (%42,3) Katılıyorum, 8'i (%10,3) Kesinlikle Katılmıyorum yanıtını vermişlerdir.

Üniversite öğrencilerinin diğerlerinin hayatında olup bitenleri takip edebiliyorum ifadesine 4'ü (%5,1) Kesinlikle katılmıyorum, 13'ü (%16,7) Katılmıyorum, 16'sı (%20,5) Karasızım, 38'i (%48,7) Katılıyorum, 7'si (%9,0) Kesinlikle Katılmıyorum yanıtını vermişlerdir.

Üniversite öğrencilerinin merak ettiğim konularda görüş ve tavsiyelere başvurabiliyorum ifadesine 4'ü (%5,1) Kesinlikle katılmıyorum, 10'u (%12,8) Katılmıyorum, 20'si (%25,6) Karasızım, 39'u (%50,0) Katılıyorum, 5'i (%6,4) Kesinlikle Katılmıyorum yanıtını vermişlerdir.

Üniversite öğrencilerinin durumları ve olayları farklı bakış açılarından değerlendirebiliyorum ifadesine 5'i (%6,6) Kesinlikle katılmıyorum, 11'i (%14,5) Katılmıyorum, 20'si (%26,3) Karasızım, 35'i (%46,1) Katılıyorum, 5'i (%6,6) Kesinlikle Katılmıyorum yanıtını vermişlerdir.

Üniversite öğrencilerinin kendim gibi düşünen insanlarla bir araya gelebiliyorum ifadesine 3'ü (%3,9) Kesinlikle katılmıyorum, 18'i (%23,4) Katılmıyorum, 15'i (%19,5) Karasızım, 31'i (%40,3) Katılıyorum, 10'u (%13,0) Kesinlikle Katılmıyorum yanıtını vermişlerdir.

Üniversite öğrencilerinin düşüncelerimi özgür bir şekilde ifade edebiliyorum ifadesine 4'ü (%5,1) Kesinlikle katılmıyorum, 16'sı (%20,5) Katılmıyorum, 19'u (%24,4) Karasızım, 29'u (%37,2) Katılıyorum, 10'u (%12,8) Kesinlikle Katılmıyorum yanıtını vermişlerdir.

Üniversite öğrencilerinin kendime güvenim artıyor ifadesine 6'sı (%8,0) Kesinlikle katılmıyorum, 23'ü (%30,7) Katılmıyorum, 27'si (%36,0) Karasızım, 17'si (%22,7) Katılıyorum, 2'si (%2,7) Kesinlikle Katılmıyorum yanıtını vermişlerdir.

Üniversite öğrencilerinin potansiyelimi keşfetmemi sağlıyor ifadesine 5'i (%6,7) Kesinlikle katılmıyorum, 21'i (%28,0) Katılmıyorum, 28'i (%37,3) Karasızım, 17'si (%22,7) Katılıyorum, 4'ü (%5,3) Kesinlikle Katılmıyorum yanıtını vermişlerdir.

Üniversite öğrencilerinin kendimi farklı bir kimlikle tanıtabiliyorum ifadesine 12'si (%16,4) Kesinlikle katılmıyorum, 27'si (%37,0) Katılmıyorum, 19'u (%26,0) Kararsızım, 11'i (%15,1) Katılıyorum, 4'ü (%5,5) Kesinlikle Katılmıyorum yanıtını vermişlerdir.

Üniversite öğrencilerinin fikirlerimin dikkate alındığını düşünüyorum ifadesine 7'si (%9,5) Kesinlikle katılmıyorum, 12'si (%16,2) Katılmıyorum, 24'ü (%32,4) Kararsızım, 25'i (%33,8) Katılıyorum, 6'sı (%8,1) Kesinlikle Katılmıyorum yanıtını vermişlerdir.

Üniversite öğrencilerinin tepkilerimi özgürce ifade ederek bir değişim yaratabileceğime inanıyorum ifadesine 6'sı (%8,1) Kesinlikle katılmıyorum, 13'ü (%17,6) Katılmıyorum, 28'i (%37,8) Kararsızım, 23'ü (%31,1) Katılıyorum, 4'ü (%5,4) Kesinlikle Katılmıyorum yanıtını vermişlerdir.

Üniversite öğrencilerinin toplumsal/siyasal konularda inançlarım ve değerlerim doğrultusunda tepki verebiliyorum ifadesine 6'sı (%8,1) Kesinlikle katılmıyorum, 15'i (%20,3) Katılmıyorum, 21'i (%28,4) Kararsızım, 27'si (%36,5) Katılıyorum, 5'i (%6,8) Kesinlikle Katılmıyorum yanıtını vermişlerdir.

Tablo 11. Sosyal Medyaya İlişkin İfadelere Katılım Düzeyi

	Kesinlikle katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Kesinlikle katılıyorum	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Belirli bir süre kullandıktan sonra boşa vakit geçirdiğim hissine kapılıyorum	5	7	21	28	19	25	26	34	5	7
Mahremiyetime zarar verdiğini düşünüyorum	4	5	31	41	21	28	12	16	4	5
Yüzyüze kurduğum ilişkilerin yerini tutmadığını düşünüyorum	5	7	14	19	21	28	31	41	5	7
Beklentilerimi tam olarak karşılamadığını düşünüyorum	5	7	21	28	29	38	16	21	5	7
Sosyal medyadaki hesabımı hesaplarımı kapatacağım	7	9	28	37	24	32	4	5	7	9

Üniversite öğrencilerinin belirli bir süre kullandıktan sonra boşa vakit geçirdiğim hissine kapılıyorum ifadesine 5'i (%6,6) Kesinlikle katılmıyorum, 21'i (%27,6) Katılmıyorum, 19'u (%25,0) Karasızım, 26'sı (%34,2) Katılıyorum, 5'i (%6,6) Kesinlikle Katılmıyorum yanıtını vermişlerdir.

Üniversite öğrencilerinin mahremiyetime zarar verdiğini düşünüyorum ifadesine 8'i (%10,5) Kesinlikle katılmıyorum, 31'i (%40,8) Katılmıyorum, 21'i (%27,6) Karasızım, 12'si (%15,8) Katılıyorum, 4'ü (%5,3) Kesinlikle Katılmıyorum yanıtını vermişlerdir.

Üniversite öğrencilerinin yüz yüze kurduğum ilişkilerin yerini tutmadığını düşünüyorum ifadesine 4'ü (%5,3) Kesinlikle katılmıyorum, 14'ü (%18,7) Katılmıyorum, 21'i (%28,0) Karasızım, 31'i (%41,3) Katılıyorum, 5'i (%6,7) Kesinlikle Katılmıyorum yanıtını vermişlerdir.

Üniversite öğrencilerinin beklentilerimi tam olarak karşılamadığını düşünüyorum ifadesine 5'i (%6,6) Kesinlikle katılmıyorum, 21'i (%27,6) Katılmıyorum, 29'u (%38,2) Karasızım, 16'sı (%21,1) Katılıyorum, 5'i (%6,6) Kesinlikle Katılmıyorum yanıtını vermişlerdir.

Üniversite öğrencilerinin sosyal medyadaki hesabımı hesaplarımı kapatacağım ifadesine 13'ü (%17,1) Kesinlikle katılmıyorum, 28'i (%36,8) Katılmıyorum, 24'ü (%31,6) Karasızım, 4'ü (%5,3) Katılıyorum, 7'si (%9,2) Kesinlikle Katılmıyorum yanıtını vermişlerdir.

Tablo 12. Anne – Baba Tutumu Algısı Ölçeği Tanımsal Bulguları

	N	Ort	Ss	Min.	Max.
Otoriter Anne Tutumu Algısı	79	57,266	12,657	26,000	90,000
Demokratik Anne Tutumu Algısı	79	84,456	27,102	38,000	125,000
Otoriter Baba Tutumu Algısı	79	55,266	12,188	25,000	96,000
Demokratik Baba Tutumu Algısı	79	79,886	26,262	25,000	124,000

Üniversite öğrencilerinin “otoriter anne tutumu algısı” ortalama ($57,266 \pm 12,657$); “demokratik anne tutumu algısı” ortalama ($84,456 \pm 27,102$); “otoriter baba tutumu algısı” ortalama ($55,266 \pm 12,188$); “demokratik baba tutumu algısı” ortalama ($79,886 \pm 26,262$) olarak bulunmuştur.

Tablo 13. Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri Tanımsal Bulguları

	N	Ort	Ss	Min.	Max.
Kaçınan Bağlanma	79	69,519	15,779	23,000	109,000
Kaygılı Bağlanma	79	62,975	14,771	28,000	97,000

Üniversite öğrencilerinin “kaçınan bağlanma” ortalama ($69,519 \pm 15,779$); “kaygılı bağlanma” ortalama ($62,975 \pm 14,771$) olarak bulunmuştur.

Tablo 14. Anne – Baba Tutumu Algısı Ölçeği ile Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri İlişkisine İlişkin Pearson Korelasyon Analizi

		Kaçınan bağlanma	Kaygılı bağlanma
Otoriter anne tutumu algısı	r	0,217	-0,073
	p	0,054	0,520
Demokratik anne tutumu algısı	r	-0,007	-0,119
	p	0,948	0,298
Otoriter baba tutumu algısı	r	0,169	-0,104
	p	0,137	0,360
Demokratik baba tutumu algısı	r	-0,033	-0,001
	p	0,770	0,996

Otoriter anne tutumu algısı ile kaçınan bağlanma arasındaki ilişkiyi belirlemek üzere yapılan korelasyon analizi sonucunda, puanlar arasında istatistiksel açıdan anlamlı ilişki bulunamamıştır. ($r=0,217$; $p=0,054 > 0,05$).

Demokratik anne tutumu algısı ile kaçınan bağlanma arasındaki ilişkiyi belirlemek üzere yapılan korelasyon analizi sonucunda, puanlar arasında istatistiksel açıdan anlamlı ilişki bulunamamıştır. ($r=-0,007$; $p=0,948 > 0,05$).

Otoriter baba tutumu algısı ile kaçınan bağlanma arasındaki ilişkiyi belirlemek üzere yapılan korelasyon analizi sonucunda, puanlar arasında istatistiksel açıdan anlamlı ilişki bulunamamıştır. ($r=0,169$; $p=0,137 > 0,05$).

Demokratik baba tutumu algısı ile kaçınan bağlanma arasındaki ilişkiyi belirlemek üzere yapılan korelasyon analizi sonucunda, puanlar arasında istatistiksel açıdan anlamlı ilişki bulunamamıştır. ($r=-0,033$; $p=0,770>0,05$).

Otoriter anne tutumu algısı ile kaygılı bağlanma arasındaki ilişkiyi belirlemek üzere yapılan korelasyon analizi sonucunda, puanlar arasında istatistiksel açıdan anlamlı ilişki bulunamamıştır. ($r=-0,073$; $p=0,520>0,05$).

Demokratik anne tutumu algısı ile kaygılı bağlanma arasındaki ilişkiyi belirlemek üzere yapılan korelasyon analizi sonucunda, puanlar arasında istatistiksel açıdan anlamlı ilişki bulunamamıştır. ($r=-0,119$; $p=0,298>0,05$).

Otoriter baba tutumu algısı ile kaygılı bağlanma arasındaki ilişkiyi belirlemek üzere yapılan korelasyon analizi sonucunda, puanlar arasında istatistiksel açıdan anlamlı ilişki bulunamamıştır. ($r=-0,104$; $p=0,360>0,05$).

Demokratik baba tutumu algısı ile kaygılı bağlanma arasındaki ilişkiyi belirlemek üzere yapılan korelasyon analizi sonucunda, puanlar arasında istatistiksel açıdan anlamlı ilişki bulunamamıştır. ($r=-0,001$; $p=0,996>0,05$).

Tablo 15. Anne – Baba Tutumu Algısının Yakın İlişkilerde Yaşantılara Etkisine İlişkin Lineer Regresyon Analizi

Bağımlı Değişken	Bağımsız Değişken	β	t	p	F	Model (p)	R2
Kaçınan bağlanma	Sabit	53,659	5,013	0,000	1,029	0,398	0,001
	Otoriter anne tutumu algısı	0,287	1,228	0,223			
	Demokratik anne tutumu algısı	0,104	0,636	0,527			
	Otoriter baba tutumu algısı	-0,015	-0,062	0,951			
	Demokratik baba tutumu algısı	-0,107	-0,634	0,528			
Kaygılı bağlanma	Sabit	74,356	7,605	0,000	2,013	0,101	0,049
	Otoriter anne tutumu algısı	-0,015	-0,072	0,943			
	Demokratik anne tutumu algısı	-0,400	-2,673	0,009			
	Otoriter baba tutumu algısı	-0,123	-0,557	0,579			
	Demokratik baba tutumu algısı	0,376	2,444	0,017			

Otoriter anne tutumu algısı, demokratik anne tutumu algısı, otoriter baba tutumu algısı, demokratik baba tutumu algısının kaçınan bağlanmaya etkisini belirlemek üzere yapılan regresyon analizi istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır (F=1,029; p=0,398>0,050).

Otoriter anne tutumu algısı, demokratik anne tutumu algısı, otoriter baba tutumu algısı, demokratik baba tutumu algısının ile kaygılı bağlanmaya etkisini belirlemek üzere yapılan regresyon analizi istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır (F=2,013; p=0,101>0,050).

Tablo 16. Anne – Baba Tutumu Algısı Ölçeği ve Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri Alt Boyutlarının Cinsiyet Değişkenine Göre Dağılımı

		N	Ort	Ss	MW	P
Otoriter Anne Tutumu Algısı	Kadın	55	57,546	12,634	631,500	0,761
	Erkek	24	56,625	12,958		
Demokratik Anne Tutumu Algısı	Kadın	55	85,073	27,122	638,500	0,819
	Erkek	24	83,042	27,583		
Otoriter Baba Tutumu Algısı	Kadın	55	55,782	12,641	609,500	0,590
	Erkek	24	54,083	11,248		
Demokratik Baba Tutumu Algısı	Kadın	55	81,346	25,433	584,500	0,421
	Erkek	24	76,542	28,346		
Kaçınan Bağlanma	Kadın	55	69,891	17,482	592,000	0,468
	Erkek	24	68,667	11,212		
Kaygılı Bağlanma	Kadın	55	64,164	15,049	557,500	0,274
	Erkek	24	60,250	14,038		

Üniversite öğrencilerinin otoriter anne tutumu algısı puanları ortalamalarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Mann Whitney-U testi sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır(Mann Whitney U=631,500; p=0,761>0,05).

Üniversite öğrencilerinin demokratik anne tutumu algısı puanları ortalamalarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Mann Whitney-U testi sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır(Mann Whitney U=638,500; p=0,819>0,05).

Üniversite öğrencilerinin otoriter baba tutumu algısı puanları ortalamalarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Mann Whitney-U testi sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır(Mann Whitney U=609,500; p=0,590>0,05).

Üniversite öğrencilerinin demokratik baba tutumu algısı puanları ortalamalarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Mann Whitney-U testi sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır(Mann Whitney U=584,500; p=0,421>0,05).

Üniversite öğrencilerinin kaçınan bağlanma puanları ortalamalarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Mann Whitney-U testi sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır(Mann Whitney U=592,000; p=0,468>0,05).

Üniversite öğrencilerinin kaygılı bağlanma puanları ortalamalarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Mann Whitney-U testi sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır(Mann Whitney U=557,500; p=0,274>0,05).

Tablo 17. Anne – Baba Tutumu Algısı Ölçeği ve Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri Alt Boyutlarının Medeni Durum Değişkenine Göre Dağılımı

		N	Ort	Ss	MW	P
Otoriter Anne Tutumu Algısı	Evli	6	48,000	11,781	104,500	0,034
	Bekar	73	58,027	12,497		
Demokratik Anne Tutumu Algısı	Evli	6	65,167	36,047	123,000	0,076
	Bekar	73	86,041	25,922		
Otoriter Baba Tutumu Algısı	Evli	6	52,000	13,038	170,500	0,369
	Bekar	73	55,534	12,172		
Demokratik Baba Tutumu Algısı	Evli	6	61,333	24,386	119,000	0,064
	Bekar	73	81,411	25,977		
Kaçınan Bağlanma	Evli	6	63,667	13,837	165,500	0,322
	Bekar	73	70,000	15,916		
Kaygılı Bağlanma	Evli	6	62,333	9,501	203,500	0,774
	Bekar	73	63,027	15,168		

Üniversite öğrencilerinin otoriter anne tutumu algısı puanları ortalamalarının medeni durum değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Mann Whitney-U testi sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur(Mann Whitney $U=104,500$; $p=0,034<0,05$). Evli olan öğrencilerin otoriter anne tutumu algısı puanları (48,000), bekar olan öğrencilerin otoriter anne tutumu algısı puanlarından (58,027) düşük bulunmuştur.

Üniversite öğrencilerinin demokratik anne tutumu algısı puanları ortalamalarının medeni durum değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Mann Whitney-U testi sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır(Mann Whitney $U=123,000$; $p=0,076>0,05$).

Üniversite öğrencilerinin otoriter baba tutumu algısı puanları ortalamalarının medeni durum değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Mann Whitney-U testi sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır(Mann Whitney $U=170,500$; $p=0,369>0,05$).

Üniversite öğrencilerinin demokratik baba tutumu algısı puanları ortalamalarının medeni durum değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Mann Whitney-U testi sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır(Mann Whitney $U=119,000$; $p=0,064>0,05$).

Üniversite öğrencilerinin kaçınan bağlanma puanları ortalamalarının medeni durum değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Mann Whitney-U testi sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır(Mann Whitney $U=165,500$; $p=0,322>0,05$).

Üniversite öğrencilerinin kaygılı bağlanma puanları ortalamalarının medeni durum değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Mann Whitney-U testi sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır(Mann Whitney $U=203,500$; $p=0,774>0,05$).

Tablo 18. Anne – Baba Tutumu Algısı Ölçeği ve Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri Alt Boyutlarının Yabancı Dil Bilgisi Değişkenine Göre Dağılımı

		N	Ort	Ss	MW	p
Otoriter Anne Tutumu Algısı	Evet	45	57,244	10,944	731,500	0,740
	Hayır	34	57,294	14,797		
Demokratik Anne Tutumu Algısı	Evet	45	72,733	27,483	359,000	0,000
	Hayır	34	99,971	17,135		
Otoriter Baba Tutumu Algısı	Evet	45	54,133	10,776	652,000	0,263
	Hayır	34	56,765	13,865		
Demokratik Baba Tutumu Algısı	Evet	45	69,911	26,964	387,000	0,000
	Hayır	34	93,088	18,589		
Kaçınan Bağlanma	Evet	45	67,756	14,849	665,500	0,324
	Hayır	34	71,853	16,871		
Kaygılı Bağlanma	Evet	45	63,844	14,177	705,000	0,552
	Hayır	34	61,824	15,662		

Üniversite öğrencilerinin otoriter anne tutumu algısı puanları ortalamalarının yabancı dil bilgisi değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Mann Whitney-U testi sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır(Mann Whitney U=731,500; p=0,740>0,05).

Üniversite öğrencilerinin demokratik anne tutumu algısı puanları ortalamalarının yabancı dil bilgisi değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Mann Whitney-U testi sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur(Mann Whitney U=359,000; p=0,000<0,05). Yabancı dil bilgisi olan öğrencilerin demokratik anne tutumu algısı puanları (72,733), yabancı dil bilgisi olmayan öğrencilerin demokratik anne tutumu algısı puanlarından (99,971) düşük bulunmuştur.

Üniversite öğrencilerinin otoriter baba tutumu algısı puanları ortalamalarının yabancı dil bilgisi değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Mann Whitney-U testi sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır(Mann Whitney U=652,000; p=0,263>0,05).

Üniversite öğrencilerinin demokratik baba tutumu algısı puanları ortalamalarının yabancı dil bilgisi değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Mann Whitney-U testi sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur(Mann Whitney U=387,000; p=0,000<0,05). yabancı dil bilgisi olan öğrencilerin demokratik baba tutumu algısı puanları (69,911), yabancı dil bilgisi olmayan öğrencilerin demokratik baba tutumu algısı puanlarından (93,088) düşük bulunmuştur.

Üniversite öğrencilerinin kaçınan bağlanma puanları ortalamalarının yabancı dil bilgisi değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Mann Whitney-U testi sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır(Mann Whitney U=665,500; p=0,324>0,05).

Üniversite öğrencilerinin kaygılı bağlanma puanları ortalamalarının yabancı dil bilgisi değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Mann Whitney-U testi sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır(Mann Whitney U=705,000; p=0,552>0,05).

Tablo 19. Anne – Baba Tutumu Algısı Ölçeği ve Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri Alt Boyutlarının Çalışma Durumu Değişkenine Göre Dağılımı

		N	Ort	Ss	MW	p
Otoriter Anne Tutumu Algısı	Çalışıyor	24	57,000	8,602	634,000	0,781
	Öğrenci	55	57,382	14,136		
Demokratik Anne Tutumu Algısı	Çalışıyor	24	71,375	26,479	400,500	0,006
	Öğrenci	55	90,164	25,556		
Otoriter Baba Tutumu Algısı	Çalışıyor	24	54,750	7,589	609,000	0,586
	Öğrenci	55	55,491	13,780		
Demokratik Baba Tutumu Algısı	Çalışıyor	24	67,750	22,712	402,000	0,006
	Öğrenci	55	85,182	26,124		
Kaçınan Bağlanma	Çalışıyor	24	65,292	11,362	475,000	0,048
	Öğrenci	55	71,364	17,124		
Kaygılı Bağlanma	Çalışıyor	24	64,000	9,904	612,500	0,612
	Öğrenci	55	62,527	16,514		

Üniversite öğrencilerinin otoriter anne tutumu algısı puanları ortalamalarının çalışma durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Mann Whitney-U testi sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır(Mann Whitney U=634,000; p=0,781>0,05).

Üniversite öğrencilerinin demokratik anne tutumu algısı puanları ortalamalarının çalışma durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Mann Whitney-U testi sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur(Mann Whitney U=400,500; p=0,006<0,05). çalışan öğrencilerin demokratik anne tutumu algısı puanları (71,375), çalışmayan öğrencilerin demokratik anne tutumu algısı puanlarından (90,164) düşük bulunmuştur.

Üniversite öğrencilerinin otoriter baba tutumu algısı puanları ortalamalarının çalışma durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Mann Whitney-U testi sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır(Mann Whitney U=609,000; p=0,586>0,05).

Üniversite öğrencilerinin demokratik baba tutumu algısı puanları ortalamalarının çalışma durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Mann Whitney-U testi sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur(Mann Whitney U=402,000; p=0,006<0,05). Çalışan öğrencilerin demokratik baba tutumu algısı puanları (67,750), çalışmayan öğrencilerin demokratik baba tutumu algısı puanlarından (85,182) düşük bulunmuştur.

Üniversite öğrencilerinin kaçınan bağlanma puanları ortalamalarının çalışma durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Mann Whitney-U testi sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmuştur(Mann Whitney U=475,000; p=0,048<0,05).

çalışan öğrencilerin kaçınan bağlanma puanları (65,292), çalışmayan öğrencilerin kaçınan bağlanma puanlarından (71,364) düşük bulunmuştur.

Üniversite öğrencilerinin kaygılı bağlanma puanları ortalamalarının çalışma durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Mann Whitney-U testi sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır(Mann Whitney U=612,500; p=0,612>0,05).

Tablo 20. Anne – Baba Tutumu Algısı Ölçeği ve Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri Alt Boyutlarının Eğitim Durumu Değişkenine Göre Dağılımı

		N	Ort	Ss	KW	p
Otoriter Anne Tutumu Algısı	Lise Ve Dengi Okul Mezunu	29	57,828	15,374	3,041	0,219
	Yüksekokul/fakülte Mezunu	40	58,075	11,441		
	Lisansüstü Eğitim Mezunu	10	52,400	7,457		
Demokratik Anne Tutumu Algısı	Lise Ve Dengi Okul Mezunu	29	87,069	24,432	4,836	0,089
	Yüksekokul/fakülte Mezunu	40	87,150	27,465		
	Lisansüstü Eğitim Mezunu	10	66,100	28,482		
Otoriter Baba Tutumu Algısı	Lise Ve Dengi Okul Mezunu	29	56,483	16,030	0,873	0,646
	Yüksekokul/fakülte Mezunu	40	54,400	9,323		
	Lisansüstü Eğitim Mezunu	10	55,200	10,163		
Demokratik Baba Tutumu Algısı	Lise Ve Dengi Okul Mezunu	29	81,724	23,549	3,681	0,159
	Yüksekokul/fakülte Mezunu	40	82,225	28,483		
	Lisansüstü Eğitim Mezunu	10	65,200	21,488		
Kaçınan Bağlanma	Lise Ve Dengi Okul Mezunu	29	69,552	19,379	0,720	0,698
	Yüksekokul/fakülte Mezunu	40	69,900	14,563		
	Lisansüstü Eğitim Mezunu	10	67,900	8,171		
Kaygılı Bağlanma	Lise Ve Dengi Okul Mezunu	29	63,793	15,853	0,523	0,770
	Yüksekokul/fakülte Mezunu	40	63,125	14,903		
	Lisansüstü Eğitim Mezunu	10	60,000	11,595		

Üniversite öğrencilerinin otoriter anne tutumu algısı puanları ortalamalarının eğitim durumu değişkeni açısından anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis H-Testi sonuçlarına göre; grup ortalamaları arasındaki fark anlamlı bulunmamıştır(p>0. 05).

Üniversite öğrencilerinin demokratik anne tutumu algısı puanları ortalamalarının eğitim durumu değişkeni açısından anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis H-Testi sonuçlarına göre; grup ortalamaları arasındaki fark anlamlı bulunmamıştır($p>0.05$).

Üniversite öğrencilerinin otoriter baba tutumu algısı puanları ortalamalarının eğitim durumu değişkeni açısından anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis H-Testi sonuçlarına göre; grup ortalamaları arasındaki fark anlamlı bulunmamıştır($p>0.05$).

Üniversite öğrencilerinin demokratik baba tutumu algısı puanları ortalamalarının eğitim durumu değişkeni açısından anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis H-Testi sonuçlarına göre; grup ortalamaları arasındaki fark anlamlı bulunmamıştır($p>0.05$).

Üniversite öğrencilerinin kaçınan bağlanma puanları ortalamalarının eğitim durumu değişkeni açısından anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis H-Testi sonuçlarına göre; grup ortalamaları arasındaki fark anlamlı bulunmamıştır($p>0.05$).

Üniversite öğrencilerinin kaygılı bağlanma puanları ortalamalarının eğitim durumu değişkeni açısından anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis H-Testi sonuçlarına göre; grup ortalamaları arasındaki fark anlamlı bulunmamıştır($p>0.05$).

**Tablo 21. Anne – Baba Tutumu Algısı Ölçeği ve Yakın İlişkilerde Yaşantılar
Envanteri Alt Boyutlarının Kiminle Yaşadığı Değişkenine Göre Dağılımı**

		N	Ort	Ss	KW	p
Otoriter Anne Tutumu Algısı	Tek Başıma Yaşıyorum	13	58,000	7,348	5,453	0,141
	Ailemle Birlikte Yaşıyorum	54	57,352	13,333		
	Eşimle/çocuklarımla Birlikte Yaşıyorum	6	48,000	11,781		
	Ev Arkadaşım ile Birlikte Yaşıyorum	6	64,167	13,586		
Demokratik Anne Tutumu Algısı	Tek Başıma Yaşıyorum	13	62,308	18,080	13,525	0,004
	Ailemle Birlikte Yaşıyorum	54	91,519	24,758		
	Eşimle/çocuklarımla Birlikte Yaşıyorum	6	65,167	36,047		
	Ev Arkadaşım ile Birlikte Yaşıyorum	6	88,167	24,490		
Otoriter Baba Tutumu Algısı	Tek Başıma Yaşıyorum	13	53,385	4,770	1,800	0,615
	Ailemle Birlikte Yaşıyorum	54	55,444	12,523		
	Eşimle/çocuklarımla Birlikte Yaşıyorum	6	52,000	13,038		
	Ev Arkadaşım ile Birlikte Yaşıyorum	6	61,000	19,204		
Demokratik Baba Tutumu Algısı	Tek Başıma Yaşıyorum	13	57,077	15,623	17,301	0,001
	Ailemle Birlikte Yaşıyorum	54	86,907	24,570		
	Eşimle/çocuklarımla Birlikte Yaşıyorum	6	61,333	24,386		
	Ev Arkadaşım ile Birlikte Yaşıyorum	6	84,667	29,221		
Kaçınan Bağlanma	Tek Başıma Yaşıyorum	13	65,385	9,929	4,144	0,246
	Ailemle Birlikte Yaşıyorum	54	70,759	15,634		
	Eşimle/çocuklarımla Birlikte Yaşıyorum	6	63,667	13,837		
	Ev Arkadaşım ile Birlikte Yaşıyorum	6	73,167	27,331		
Kaygılı Bağlanma	Tek Başıma Yaşıyorum	13	60,539	16,117	0,264	0,967
	Ailemle Birlikte Yaşıyorum	54	63,482	15,509		
	Eşimle/çocuklarımla Birlikte Yaşıyorum	6	62,333	9,501		
	Ev Arkadaşım ile Birlikte Yaşıyorum	6	64,333	10,930		

Üniversite öğrencilerinin otoriter anne tutumu algısı puanları ortalamalarının kiminle yaşadığı değişkeni açısından anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis H-Testi sonuçlarına göre; grup ortalamaları arasındaki fark anlamlı bulunmamıştır($p>0.05$).

Üniversite öğrencilerinin demokratik anne tutumu algısı puanları ortalamalarının kiminle yaşadığı değişkeni açısından anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis H-Testi sonuçlarına göre; grup ortalamaları arasındaki fark anlamlı bulunmuştur($KW=13,525$; $p=0,004<0.05$). Farklılığın hangi gruptan kaynaklandığını belirlemek üzere Mann Whitney U testi uygulanmıştır. Buna göre; Ailemle (anne, baba, kardeş vb.) birlikte yaşıyorum diyen öğrencilerin demokratik anne tutumu algısı puanları ($91,519 \pm 24,758$), Tek başıma yaşıyorum diyen öğrencilerin Demokratik anne tutumu algısı puanlarından ($62,308 \pm 18,080$) yüksek bulunmuştur. Ev arkadaşım ile birlikte yaşıyorum diyen öğrencilerin demokratik anne tutumu algısı puanları ($88,167 \pm 24,490$), Tek başıma yaşıyorum diyen öğrencilerin Demokratik anne tutumu algısı puanlarından ($62,308 \pm 18,080$) yüksek bulunmuştur.

Üniversite öğrencilerinin otoriter baba tutumu algısı puanları ortalamalarının kiminle yaşadığı değişkeni açısından anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis H-Testi sonuçlarına göre; grup ortalamaları arasındaki fark anlamlı bulunmamıştır($p>0.05$).

Üniversite öğrencilerinin demokratik baba tutumu algısı puanları ortalamalarının kiminle yaşadığı değişkeni açısından anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis H-Testi sonuçlarına göre; grup ortalamaları arasındaki fark anlamlı bulunmuştur($KW=17,301$; $p=0,001<0.05$). Farklılığın hangi gruptan kaynaklandığını belirlemek üzere Mann Whitney U testi uygulanmıştır. Buna göre; Ailemle (anne, baba, kardeş vb.) birlikte yaşıyorum diyen öğrencilerin demokratik baba tutumu algısı puanları ($86,907 \pm 24,570$), Tek başıma yaşıyorum diyen öğrencilerin Demokratik baba tutumu algısı puanlarından ($57,077 \pm 15,623$) yüksek bulunmuştur. Ailemle (anne, baba, kardeş vb.) birlikte yaşıyorum diyen öğrencilerin demokratik baba tutumu algısı puanları ($86,907 \pm 24,570$), Eşimle/çocuklarımla birlikte

yaşıyorum diyen öğrencilerin Demokratik baba tutumu algısı puanlarından (61,333 ± 24,386) yüksek bulunmuştur.

Üniversite öğrencilerinin kaçınan bağlanma puanları ortalamalarının kiminle yaşadığı değişkeni açısından anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis H-Testi sonuçlarına göre; grup ortalamaları arasındaki fark anlamlı bulunmamıştır ($p > 0.05$).

Üniversite öğrencilerinin kaygılı bağlanma puanları ortalamalarının kiminle yaşadığı değişkeni açısından anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis H-Testi sonuçlarına göre; grup ortalamaları arasındaki fark anlamlı bulunmamıştır ($p > 0.05$).

Tablo 22. Anne – Baba Tutumu Algısı Ölçeği ve Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri Alt Boyutlarının Yaş Grubu Değişkenine Göre Dağılımı

		N	Ort	Ss	KW	p
Otoriter Anne Tutumu Algısı	15-19	23	59,000	14,305	2,310	0,315
	20-24	34	58,206	13,443		
	25 Ve üstü	22	54,000	8,987		
Demokratik Anne Tutumu Algısı	15-19	23	101,217	19,879	18,576	0,000
	20-24	34	84,618	24,810		
	25 Ve üstü	22	66,682	26,613		
Otoriter Baba Tutumu Algısı	15-19	23	58,304	13,861	0,970	0,616
	20-24	34	53,265	12,831		
	25 Ve üstü	22	55,182	8,672		
Demokratik Baba Tutumu Algısı	15-19	23	93,870	21,111	16,539	0,000
	20-24	34	81,618	26,623		
	25 Ve üstü	22	62,591	21,181		
Kaçınan Bağlanma	15-19	23	73,696	17,073	2,990	0,224
	20-24	34	69,382	15,738		
	25 Ve üstü	22	65,364	13,889		
Kaygılı Bağlanma	15-19	23	60,261	17,418	1,313	0,519
	20-24	34	65,559	14,385		
	25 Ve üstü	22	61,818	12,129		

Üniversite öğrencilerinin otoriter anne tutumu algısı puanları ortalamalarının yaş değişkeni açısından anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis H-Testi sonuçlarına göre; grup ortalamaları arasındaki fark anlamlı bulunmamıştır($p>0.05$).

Üniversite öğrencilerinin demokratik anne tutumu algısı puanları ortalamalarının yaş değişkeni açısından anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis H-Testi sonuçlarına göre; grup ortalamaları arasındaki fark anlamlı bulunmuştur($KW=18,576$; $p=0,000<0.05$). Farklılığın hangi gruptan kaynaklandığını belirlemek üzere Mann Whitney U testi uygulanmıştır. Buna göre; yaş 15-19 olan öğrencilerin demokratik anne tutumu algısı puanları ($101,217 \pm 19,879$), yaş 20-24 olan öğrencilerin Demokratik anne tutumu algısı puanlarından ($84,618 \pm 24,810$) yüksek bulunmuştur. yaş 15-19 olan öğrencilerin demokratik anne tutumu algısı puanları ($101,217 \pm 19,879$), yaş 25 ve üstü olan öğrencilerin Demokratik anne tutumu algısı puanlarından ($66,682 \pm 26,613$) yüksek bulunmuştur. yaş 20-24 olan öğrencilerin demokratik anne tutumu algısı puanları ($84,618 \pm 24,810$), yaş 25 ve üstü olan öğrencilerin Demokratik anne tutumu algısı puanlarından ($66,682 \pm 26,613$) yüksek bulunmuştur.

Üniversite öğrencilerinin otoriter baba tutumu algısı puanları ortalamalarının yaş değişkeni açısından anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis H-Testi sonuçlarına göre; grup ortalamaları arasındaki fark anlamlı bulunmamıştır($p>0.05$).

Üniversite öğrencilerinin demokratik baba tutumu algısı puanları ortalamalarının yaş değişkeni açısından anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis H-Testi sonuçlarına göre; grup ortalamaları arasındaki fark anlamlı bulunmuştur($KW=16,539$; $p=0,000<0.05$). Farklılığın hangi gruptan kaynaklandığını belirlemek üzere Mann Whitney U testi uygulanmıştır. Buna göre; yaş 15-19 olan öğrencilerin demokratik baba tutumu algısı puanları ($93,870 \pm 21,111$), yaş 25 ve üstü olan öğrencilerin Demokratik baba tutumu algısı puanlarından ($62,591 \pm 21,181$) yüksek bulunmuştur. yaş 20-24 olan öğrencilerin demokratik baba tutumu algısı

puanları ($81,618 \pm 26,623$), yaş 25 ve üstü olan öğrencilerin Demokratik baba tutumu algısı puanlarından ($62,591 \pm 21,181$) yüksek bulunmuştur.

Üniversite öğrencilerinin kaçınan bağlanma puanları ortalamalarının yaş değişkeni açısından anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis H-Testi sonuçlarına göre; grup ortalamaları arasındaki fark anlamlı bulunmamıştır ($p > 0.05$).

Üniversite öğrencilerinin kaygılı bağlanma puanları ortalamalarının yaş değişkeni açısından anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis H-Testi sonuçlarına göre; grup ortalamaları arasındaki fark anlamlı bulunmamıştır ($p > 0.05$).

Tablo 23. Anne – Baba Tutumu Algısı Ölçeği ve Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri Alt Boyutlarının Dijital Platformlara Üyelik Değişkenine Göre Dağılımı

		N	Ort	Ss	MW	p
Otoriter Anne Tutumu Algısı	Evet	29	58,207	12,164	673,500	0,702
	Hayır	49	56,857	13,123		
Demokratik Anne Tutumu Algısı	Evet	29	85,172	30,288	660,000	0,601
	Hayır	49	84,041	25,651		
Otoriter Baba Tutumu Algısı	Evet	29	56,483	13,799	657,500	0,583
	Hayır	49	54,633	11,343		
Demokratik Baba Tutumu Algısı	Evet	29	78,448	28,640	702,500	0,934
	Hayır	49	80,674	25,302		
Kaçınan Bağlanma	Evet	29	71,966	11,115	610,000	0,298
	Hayır	49	68,755	17,461		
Kaygılı Bağlanma	Evet	29	64,207	14,204	652,500	0,549
	Hayır	49	62,490	15,255		

Üniversite öğrencilerinin otoriter anne tutumu algısı puanları ortalamalarının dijital platformlara üyelik değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Mann Whitney-U testi sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır (Mann Whitney $U=673,500$; $p=0,702 > 0,05$).

Üniversite öğrencilerinin demokratik anne tutumu algısı puanları ortalamalarının dijital platformlara üyelik değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Mann Whitney-U testi sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır(Mann Whitney U=660,000; $p=0,601>0,05$).

Üniversite öğrencilerinin otoriter baba tutumu algısı puanları ortalamalarının dijital platformlara üyelik değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Mann Whitney-U testi sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır(Mann Whitney U=657,500; $p=0,583>0,05$).

Üniversite öğrencilerinin demokratik baba tutumu algısı puanları ortalamalarının dijital platformlara üyelik değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Mann Whitney-U testi sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır(Mann Whitney U=702,500; $p=0,934>0,05$).

Üniversite öğrencilerinin kaçınan bağlanma puanları ortalamalarının dijital platformlara üyelik değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Mann Whitney-U testi sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır(Mann Whitney U=610,000; $p=0,298>0,05$).

Üniversite öğrencilerinin kaygılı bağlanma puanları ortalamalarının dijital platformlara üyelik değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Mann Whitney-U testi sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır(Mann Whitney U=652,500; $p=0,549>0,05$).

Tablo 24. Anne – Baba Tutumu Algısı Ölçeği ve Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri Alt Boyutlarının Bilgisayar Varlığı Değişkenine Göre Dağılımı

		N	Ort	Ss	MW	p
Otoriter Anne Tutumu Algısı	Evet	75	57,600	12,340	104,000	0,825
	Hayır	3	51,333	23,029		
Demokratik Anne Tutumu Algısı	Evet	75	84,040	27,397	80,000	0,398
	Hayır	3	95,000	26,458		
Otoriter Baba Tutumu Algısı	Evet	75	55,840	11,946	52,500	0,119
	Hayır	3	42,333	15,535		
Demokratik Baba Tutumu Algısı	Evet	75	79,427	26,419	80,000	0,398
	Hayır	3	90,333	29,956		
Kaçınan Bağlanma	Evet	75	69,613	15,581	59,500	0,168
	Hayır	3	78,333	7,024		
Kaygılı Bağlanma	Evet	75	62,840	14,859	80,000	0,398
	Hayır	3	70,333	13,650		

Üniversite öğrencilerinin otoriter anne tutumu algısı puanları ortalamalarının bilgisayar varlığı değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Mann Whitney-U testi sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır(Mann Whitney U=104,000; p=0,825>0,05).

Üniversite öğrencilerinin demokratik anne tutumu algısı puanları ortalamalarının bilgisayar varlığı değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Mann Whitney-U testi sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır(Mann Whitney U=80,000; p=0,398>0,05).

Üniversite öğrencilerinin otoriter baba tutumu algısı puanları ortalamalarının bilgisayar varlığı değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Mann Whitney-U testi sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır(Mann Whitney U=52,500; p=0,119>0,05).

Üniversite öğrencilerinin demokratik baba tutumu algısı puanları ortalamalarının bilgisayar varlığı değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Mann Whitney-U testi sonucunda grup ortalamaları

arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır(Mann Whitney U=80,000; p=0,398>0,05).

Üniversite öğrencilerinin kaçınan bağlanma puanları ortalamalarının bilgisayar varlığı değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Mann Whitney-U testi sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır(Mann Whitney U=59,500; p=0,168>0,05).

Üniversite öğrencilerinin kaygılı bağlanma puanları ortalamalarının bilgisayar varlığı değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Mann Whitney-U testi sonucunda grup ortalamaları arasındaki fark istatistiksel açıdan anlamlı bulunmamıştır(Mann Whitney U=80,000; p=0,398>0,05).

3. TARTIŞMA

Çalışmaya katılan üniversite öğrencilerinin yarısından fazlası (%69,6) kadın, yarıya yakını (%43,0) 20-24 yaş arasındadır. %68,4'ü ailesiyle (anne, baba, kardeş vb.) birlikte yaşıyorken %69,6'sı öğrenci olduğunu belirtmiştir. %42,9'u 1-3 saat TV de zaman geçirmektedir. Sadece %29,5'i 7 saatten fazla internet kullandığını belirtmiştir. Bilindiği üzere bilgi ve iletişim teknolojileri her geçen gün hızlı bir şekilde gelişerek yaygınlaşmaktadır.

Teknolojik gelişmeleri, gençler yetişkinlerden daha hızlı bir şekilde takip etmektedir. Üniversite öğrencilerinin 74'ü (%93,7) posta işlemleri için, 71'i (%89,9) sosyal medya platformlarına girmek için, 53'ü (%67,1) gazete okumak için, 48'i (%60,8) TV programlarını, dizileri vb. izlemek için, 67'si (%84,8) müzik dinlemek için, 61'i (%77,2) alışveriş yapmak için, 62'si (%78,5) merak ettiği, ilgilendiği konularda araştırma yapmak için interneti kullanmaktadır. Görüldüğü üzere, artık sadece gençlerin değil genel olarak tüm insanların boş zaman aktivitesi olarak görülen sosyal medyayı insanlar sevdikleri kişilerle yüz yüze kurdukları iletişim ile sosyal paylaşım ağlarında iletişim kurmayı sosyalleşme adına birbirinden farksız görmektedirler. Son yapılan çalışmalar özellikle gençlerin interneti hayatlarının merkezine koyduğu yönündedir. Dolayısıyla kullanım amaçları oldukça geniş bir spektruma dağılmaktadır (Yaman, Eroğlu, Peker, 2011). Buradan hareketle, üniversite öğrencilerinin sosyal ağ siteleri ifadesine %43'ü her zaman yanıtını vermişlerdir. %58,4'ü 5 yıl ve üzeri zamandır sosyal medya hesabına sahiptir ayrıca %54,5'i 4-6 saat arası zaman harcamaktadır. %29,9'u sıklıkla kendi çektiği videosunu paylaşmaktadır.

Sosyal medya kullanım nedenleri incelendiğinde; %51,3'ü boş zaman geçirmek, %51,9'u yakın çevresinde olup bitenlerden haberdar olmak, %46,2'si güncel gelişmeleri sürekli takip etmek için ifadesini kullanmıştır. Sosyal ağ, düğüm de denen bireylerden meydana gelen ve düğümlerin kendi aralarında oluşan etkileşimlerin bağlanmasını sağlayan bir oluşum olarak tanımlanmaktadır (Karcı ve Boy, 2011). Sosyal ağ siteleri, kişilere kendilerine özel bir alan yaratmak, diğer kullanıcılarla etkileşimlerde bulunma, dijital ortamda paylaşılacak çoklu ortam öğelerini

oluşturma ve paylaşma imkanı sunan sanal platformlar olarak ifade edilmektedir (Özmen,2009:146). Bu siteler, belleklerinde depolanan kullanıcı verileri sayesinde insanları bağlamaktadır. Kullanıcıların profilleri, diğer kullanıcılar için bir kimlik görevi görmektedir. Sosyal ağ sitelerinin ayırt edilmesini sağlayan özellikler olarak profillerde sunulan bilgi miktarı ve bunların düzenlenmesinden bahsedilebilir (Neuman ve Hogan, 2005:473). Downes (2005:411), sosyal ağların ilişkiler tarafından kurulan bireysel bağların toplamından oluştuğunu söylemektedir. İnternet temelli bir hizmet sunan sosyal ağ siteleri,kişilere genel bir profil oluşturma, diğer kullanıcıları listeleme ve bu kişiler arasında paylaşımların olmasına olanak verme üzerine tasarlanmışlardır. Yine bu sistemde, karşı tarafın görebilecekleri ve erişebilecekleri de sınırlandırılabilir (Boyd ve Ellison,2007:222). Buradan hareketle elde edilmiş bulguların literatürde ifade edilenlerle ilişkili ve tutarlı olduğunu söylemek mümkündür.

Sosyal ağların kişilerin sosyalleşme üzerine etkileri hakkında çeşitli görüşler vardır. Hazar (2011:153), sosyal ağların geniş bir çevreye sahip kişilerce var olan çevrelerini zenginleştirmesine mi, yoksa dar bir sosyal çevreye sahip kişilerin sosyalleşmesi için olanak sağlamaya mı veya kişileri elektronik cihazlara mahkum ederek asosyalleştirmeye mi neden olduğunu dair tartışmaların sürdüğünden bahsetmektedir. Buradan hareketle daha fazla çalışma bulgusuna ihtiyaç olduğundan söz etmek mümkündür.

Anne – Baba Tutumu Algısı Ölçeği ve Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri alt boyutlarının cinsiyete, eğitim durumuna, dijital platformlara üyelik ve bilgisayar varlığına bağlı anlamlı farklılaşma göstermedikleri görülmektedir. Literatürde eğitimin özellikle önemine dair çalışmaların fazla olduğunu söylemek mümkündür (Cenkseven-Önder, 2012). Birçok araştırma benzer şekilde, annelerin eğitim düzeylerinin, çocuğa yönelik demokratik tutum ve davranışları ile çocuklarının ile sosyal becerileri üzerinde etkili olduğunu göstermektedir (Cousins-Power ve ark. ,1993; Seven, 2007). Otoriter tutum ile annelerin eğitim durumu değişkeni ilişkisi incelendiğinde; okur-yazar olmayan annelerin daha otoriter oldukları ve eğitim seviyesi arttıkça bu sağlıksız çocuk yetiştirme tutumunun azaldığı ifade edilmiştir (Dizman, 2003). Görüldüğu üzere, literatürde ebeveyn eğitimi ile ebeveyn tutumu ilişkileri incelenirken çocuğun nitelikleri

üzerinde durulmamaktadır. Bu çalışmada da katılımcıların eğitim düzeyleri neredeyse aynı olduğundan anlamlı sonuç çıkmamış olması muhtemeldir.

Anne – Baba Tutumu Algısı Ölçeği ve Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri alt boyutlarının medeni duruma göre farklılaşım farklılaşmama durumları incelendiğinde sadece otoriter anne tutumu algısında bekâr olan öğrencilerin lehine bir farklılaşım saptanmıştır. Literatürde genelde okul seviyesindeki katılımcılarda ebeveyn tutumu sorgulandığı için karşılaştırılabilir veri elde edilmesi mümkün olmamıştır.

Anne – Baba Tutumu Algısı Ölçeği ve Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri alt boyutlarının yabancı dilbilgisi değişkeni durumuna göre farklılaşım farklılaşmama durumları incelendiğinde; olmayanların lehine demokratik anne baba ve otoriter baba tutumlarında anlamlı farklılaşım olduğu dikkat çekmiştir. Çocuğu yetiştirirken daha otoriter ve kuralcı olmanın etkisinden bahsetmek mümkündür.

Anne – Baba Tutumu Algısı Ölçeği ve Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri alt boyutlarının çalışma durumu değişkenine göre farklılaşım farklılaşmaması incelendiğinde demokratik anne baba ve kaçınan bağlanma durumlarında öğrencilerin lehine anlamlı farklılaşım saptanmıştır.

Anne – Baba Tutumu Algısı Ölçeği ve Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri alt boyutlarının kiminle yaşadığı durumu değişkenine göre farklılaşım farklılaşmaması incelendiğinde; demokratik anne baba tutumu algıları alt boyutlarında ailesiyle birlikte yaşayanların lehine anlamlı farklılaşım gözlemlenmiştir. Literatürde Kovacks'ın (1985) özellikle yaşanan yerin etkilediği kültüre bağlı anne-baba tutumlarını etkilediğini vurguladığı görülmektedir. Bu açıdan elde edilen sonuç şaşırtıcı olmamıştır.

Anne – Baba Tutumu Algısı Ölçeği ve Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri alt boyutlarının yaş grubu durumu değişkenine göre farklılaşım farklılaşmaması incelendiğinde; demokratik anne baba tutumu algıları alt boyutlarında 15-19 yaş arası olanlarda anlamlı farklılaşım olduğu görülmüştür.

Gelecek çalışmalarda hem ebeveyn temel boyut ve niteliklerinin belirlenmesi hem de saptanan bağımlı değişken alanlarının tekrar yapılandırılması (bağlanma ve akademik başarı, özgüven gibi) önemli görölmektedir. Literatürde bağlanmanın birçok konu ile ilişkilendirildiği bunlar arasında bağımlılıklar ve risk alma davranışları olduğu da görölmektedir. Dolayısıyla bağlanma düzeyi ile ilişkilendirilecek anne baba tutumlarına dair farkındalık kazandırılması oldukça önem taşımaktadır. Elde edilen bulgular çerçevesinde, gelecekte anne-baba tutum ve davranışlarının bağlılık düzeyleri ile kişi üzerindeki olası etkileri araştırılırken farklı yaşam dönemleri, fizyolojik ve psikolojik belirtileri saptamaya dair ölçme araçları ve yöntemlerin göz önünde bulundurulması önem taşımaktadır.

KAYNAKÇA

- Ainsworth, M. , Blehar, M. C. , Waters, E. , & Wall, S. (1978). Pattern Of Attachment: A Psychological Study Of The Strange Situation. NJ: Hillsdale.
- Ainsworth, M. D. S. (1989). Attachments Beyond Infancy. *American Psychologist*, 44 (4), 709-716.
- Ainsworth, Mary D. Salter, (1989). "Attachments Beyond Infancy" *American Psychologist*, C. 44, S. 4, s. 709-716.
- Aksaray, S. (1992). Adölesanların Benlik İmajlarını Etkileyen Etmenlerden Anne Baba Tutum Algısı. Yüksek Lisans Tezi (Basılmamış). Çukurova Üniversitesi, 132 s. Adana.
- Allen JP, Moore C, Kuperminc G, Bell K. Attachment and adolescent psychosocial functioning. *Child Dev* 1998; 69:1406-19.
- Amado, S. (2005). Emotional Well-Being of First-Year University Students: Family Functioning and Attachment Styles. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Arslan, E. , Arı, R. (2010). Analysis of Ego Identity Process of Adolescents in Terms of Attachment Styles and Gender. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 2 (2), 744-750.
- Aslan, E. (1992). Benlik kavramı ve bireyin yaşamındaki etkileri. *Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 4(1), 7-14.
- Aydın, B. (2002). Gelişim Psikolojisi. İstanbul: SFN Baskı.
- Aydın, G. (1985). Sosyal başarı eğitimi ile sosyal beceri eğitiminin çocuklarda öğrenilmiş çaresizlik davranışının ortadan kaldırılmasına etkisi. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Aydın, N. (2004). Çocuk ruh sağlığı. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.
- Bakırcıoğlu, R. (2002). Çocuk ruh sağlığı ve uyum bozuklukları. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Bartholomew K, Horowitz Leonard M. (1991). Attachment styles among young adults: A test of four- category model. *J Pers Soc Psychol* 1991;61:226- 44.
- Bartholomew, K. (1990). Avoidance of Intimacy: An Attachment Perspective. *Journal of Social and Personal Relationships*, 7 (2), 147-178.
- Bartholomew, K. , & Horowitz, L. M. (1991). Attachment Styles Among Young Adults: A Test Of A Four-Category Model. *Journal Of Personality And Social Psychology*, 61, 226-244.

- Bayraktar, R. (1998). Demokratik tutumun önemi. *Okul ve Aile Dergisi*, 6(1), 255-272.
- Belsky J. Developmental origins of attachment styles. *Attach Hum Dev* 2002; 4:166-170.
- Berk, L. E. (2013). *Bebekler ve Çocuklar*. (N. Işıkoğlu Erdoğan, Çev.) Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Bilgin, N. (2001). *İnsan İlişkileri ve Kimlik*. İstanbul: Sistem Yayıncılık.
- Bowlby J. *Attachment and loss, vol. II. seperation, anxiety and anger*. Vintage Publishing, London, United Kingdom 1998.
- Bowlby J. *The making and breaking of affectional bonds*. Tavistock Publications, London 1979.
- Bowlby J. The nature of the child's tie to his mother. *Int J Psychoanal* 1958; 39:350-73.
- Bowlby, J. (1958). The Nature of The Child's Tie to His Mother. *International Journal of Psycho-Analysis*, 39, 350-373.
- Bowlby, J. (1969). *Attachment and Loss*. New York: Basic Books.
- Bowlby, J. (1973). *Attachment and Loss Vol II: Seperation*. New York: Basic Books.
- Bowlby, J. (1980). *Attachment and Loss: Loss, Sadness and Depression*, V. 3. New York: Basic Books.
- Bowlby, J. (1982). *Attachment and loss: Attachment V. 1*. New York: Basic Books.
- Boyd, D. M. ve Ellison, N. B. , (2007). Social Network Sites:Definition, History, and Scholarship, *Journal of Computer-Metiated Communication*, Vol. 13, No. 1
- Bozkurt, S. (2006). *Temas Biçimleriyle Bağlanma Stilleri ve Kişilerarası Şemalar Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Bretherton, I. (1992). The Origins of Attachment Theory: John Bowlby and Mary Ainsworth. *Developmental Psychology*, 28 (5), 759-775.
- Bretherton, I. (1997). Bowlby's Legacy to Developmental Psychology. *Child Psychiatry and Human Development*, 28 (1), 33-43.
- Candemir, F. (2000). *Anne-baba tutumlarının çocuklukta benlik kavramının üzerine etkisi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Cassidy, I. N. , Berlin, L. J. (1994). Insecure/Ambivalent Pattern of Attachment Theory and Research. *Child Development*, 65, 971-991.

Cousins, J. H. , Power, T. G. ve Olwera-Ezzell, N. (1993) “Mexican-American Mothers; Socialization Strategies: Effects of Education, Acculturation, and Health Locus of Control”, *Journal of Experimental Child Psychology*, 55, 258–276.

Craig, J. G. , & Kermis, D. M. (1995). *Children today*. New Jersey: Prentice Hall Englewood Cliffs.

Çıkrıkçı, S. (1999). Ankara il Merkezinde Resmi Banka Anaokullarına Devam Eden 5-6 Yaş Çocuklarının Okul Olgunluğu ile Aile Tutumu Arasındaki İlişkinin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi (Basılmamış). Gazi Üniversitesi, 88 s. , Ankara.

Dizman, H. (2003). Anne babası ile yasayan ve anne yoksunu olan çocukların saldırganlık eğilimlerinin incelenmesi. Yüksek lisans tezi (basılmamış). Ankara Üniversitesi, 129 s. , Ankara.

Downes, S. , (2005). *Semantic Networks and Social Networks*, *The Learning Organization*, Vol. 12, No. 5.

Dönmez, A. (2000). Bağlanma: Yakın İlişkilerle İlgili Araştırmalar İçin Bir Çerçeve. *Türk Psikoloji Bülteni*, 16(17), 29-50.

Dönmezer, . (1999). *Ailede iletişim ve etkileşim*. İstanbul: Sistem Yayıncılık.

Ekşi, Aysel, (1999). “Psikiyatrik Açından Çocuk ve Adolesan İntiharları”, (ed. Aysel Ekşi), *Ben Hasta Değilim: Çocuk Sağlığı ve Hastalıklarının Psikososyal Yönü*, İstanbul: Nobel Tıp Kitabevleri, s 242-257.

Erdoğan, Ayten, (2004). “Çocuğun Psikososyal Gelişiminde Babanın Rolü”, *Yeni Symposium Journal*, C. 42, S. 4, s. 147-153.

Erözkan, A. (2004). *Romantik İlişkilerde Reddedilmeye Dayalı İncinebilirlik, Bilişsel Değerlendirme ve Başa Çıkma*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Karadeniz Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Trabzon.

Gazeloğlu, C. (2000). İlkokul Dördüncü Sınıf Öğrencilerinin Psiko-sosyal Gelişimine Ana Baba Tutumunun Etkisinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi (basılmamış). Hacettepe Üniversitesi, 100 s. , Ankara

Geçtan, Engin, (20009). *Psikanaliz ve Sonrası*, İstanbul: Remzi Kitabevi, 9. Baskı.

Gençtan, E (2003). *Psikodinamik Psikiyatri ve Normaldışı Davranışlar*. Metis Yayınları: İstanbul .

Goodfriend MS. Treatment of attachment disorder of infancy in a neonatal intensive care unit. *Pediatrics* 1993; 91:139-42.

Günaydın, G. , Selçuk, E. , Sümer, N., Uysal, A. (2005). Ebeveyn ve Arkadaşlara Bağlanma Envanteri Kısa Formunun Psikometrik Açından Değerlendirilmesi. *Türk Psikoloji Yazıları*, 8 (16), 13-23.

Güngörmüş, Oya, (2004). “Baba-Çocuk İlişkisi”, (ed. Haluk Yavuzer), Ana-Baba Okulu, İstanbul: Remzi Kitabevi, 11. Baskı, s. 245-256.

Hamarta, E. (2004). Bağlanma Teorisi. Anadolu Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi, 14 (1), 53-66.

Harlow, H. F. , & Zimmermann, R. R. (1958). The Development of Affective Responsiveness in Infant Monkeys. Proceedings of the American Philosophical Society, 102, 501-509.

Hazan, C. , & Shaver, P. (1987). Romantic Love Conceptualized As An Attachment Process. Journal of Personality and Social Psychology, 52, 511-524.

Hazan, C. , Shaver, P. R. (1987). Romantic Love Conceptualized as an Attachment Process. Journal of Personality and Social Psychology, 52 (3), 511-524.

Hazan, C. , Shaver, P. R. (1990). Love and Work: An Attachment Theoretical Perspective. Journal of Personality and Social Psychology, 59 (2), 270-280.

Hazar, M. , (2011). Sosyal Medya Bağımlılığı – Bir Alan Çalışması, İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi, Bahar 2011, Sayı:32, ss:151-175

Hortaçsu, N. (2003). Çocuklukta ilişkiler: Ana baba kardeş ve arkadaş. Ankara: İmge Yayınevi.

Howard M. S. , Medway, F. J. (2004). Adolescents’ Attachment and Coping with Stress. Psychology in Schools, 41 (3), 391-402.

İkizoglu, M. (1993). “Demokratik” ve “Otoriter” Ana-Baba Tutumlarının, Lise Son Sınıf Öğrencilerinin Benlik Saygısı Üzerine Etkisi. Yüksek Lisans Tezi (basılmamış). Hacettepe Üniversitesi, 125 s. , Ankara.

Kapçı, E. G. , Küçüker, S. (2006). Ana-Babaya Bağlanma Ölçeği: Türk Üniversite Öğrencilerinde Değerlendirilmesi. Türk Psikiyatri Dergisi, 17 (4), 286-295.

Kaplan, H. (2003). İlköğretim öğrencilerinin aile ortamını algılayış biçimleriyle öğrenilmiş çaresizlik davranışlarının karşılaştırılması. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

Karadeniz, A. (1994). Lise Son Sınıf Öğrencileri Üzerinde Demokratik ve Otoriter Olarak Algılanan Ana-Baba Tutumlarıyla Çeşitli Mesleki Değerler Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Yüksek lisans tezi (basılmamış). Karadeniz Teknik Üniversitesi, Trabzon.

Karcı, A. ve Boy, O. , (2011). Sosyal Ağların Web Madenciliği Teknikleri İle Ortak Atıf Analizi Benzerlik Tahmini, Elektrik-Elektronik ve Bilgisayar Sempozyumu, Fırat Üniversitesi, ss:154-61.

Kesebir Ş, Kavzoğlu SÖ, Üstündağ MF. Bağlanma ve psikopatoloji. Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar 2011; 3:321-342.

Kovacs M. (1981) Rating scales to assess depression in school aged children. *acta paedopsychiatr*, 46: 305–315

Kulaksızoğlu, A. (2002). *Ergenlik Psikolojisi*. (5. Baskı). İstanbul: Remzi Kitabevi.
Lazarus, R. (1991). Psychological Stress in The Workplace. *Journal of Social Behavior and Personality*, 6 (7), 1-9.

Lamb M, Teti D, Bornstein M. Developmental phases: infancy. In: Lewis M Editor, *Child and adolescent psychiatry* (3th ed) Lippincott Williams Wilkins, Philadelphia 2002, pp. 293-323.

Mains, M. , & Solomon, J. (1986). Procedures for Identifying Infants as Disorganized/Disoriented During the Ainsworth Strange Situation. Chicago: Chicago University of Press.

Mikulincer M, Nachshon O. Attachment styles and pattern of selfdisclosure. *J Pers Soc Psychol* 1991;61:321-31.

Nakash-Eisikovits O, Dutra L, Westen D. Relationship between attachment patterns and personality pathology in adolescents. *J Am Acad Child Adolesc Psychiatry* 2002; 41:1111-1123.

Neuman, M. and Hogan, D. , (2005). Semantic Social Network Portalfor Collaborative Online Communities, *Journal of EuropeanIndustrial Training*, Vol:29, No:6

Öğretir, A. D. (1999). Alt ve Üst Sosyo-Ekonomik Düzeydeki 6 Yaş Çocuklarının Sosyal Oyun Davranışlarıyla Anne-Baba Tutumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi (basılmamış). Gazi Üniversitesi, 360 s. , Ankara

Örgün, S. (2000). Anne Baba Tutumları ile 8. Sınıf Öğrencilerinin Benlik Saygıları ve Atılganlıkları Arasındaki İlişki. Yüksek Lisans Tezi (basılmamış). Marmara Üniversitesi, 140 s. , İstanbul.

Özakkaş, Tahir, (2004)*Bütüncül Psikoterapi*, İstanbulLitera Yayıncılık, 2. Baskı.

Özalp, G. (2006). *Çocuk ruh sağlığı*. İstanbul: Epsilon Yayıncılık.

Özdamar, Kazım, *Paket Programlar İle İstatistiksel Veri Analizi*, Eskişehir: Kaan Kitabevi, 2004, s. 633

Özdemir, O. , Özdemir, P. G. , Kadak, M. T. & Nasıroğlu, S. (2012). Kişilik Gelişimi. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 4(4); 566-589

Özgüven, Ğ. E. (2001). *Ailede iletişim ve yaşam*. Ankara: PDREM Yayınları.

Özgüven, İ. E. (2001). *Ailede iletişim ve yaşam*. Ankara: PDREM Yayınları.

Özmen, S. K. (2004). Aile içinde öfke ve saldırganlığın yansımaları. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 37(2), 27-39.

Özmen, Ş. , (2009). Ağ Teknolojisinde Yeni Ticaret Yolu: E-Ticaret. İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları

Öztürk, G. (1990). Ana-Baba Tutumlarının Üniversite Öğrencilerinin Bağımsızlık, Duyguları Anlama, Yakınlık, Başatlık, Kendini Suçlama ve Saldırganlık Düzeylerine Etkisi. Yüksek Lisans Tezi (basılmamış). Hacettepe Üniversitesi, 97 s. , Ankara.

Patterson, J. , Cubin, M. H. I. (1987). Adolescent Coping Style and Behaviors: Conceptualization and Measurement. Journal of Adolescents, 10, 163-186.

Rothbard, J. C. , Shaver, P. R. (1994). Continuity of Attachment Across the Life-Span.

Ryder, V. (1995). Parents and their children. New York: Willcox Company.

Sabuncuoğlu, Osman ve Berkem, Meral, (2006). “Bağlanma Biçemi ve Doğum Sonrası Depresyon Belirtileri arasındaki İlişki: Türkiye’den Bulgular”, Türk Psikiyatri Dergisi, C. 17, S. 4, s. 252-258.

Saymaz, İ. (2003). Üniversite Öğrencilerinin Kişilerarası İlişkileri ve Bağlanma Stilleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Selçuk, E. , Günaydın, G. , Sümer, N. , Uysal, A. (2005). Yetişkin Bağlanma Boyutları için Yeni Bir Ölçüm: Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri 2’nin Türk Örnekleminde Psikometrik Açından Değerlendirilmesi. Türk Psikoloji Yazıları, 8 (16), 1-11.

Seven, Serdal, Çocuk Ruh Sağlığı, Ankara: Pegem A Yayıncılık (2008).

Sevim, A. (1995). Nedensel yüklemeler ve başarı. Ankara: Ankara Üniversitesi Basım Evi.

Sezer, Ö & Oğuz, V. (2010). Üniversite Öğrencilerinde Kendilerini Değerlendirmelerinin Anne Baba Tutumları ve Bazı Sosyodemografik Değişkenler Açısından İncelenmesi. Kastamonu Eğitim Dergisi, 18(3): 743758

Sezer, Ö & Oğuz, V. (2010). Üniversite Öğrencilerinde Kendilerini Değerlendirmelerinin Anne Baba Tutumları ve Bazı Sosyodemografik Değişkenler Açısından İncelenmesi. Kastamonu Eğitim Dergisi, 18(3): 743758

Sezer, Ö. (2010). Ergenlerin Kendilik Algılarının Anne Baba Tutumları ve Bazı Faktörlerle İlişkisi. Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi 1: 1-19

Shaver, P. , Brennan, K. A. (1992). Attachment Styles and The ‘Big Five’ Personality Traits: Their Connections with Each Other and with Romantic Relationship Outcomes. Personality and Social Psychology Bulletin, 18 (5), 536-545.

Solmuş, Tarık, Bağlanma ve Aşkın İki Yüzü, İstanbul: Epsilon Yayıncılık, (2008).

Soygüt, G. (2004). Bir Düzeltici Bağlanma İlişkisi Olarak Psikoterapi: Psikoterapi Süreçlerinde Bağlanma ve Terapötik İttifak. Türk Psikoloji Yazıları, 13 (7), 63-77.

Steinberg, L. , Lamborn, S. D. , Darling, N. , Mounts, N. S. , & Dornbusch, S. M. (1994). Over-time changes in adjustment and competence among adolescent from authoritative, authoritarian, indulgent and neglectful families. *Child Development*, 65(3), 754-

Stevenson-Hinde J. Attachment theory and John Bowlby: some reflections. *Attach Hum Dev* 2007; 9:337-42.

Sümer N, Güngör D. Çocuk Yetiştirme Stilllerinin Bağlanma Stilleri, Benlik Değerlendirmeleri ve Yakın İlişkiler Üzerindeki Etkisi. *Türk Psikoloji Dergisi* 1999;14:35-58.

Sümer, N. , Güngör, D. (1999). Yetişkin Bağlanma Stilleri Ölçeklerinin Türk Örneklemini Üzerinde Psikometrik Değerlendirmesi ve Kültürlerarası Bir Karşılaştırma. *Türk Psikoloji Dergisi*, 14 (43). 71-106.

Sümer, N. , Güngör, D. (1999a). Çocuk Yetiştirme Stilllerinin Bağlanma Stilleri, Benlik Değerlendirmeleri ve Yakın İlişkiler Üzerindeki Etkisi. *Türk Psikoloji Dergisi*, 14 (44), 35-58.

Şener, Şalnur; Karacan, Elvan, (2009). “Anne-Bebek-Çocuk Etkileşiminde Olumlu ve Olumsuz Özellikler”, (ed. Aysel ekşi), *Ben Hasta Değilim: Çocuk Sağlığı ve Hastalıklarının Psikososyal Yönü*, İstanbul: Nobel Tıp Kitabevleri, s. 35-44

Terzi, Şerife ve Cihangir Çankaya, Zeynep (2009). “Bağlanma Stilllerinin Öznel İyi Olmayı ve Stresle Başa Çıkma Tutumlarını Yordama Gücü”, *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, C. 4,S. 32, s. 1-11.

Thompson R. Attachment theory and research. In: Lewis M Editor, *Child and adolescent psychiatry* (3rd ed) Lippincott Williams Wilkins, Philadelphia 2002, pp. 164-172.

Tola, D. (2003). İlkokul 5. sınıf Çocuklarında Ahlaki Yargı ile Ana-Baba Tutumları Arasındaki İlişkinin incelenmesi. Yüksek lisans tezi (basılmamış). Gazi Üniversitesi, Ankara.

Trinke, S. J. , Bartholomew, K. (1997). Hierarchies of Attachment Relationships in Young Adulthood. *Journal of Social and Personal Relationships*, 14 (5), 603- 625.

Tuzgöl, M. (1998). Ana-baba Tutumları Farklı lise Öğrencilerinin Saldırganlık Düzeylerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. Yüksek lisans tezi (basılmamış). Hacettepe Üniversitesi, Ankara.

Tuzgöl, M. (1998). Ana-baba Tutumları Farklı lise Öğrencilerinin Saldırganlık Düzeylerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. Yüksek lisans tezi (basılmamış). Hacettepe Üniversitesi, Ankara.

Usta, A. (2004). Çocukların ruhsal süreçleri üzerinde ailenin etkisi. *Altı Aylık Hakemli Bilimsel Fakülte Dergisi*, 5(7), 83-97.

- Warren, H. N. (2009). Emerging Adult's Attachment Styles, Perceptions of Communication, Satisfaction, Parental Knowledge and Parental Prevention Strategies Relationship to Emerging Adult's Alcohol Use. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Texas: Texas Tech Üniversitesi.
- Webster, J. D. (1998). Attachment Styles, Reminiscence Functions, and Happiness in Young and Elderly Adults. *Journal of Aging Studies*, 12 (3), 315-330.
- Weimer, B. L. , Kerns, K. A. , Oldenburg, C. M. (2004). Adolescents' Interactions with a Best Friend: Associations with Attachment Style. *Journal of Experimental Child Psychology*, 88 (1), 102-120.
- Yaman, E. Eroğlu, Y. Peker, A. (2011). Okul zorbalığı ve siber zorbalık. İstanbul: Kaknüs Yayıncılık.
- Yavuzer, H. (2000). Eğitim ve gelişim özellikleriyle okul çağı çocuğu. İstanbul:
- Yavuzer, H. (2005). Ana-baba ve çocuk. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Yavuzer, Haluk (2005). Çocuğu Tanımak ve Anlamak, İstanbul: Remzi Kitabevi, 5. Baskı.
- Yavuzer, İ. (2000). Eğitim ve gelişim özellikleriyle okul çağı çocuğu. İstanbul:
- Yıldız-Bıçakçı, M. (2004). Annesi Çalışan ve Çalışmayan Çocukların Anne Baba Tutumlarını Algılamalarının ve Benlik İmajlarının İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi (basılmamış). Ankara Üniversitesi, 173 s. , Ankara.
- Zimmermann, P. , Becker-Stoll, F. (2002). Stability of Attachment Representations during Adolescence: The Influence of Ego-Identity Status. *Journal of Adolescence*, 25 (1), 107-124. 770.

EKLER

KİŞİSEL BİLGİ FORMU

Aşağıda kişisel bilgilerinize yönelik sorular yer almaktadır. Lütfen seçeneklerden size en uygun olanını (X) işaretleyiniz.

1. Cinsiyetiniz: KADIN ERKEK

2. Lütfen yaş aralığınızı işaretleyiniz:

- 15-19 20-24 25-29 30-34 35-39
 40-44 45-49 50-54 55-59 60-64
 65-69

3. Eğitim durumunuz:

- İlköğretim mezunu
 Lise ve Dengi Okul Mezunu
 Yüksekokul/Fakülte Mezunu
 Lisansüstü Eğitim Mezunu (Yüksek Lisans/Doktora)

4. Yabancı dil biliyor musunuz?

- Evet (Lütfen belirtiniz:
.....)
 Hayır

5. Medeni durumunuz: Evli Bekar Boşanmış/Dul

6. Çocuğunuz var mı? Evet Hayır

7. Aşağıdaki ifadelerden hangisi sizin durumunuza en iyi şekilde uymaktadır?

- Tek başıma yaşıyorum
 Ailemle (anne, baba, kardeş vb.) birlikte yaşıyorum
 Eşimle/çocuklarımla birlikte yaşıyorum
 Ev arkadaşım ile birlikte yaşıyorum

8. Aşağıda çalışma durumunuza ilişkin ifadelere yer verilmiştir. Lütfen sizin için en uygun ifadeyi işaretleyiniz.

Çalışıyorum (Lütfen mesleğinizi belirtiniz:
.....)

- Öğrenciyim
Ev kadınıyım
Emekliyim
İş arıyorum

9. Aylık gelir durumunuz:

- 750 TL ve altı
751 TL - 1500 TL
1501 TL - 2250 TL
2251 TL - 3000 TL
3001 TL ve üzeri

10. Lütfen 2016 yılını düşünerek aşağıdaki etkinlikleri gerçekleştirmesıklığınızın ilgili kutucuğa (X) işaretleyin	Hemen hemen hergün	Haftada bir ya da birkaç kez	Ayda bir ya da birkaç kez	Yılda bir ya da birkaç kez	Hiçbir zaman yada çok nadir
Sinemaya giderim					
Tiyatroya giderim					
Konsere giderim					
Opera/bale gösterilerine giderim					
Kitap okurum					
Dergi okurum					
Spor yaparım					
Ailemle/arkadaşlarımla zaman geçiririm					
Kafeye/bara/restorana giderim					
Bilgisayar oyunları (play station vb.) oynarım					
İnternette dolaşırım					
Hobilerimle uğraşırım					
Tatile çıkarım					
Yurtdışına çıkarım (tatil, iş vb. nedenlerle)					
Bir-iki günlük gezilere giderim					

İKİNCİ BÖLÜM – MEDYA KULLANIMI

Aşağıda medya kullanımınıza yönelik sorular yer almaktadır. Lütfen seçeneklerden size en uygun olanını (X) işaretleyiniz.

11. Lütfen aşağıda belirtilen medya türlerine bir günde ortalama ne kadar zaman ayırdığınızı ilgili kutucuğa (X) işaretleyiniz	Takip etmiyorum	1 saatten az	1-3 saat	4-6 saat	7 saatten fazla
TELEVİZYON					
GAZETE					
RADYO					
İNTERNET					

12. Dijital platformlara (Digitiürk, D-smart, Tivibu, Teledünya vb.) üyeliğiniz var mı?

- EVET HAYIR

13. Bilgisayarınız var mı?

- EVET HAYIR

14. Lütfen İnterneti aşağıda belirtilen amaçların hangileri için kullandığınızı işaretleyiniz. (Birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz.)

- e-posta işlemleri için
- Sosyal medya (Facebook, Twitter, Youtube vb.) platformlarına girmek için
- Gazete okumak için
- TV programlarını, dizileri vb. izlemek için
- Müzik dinlemek için
- Alışveriş yapmak için
- Merak ettiğim, ilgilendiğim konularda araştırma yapmak için
- Ürünlerle ilgili bilgi edinmek için
- Oyun oynamak için
- Program/müzik/film vb. indirmek için
- Banka işlemleri için

- Seyahat planı yapmak için
- İş aramak için
- Diğer (Lütfen belirtiniz):.....

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM – SOSYAL MEDYA KULLANIMI

Aşağıda sosyal medya platformlarını kullanımınıza yönelik ifadeler yer almaktadır.

Lütfen seçeneklerden size uygun olanını (X) işaretleyiniz.

15. Lütfen aşağıdaki sosyal medya platformlarını hangi sıklıkla kullandığınızı ilgili kutucuğa işaretleyiniz.	Her zaman	sıklıkla	Ara Sıra	Nadiren	Hiçbir Zaman	Bilgim Yok
Sosyal ağ siteleri (Facebook, MySpace, Friendfeed, Google plus, vb.)						
Mesleki ağ siteleri (LinkedIn, XING, Academia vb.)						
Video paylaşım siteleri (Youtube, Dailymotion vb.)						
Fotoğraf paylaşım siteleri (Flickr vb.)						
Müzik paylaşım siteleri (Jamendo, LastFM vb.)						
Mikroblog uygulamaları (Twitter vb.)						
Sosyal İmleme Siteleri (Digg, dei.icio.us., Stumbleupon, Linkibol vb.)						
Forumlar						
Bloglar						
Wikiler (Wikipedia vb.)						
Podcastlar (Apple iTunes vb.)						
Diğer (Lütfen belirtiniz):						

16. Lütfen en çok takip ettiğiniz sosyal medya platformunu (Facebook, Twitter vb. gibi isim vererek) belirtiniz:

17. Ne kadar zamandır sosyal medya platformlarını takip ediyorsunuz?

1 yıldan az yıldı 1-2 yıldır 3-4 yıldır 5 yıl ve üzeri

18. Sosyal medya başında yaklaşık ne kadar zaman geçiriyorsunuz?

1 saatten az saat 1-3 saat 4-6 saat 7 yıl ve üzeri

19. Lütfen sosyal medyada aşağıda belirtilen eylemleri gerçekleştirme sıklığınızı ilgili kutucuğa işaretleyiniz	Her zaman	sıklıkla	Ara Sıra	Nadiren	Hiçbir Zaman
Video izlerim					
Kendi çektiğim videoları paylaşıyorum					
Hoşuma giden videoları paylaşıyorum					
Fotoğraflara bakarım					
Kendime ait fotoğrafları paylaşıyorum					
Hoşuma giden fotoğrafları paylaşıyorum					
Müzik dinlerim					
Hoşuma giden müzikleri paylaşıyorum					
Kendi ürettiğim müziği paylaşıyorum					
İlgimi çeken konularla ilgili yazıları okurum					
Yazılarımı/görüşlerimi paylaşıyorum					
İçeriklere (video, müzik, fotoğraf, görüş, metin vb.)yorum yazarım					
İlgimi çeken konulardaki tartışmalara katılırım					
İlgilendiğim kişilerin sayfalarını (yazdıklarını,yükledikleri içerikleri vb.) takip ederim					
Chat (çevrimiçi sohbet)					

yaparım					
Hoşuma giden gruplara üye olurum					
Durumumu/ruh halimi/konumumu belirtirim					
Etkinlik sayfalarını takip ederim					
Kişisel/mesleki bilgilerimi düzenli olarak güncellerim					
Sosyal medyada yer alan oyun uygulamalarına katılırım					
Diğer (Lütfen belirtiniz):					

20. Aşağıda SOSYAL MEDYA KULLANMA NEDENLERİNİZE yönelik ifadeler yer almaktadır. Lütfen bu ifadelere katılım durumunuzu ilgili kutucuğa (X) işaretleyiniz.	Kesinlikle katılmıyorum	Katılmıyorum	Karasızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
Eğlenceli zaman geçiriyorum					
Boş zamanlarımı değerlendiriyorum					
Günlük yaşamın stresinden uzaklaşıyorum					
Popüler şeyler ilgimi çekiyor					
Kendimi özel ve önemli hissediyorum					
Arkadaşlarım ve tanıdıklarımla sürekli iletişim içinde olabiliyorum					
Yeni insanlarla tanışabiliyorum					
Kendimi bir gruba ait hissediyorum					
Yalnızlık hissinden kurtuluyorum					
Yüzyüze iletişime göre kendimi daha rahat hissediyorum					
Arkadaşlarımla bir araya geldiğimde sohbet konusu sağlıyor					

Sosyal medya kullanmamak çevrem tarafından bir eksiklik olarak algılanıyor					
Yakın çevremde olup bitenlerden haberdar oluyorum					
Güncel gelişmeleri sürekli takip edebiliyorum					
Çeşitli etkinliklerden kolaylıkla haberdar oluyorum					
Diğerlerinin hayatında olup bitenleri takip edebiliyorum					
Merak ettiğim konularda görüş ve tavsiyelere başvurabiliyorum					
Durumları ve olayları farklı bakış açılarından değerlendirebiliyorum					
Kendim gibi düşünen insanlarla bir araya gelebiliyorum					
Düşüncelerimi özgür bir şekilde ifade edebiliyorum					
	Kesinlikle katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
Kendime güvenim artıyor					
Potansiyelimi keşfetmemi sağlıyor					
Kendimi farklı bir kimlikle tanıtabiliyorum					
Fikirlerimin dikkate alındığını düşünüyorum					
Tepkilerimi özgürce ifade ederek bir değişim					
Yaratabileceğime inanıyorum					
Toplumsal/siyasal konularda inançlarım ve					

değerlerim doğrultusunda tepki verebiliyorum					
--	--	--	--	--	--

21. Lütfen sosyal medyaya ilişkin aşağıdaki ifadelere katılım durumunuzu ilgili kutucuğa (X) işaretleyiniz.	Kesinlikle katılmıyorum	Katılmıyorum	Karasızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
Belirli bir süre kullandıktan sonra boşa vakit geçirdiğim hissine kapılıyorum					
Mahremiyetime zarar verdiğini düşünüyorum					
Yüz yüze kurduğum ilişkilerin yerini tutmadığını düşünüyorum					
Beklentilerimi tam olarak karşılamadığını düşünüyorum					
Sosyal medyadaki hesabımı/ hesaplarımı kapatacağım					

22. Sosyal medya konusunda genel olarak paylaşmak istediğiniz düşünceleriniz varsa lütfen belirtiniz.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ANNE-BABA TUTUM ÖLÇEĞİ

Her maddede belirtilen ifadeyi kendi anne ve babanızı düşünerek okuyunuz. Daha sonra ilgili ifadeye belirtilen davranışa uygunluğu açısından anne ve babanızın tutumunu 5 derece içinde değerlendiriniz. Her dereceleme yaparken anne ve babanızın tutumunun verilen ifadeye uygunluğunu düşünüp ifadeye;

- Tamamen katılıyorum (5)
- Katılıyorum (4)
- Kararsızım (3)
- Katılmıyorum (2)
- Hiç katılmıyorum (1)

olarak değerlendirip, ayı numaranın karşısındaki ilgili parantezin içine anne ve babanız için ayrı ayrı olmak üzere rakamla yazınız.

	Anne	Baba	
1.			İyi bir çocuğun, ana babasının istediği biçimde yetişen, onların dediklerini aynen yerine getiren kimse olduğunu söyler.
2.			Benimle ilgili bir karar alırken istek ve gereksinimlerimi dikkate alır.
3.			Karşı cinsten arkadaşlar edinmeme izin vermez
4.			Bir güçlükle karşılaştığım zaman beni kendi bulduğu çözüm yolunu uygulamaya zorlar
5.			Hiçbir konuda kişisel görüşümü sormaz
6.			Dayağın “cennetten çıkma” olduğuna inanır, ara sıra kullanmakta sakınca görmez
7.			Bana önemli ve değerli bir kişi olduğum inancını vermiştir.
8.			Ailemizi ilgilendiren konularda karar verirken benim fikirlerimi de dikkate alır.
9.			Paramı nerelere harcadığımı ayrıntılı bir biçimde kontrol eder.
10.			Cezalandırmak yerine meselelerini benimle konuşmayı yeğler.
11.			Beni aklımı kullanmaya, kararlarımı kendi kendime vermeye özendirir.
12.			Ders çalışıp çalışmadığımı sürekli kontrol eder.
13.			Ders dışı uğraşlarımı hoş karşılamaz.
14.			İlgi ve yeteneklerime uygun meslek seçmede beni serbest bırakır.
15.			Haklı olduğum zaman bunu açıkça söyler.
16.			Okulda iyi notlar almadığım zaman çok kızar.
17.			Konuşma düzeyinde bile, cinsel konulara ilgi göstermemi istemez.
18.			Boş zamanlarımı kendi ilgi ve gereksinimlerim doğrultusunda kullanmaya özendirir.
19.			Evden fazla uzak olmayan bir yere bile giderken izin almamı ister.
20.			Cinsel konularda sağlıklı bir tavır geliştirmeme yardım eder.

21.		Nedenlerini bile bilmediğim cezalar verir.
22.		Farklı görüşlerde olmamızı doğal karşılar.
23.		Yerinde ve duruma uygun kararlar verebileceğime inanır.
24.		Fikirlerime saygı gösterir.
25.		Gençlerin, ailelerinin seçeceği kimselerle evlenmesi gerektiği
26.		Geleceğime karşı içten bir ilgi gösterir ama amaçlarımı belirlemeye
27.		Aynı fikirde olmadığımız zaman benimle alay eder, bu konuları anlayacak düzeye gelmediğimi söyler.
28.		Üstün başarı göstermemde öyle ısrar eder ki, not konusunda
29.		Bir çatışmaya girdiğim zaman, kendi fikrini kabul ettirmeye çalışmadan, kimin neden haklı olduğunu görmeme yardımcı eder.
30.		Herhangi bir konuda doğru karar verebileceğime inanmaz.
31.		Hoşlanmadığı kimselerle arkadaşlık etmemi kesinlikle yasaklar.
32.		Anlattıklarımı can kulağı ile dinler, ancak sırlarımı öğrenmek için beni zorlamaz.
33.		Arkadaşlarımı eve çağırma ve arkadaş toplantılarına katılmama izin
34.		Bir derdim olduğu zaman beni dinlemeye hazırdır.
35.		Bir güçlükle karşılaştığımda istediği yardımı sağlar, fakat kararı bana
36.		Anlaşamadığımız konularda da fikirlerimi rahatça anlatmama olanak verir ve beni sabırla dinler.
37.		Küçük hatalarımı bile şiddetle cezalandırır.
38.		Duygu ve gereksinimlerime karşı daima duyarla davranmıştır.
39.		Karşı cinsten bir arkadaşımın aramda geçenleri kendine rahatça anlatmama izin verir.
40.		Kız-erkek arkadaşların bulunduğu yerlere gitmeme karşı çıkmaz.
41.		Bana çık hükmeder.
42.		Beraber çalışırken işlerin nasıl neden böyle olduğunu açıklamaya
43.		Karşı cins hakkında korku ve güvensizlik uyandıracak telkinlerde
44.		Bir işi ne kadar iyi de yapsam beğenmez.
45.		Bini yapabileceğimden fazlasını yapmaya zorlar.
46.		Kontrol edilmezlerse çocukların kötü davranışlar edineceklerine
47.		Bana rehberlik eder ve davranışlarıma hükmetmez
48.		Arkadaşlarımı özgürce seçme olanağı tanımaz, görüşleri kendisinininkine uymayan arkadaşlarımdan beni uzak tutmaya
49.		İçten bir çabayla beni anlamaya çalışır.
50.		Benimle ilgili kararlara çoğu kez kendisi verir.

YAKIN İLİŞKİLERDE YAŞANTILAR ENVANTERİ-I

Aşağıdaki her bir ifadenin sizi ne derecede tanımladığını yanlarındaki ölçek üzerinde işaretleyiniz. Ölçeği işaretlerken lütfen aşağıdaki anahtar göz önünde bulundurunuz.

ANAHTAR:

1= Beni hiç

tanımlamıyor 2=

Çok az **tanımlıyor**

3= Az **tanımlıyor**

4= Orta derecede

tanımlıyor

5= **Ortanın üstünde**

tanımlıyor 6= **Epey**

tanımlıyor

7= Beni tamamen **tanımlıyor**

1. Gerçekte ne hissettiğimi birlikte olduğum kişiye göstermemeyi tercih ederim.	1	2	3	4	5	6	7
2. Terk edilmekten korkarım.	1	2	3	4	5	6	7
3. Romantik ilişkide olduğum kişilere yakın olmak konusunda çok rahatımdır.	1	2	3	4	5	6	7
4. İlişkilerim konusunda çok kaygılıyım.	1	2	3	4	5	6	7
5. Birlikte olduğum kişi bana yakınlaşmaya başlar başlamaz kendimi geri çekiyorum.	1	2	3	4	5	6	7
6. Romantik ilişkide olduğum kişilerin beni benim onları umursadığım kadar umursamayacaklarından endişelenirim.	1	2	3	4	5	6	7
7. Romantik ilişkide olduğum kişi çok yakın olmak istediğinde rahatsızlık duyarım.	1	2	3	4	5	6	7
8. Birlikte olduğum kişiyi kaybedeceğim diye çok kaygılanırım.	1	2	3	4	5	6	7
9. Birlikte olduğum kişilere açılma konusunda kendimi rahat hissetmem.	1	2	3	4	5	6	7
10. Genellikle, birlikte olduğum kişinin benim için hissettiklerinin benim onun için hissettiklerim kadar güçlü olmasını arzu ederim.	1	2	3	4	5	6	7
11. Birlikte olduğum kişiye yakın olmak isterim, ama sürekli kendimi geri çekerim.	1	2	3	4	5	6	7
12. Genellikle birlikte olduğum kişiyle tamamen bütünleşmek isterim ve bu bazen onları korkutup benden uzaklaştırır.	1	2	3	4	5	6	7
13. Birlikte olduğum kişilerin benimle çok yakınlaşması beni gerginleştirir.	1	2	3	4	5	6	7
14. Yalnız kalmaktan endişelenirim.	1	2	3	4	5	6	7
15. Özel duygu ve düşüncelerimi birlikte olduğum kişiyle paylaşmak konusunda oldukça rahatımdır.	1	2	3	4	5	6	7
16. Çok yakın olma arzum bazen insanları korkutup uzaklaştırır.	1	2	3	4	5	6	7
17. Birlikte olduğum kişiyle çok yakınlaşmaktan kaçınmaya çalışırım.	1	2	3	4	5	6	7

18. Birlikte olduğum kişi tarafından sevildiğimin sürekli ifade edilmesine gereksinim duyarım.	1	2	3	4	5	6	7
19. Birlikte olduğum kişiyle kolaylıkla yakınlaşabilirim.	1	2	3	4	5	6	7
20. Birlikte olduğum kişileri bazen fazla duygu ve bağlılık göstermeleri için zorladığımı hissederim.	1	2	3	4	5	6	7
21. Birlikte olduğum kişilere güvenip dayanma konusunda kendimi rahat bırakmakta zorlanırım.	1	2	3	4	5	6	7
22. Terk edilmekten pek korkmam.	1	2	3	4	5	6	7
23. Birlikte olduğum kişilere fazla yakın olmamayı tercih ederim.	1	2	3	4	5	6	7
24. Birlikte olduğum kişinin bana ilgi göstermesini sağlayamazsam üzülür ya da kızarım.	1	2	3	4	5	6	7
25. Birlikte olduğum kişiye hemen hemen her şeyi anlatırım.	1	2	3	4	5	6	7
26. Birlikte olduğum kişinin bana isteğim kadar yakın olmadığını düşünürüm.	1	2	3	4	5	6	7
27. Sorunlarımı ve kaygılarımı genellikle birlikte olduğum kişiyle tartışırım.	1	2	3	4	5	6	7
28. Bir ilişkide olmadığım zaman kendimi biraz kaygılı ve güvensiz hissederim.	1	2	3	4	5	6	7
29. Birlikte olduğum kişilere güvenip dayanmakta rahatımdır.	1	2	3	4	5	6	7
30. Birlikte olduğum kişi istediğim kadar yakınımda olmadığında kendimi engellenmiş hissederim.	1	2	3	4	5	6	7
31. Birlikte olduğum kişilerden teselli, öğüt ya da yardım istemekten rahatsız olmam.	1	2	3	4	5	6	7
32. İhtiyaç duyduğumda, birlikte olduğum kişiye ulaşamazsam kendimi engellenmiş hissederim.	1	2	3	4	5	6	7
33. İhtiyacım olduğunda birlikte olduğum kişiden yardım istemek işe yarar.	1	2	3	4	5	6	7
34. Birlikte olduğum kişiler beni onaylamadıkları zaman kendimi gerçekten kötü hissederim.	1	2	3	4	5	6	7
35. Rahatlama ve güvencenin yanı sıra çok şey için birlikte olduğum kişiyi ararım.	1	2	3	4	5	6	7
36. Birlikte olduğum kişi benden ayrı zaman geçirdiğinde üzülürüm.	1	2	3	4	5	6	7

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı Soyadı : Gözde OKTAY

Doğum Yeri ve Tarihi : İstanbul/ 23.10.1990

Medeni Hâli : Bekar

E-posta Adresi : gözde.oktay.go@gmail.com

Eğitim Durumu

Mezun Olduğu / Olacağı Kurumun Adı	Mezuniyet Yılı
Lise : Halide Edip Adivar Anadolu Lisesi	2008
Lisans : Okan Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi	2013
Yüksek Lisans : Üsküdar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü	2016

Yabancı Dil ve Düzeyi

İngilizce - İntermediate

Deneyimleri

- İstanbul Nöropsikiyatri Hastanesi (NP) , Stajyer Psikolog, Aralık 2013- Ocak 2014
- Kız Kulesi Özel Eğitim Rehabilitasyon Merkezi , Öğrencilerin Kişisel Ve Sosyal Gelişimlerinde Etkili Olan Bireysel Ve Grup Eğitimlerinde gönüllü psikolog olarak görev yaptım, Nisan 2015- Temmuz 2015
- Özel Derman Yaşlı Bakım ve Huzur Evi , Sorumlu Müdür -Psikolog , Ağustos 2015 - (Halen Çalışmaktayım).

Sertifika Bilgileri

- Rorschach testi (72 saat) , Rorschach ve Projektif Testler Derneği, Doç. Dr. Tefrika İkiz, 2013-2016 .
- Bilişsel Davranışçı Terapi Eğitimi (72 saat) , Psikoloji Organizasyonları Ve Eğitimleri Merkezi (POVEM) , Prof Dr. Hakan Türkçapar, 2013.

•Test Uygulayıcı Sertifikası (36 saat) , Klinik Psikoloji Enstitüsü Derneği, Psikolog Dr. Elif Güneri , 2013

- o MMPI
- o Catell 3A zeka testi
- o Catell 2A zeka testi
- o Alexander Pratik Yetenek Zeka Testi
- o Porteus Labirentleri Zeka Testi
- o Good Enough Testi
- o AGTE
- o Gesell Gelişim Testi
- o Peabody Resim Kelime Testi
- o Metropolitan Okul Olgunluk Testi
- o Bender Gestalt Algı Testi
- o Benton Görsel Bellek Testi
- o Draw a Person
- o Standardize Mini Mental Testleri

• Türk İşaret Dili Eğitimi (120 saat) , Üsküdar Üniversitesi, Kerem Erkan , 2014.

•Aile Danışmanlığı , ADEMİR/ MİLLİ EĞİTİM ,2016

•Cinsel Terapi, ADEMİR,2016